

Najaarsnota 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Leeswijzer	3
Financieel beeld	6
Ambities	23
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland	24
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	28
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen	36
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	40
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	49
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	58
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland	62
Overzicht Algemene middelen en Organisatie	67
Indicatoren	74
Wettelijke indicatoren	75
Financiële indicatoren	76
Paragrafen	77
Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur)	78
Paragraaf Bedrijfsvoering	80
Paragraaf Subsidies	84

Leeswijzer

Opzet van de Najaarsnota

Voor u ligt de Najaarsnota 2023. Dit is, na de voorjaarsnota, het tweede bijstellingsproduct van het boekjaar 2023. In november 2023 wordt dit product door Provinciale Staten behandeld in een Statenvergadering. De totstandkoming van dit product kent echter een lange doorlooptijd, mede door het zomerreces. Het gevolg daarvan is dat veel van de nu opgenomen bijstellingen zijn gebaseerd op de stand van zaken van mei/juni. In het onderdeel '[Eventuele mee- en tegenvallers](#)' is daarom een nadere toelichting opgenomen op ontwikkelingen die een mogelijk financieel effect hebben en die pas bij de jaarstukken 2023 tot uitdrukking zullen komen.

Deze najaarsnota bevat bijstellingen die starten in het boekjaar 2023. Waar de ontwikkeling invloed heeft op de jaren ná 2023 zijn deze ook in de Najaarsnota 2023 verwerkt. Een voorbeeld hiervan betreft de ontwikkeling van de uitkering uit het provinciefonds. Dergelijke meerjarige bijstellingen zijn in de 3e W-vraag "Wat mag dat kosten?" in de ambities expliciet toegelicht.

In deze Najaarsnota 2023 presenteert het college van Gedeputeerde Staten het actuele financieel perspectief en het daaruit voortvloeiende meerjarenbeeld. Dat geldt als startpunt voor de Begroting 2024. Die begroting wordt gelijktijdig met deze najaarsnota aan Provinciale Staten toegestuurd. In die begroting zijn diverse voorstellen opgenomen die het meerjarig financieel beeld beïnvloeden ten opzichte van de stand die in deze najaarsnota is gepresenteerd. Voor de omvang van de begroting ná 2023 en de daarbij behorende begrotingssaldi adviseren wij u om de Begroting 2024 te raadplegen.

Voor beide producten geldt dat deze zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook op de [website](#). Een aantal onderdelen komt om die reden opnieuw terug in dit document zonder dat hier een wijziging op plaatsvindt. Als gevolg hiervan is de omvang van het papieren boekwerk relatief dik voor een bijstellingsproduct.

Waar zijn de bijstellingen opgenomen?

Provinciale Staten voert zijn budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelt Provinciale Staten de budgetmutaties vast zoals die zijn opgenomen binnen de ambities onder de 3e W-vraag: "Wat mag dat kosten?". Indien noodzakelijk is er ook een beleidsmatige toelichting opgenomen bij de 2e W-vraag: "Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?"

Als er ten opzichte van de begroting geen wijzigingen zijn dan is er standaard een zin opgenomen dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Voor de leesbaarheid zijn in het ambitieplan de teksten van de ambities en doelen overgenomen vanuit de Begroting 2023. Voor de beleidsprestaties zijn de namen blijven staan maar niet de tekst zoals in de begroting was opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De ambities in de P&C producten kennen een uitwerking in 3 niveaus:

- Beleidsdoelen (PS) - 1e W-vraag: Wat willen we bereiken?
- Beleidsprestaties (GS) - 2e W-vraag: Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
- Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - 3e W-vraag: Wat mag dat kosten?

Provinciale Staten stellen de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast inclusief de middelen die hiervoor op het niveau van het beleidsdoel beschikbaar voor worden gesteld. Gedeputeerde Staten stellen de uitwerking van de beleidsprestaties en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld vast.

Classificatie bijstellingen

In deze najaarsnota zijn diverse bijstellingen opgenomen. Om de leesbaarheid te vergroten en de besluitvorming door Provinciale Staten te faciliteren is in de toelichting op de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?' per bijstelling een classificatie toegevoegd.

Classificatie	Toelichting
Nieuw besluit (Nieuw ter besluitvorming)	<p>Dit betreft bijstellingen die het gevolg zijn van nieuw beleid voor niet eerder vastgestelde doelen of niet eerder vastgestelde activiteiten of middelen bedoeld om deze doelen te bereiken. Nieuw wil in de praktijk zeggen, dat wij deze activiteiten nog niet doen en dat wij hier nog geen middelen voor beschikbaar hebben gesteld.</p> <p>In deze categorie zijn ook begrotingswijzigingen opgenomen over de actualisatie van bestaand beleid in de vorm van intensivering of heroverweging/scope wijzigingen. Het gaat hierbij om actualisatie van activiteiten of de inzet van middelen binnen een bestaand takenpakket, gericht op het bereiken van vastgestelde doelstellingen.</p>
Bestaand beleid	<p>Dit betreft bijstellingen die het gevolg zijn van reeds in PS aangenomen Statenvoorstellen, moties of amendementen en die nu financieel-administratief worden verwerkt in dit P&C-product.</p> <p>Dit kunnen bijstellingen zijn als gevolg van indexeringen, doorschuiven van middelen, autonome ontwikkelingen, etc. Daarnaast valt hieronder ook de aframing van bestaande budgetten.</p>

Getalnotatie (v) en (n)

In de toelichting op de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?' is per bijstelling in de titel aangegeven wat het financiële effect van die bijstelling is. Dit moet als volgt worden gelezen:

- Een (v) betekent dat de lasten worden verlaagd en/of de baten worden verhoogd;
- Een (n) betekent dat de lasten worden verhoogd en/of de baten worden verlaagd.

Per bijstelling is vervolgens aangegeven hoe dit financiële effect wordt verwerkt. Bijvoorbeeld dat het verrekend wordt met een daarvoor ingestelde reserve, een bijbehorende specifieke uitkering of met het begrotingssaldo.

Lastencategorieën

In deze Najaarsnota wordt in het samenvattend financieel beeld, en daarnaast in elke ambitie bij de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?', inzicht gegeven in de opbouw van de lasten via een grafiek. De lasten zijn daarbij onderverdeeld in vier categorieën:

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#)
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

De categorie 'subsidies en inkomensoverdrachten' vormt een omvangrijk deel van de provinciale begroting. In deze categorie zijn de lasten begroot van subsidies, waaronder de concessie voor het openbaar vervoer. Daarnaast zijn hierin ook de bijdragen opgenomen die de provincie verstrekt aan andere overheidsinstellingen, zoals de omgevingsdiensten. Dergelijke bijdragen worden in de verslaggevingsregels (lv3) aangeduid als 'inkomensoverdrachten'.

Verwerking amendementen en moties vorige P&C producten in deze begroting

In deze Najaarsnota zijn een aantal aangenomen moties en amendementen vanuit de Voorjaarsnota 2023 verwerkt:

- [Amendement 755](#) - Verhoging financiële ondersteuning fracties. Deze is in de Najaarsnota 2023 verhoogd met een structureel effect in de begroting 2024 en verder.
- [Amendement 751](#) - Subsidieplafond Vliegende Brigade en [Amendement 756](#) - Subsidieplafond Knelpunten 2023 zijn reeds verwerkt door het vaststellen van de subsidieplafonds bij Voorjaarsnota 2023 en financiële dekking was reeds aanwezig en heeft zodoende geen verdere uitwerking in de Najaarsnota 2023.

Financieel beeld

Samenvatting

In de Najaarsnota 2023 worden de beleidsmatige en financiële wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 verwerkt en toegelicht. De bijstellingen in deze Najaarsnota komen door:

- a) autonome ontwikkelingen (zoals provinciefonds, extra bijdragen vanuit het Rijk);
- b) verschuivingen in planning; of
- c) ontwikkelingen die bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2023 nog onvoldoende concreet waren.

Op maandag 19 juni is het coalitieakkoord voor de provincie Zuid-Holland gepresenteerd, genaamd 'Krachtig Zuid-Holland'. Daarin is onder andere aangegeven dat de in het coalitieakkoord opgenomen perspectieven worden uitgewerkt in een samenhangend gebiedsgericht uitvoeringsprogramma. Een beknopte, eerste financiële verwerking van dit akkoord treft u aan in de Begroting 2024 en zal in meer detail in de Voorjaarsnota 2024 worden opgenomen wanneer het uitvoeringsprogramma is afgerond. Als gevolg van de installatie van het nieuwe college zijn in deze Najaarsnota voor het jaar 2023 en verder de kosten opgenomen die samenhangen met de zesde en zevende gedeputeerde.

In deze Najaarsnota zijn we terughoudend terughoudend omgegaan met begrotingsbijstellingen die een beslag leggen op de algemene middelen. Daarmee blijft er namelijk ruimte beschikbaar voor de invulling van het uitvoeringsprogramma. In deze Najaarsnota is zichtbaar dat het in de Voorjaarsnota gepresenteerde negatieve begrotingssaldo omslaat in een positief begrotingssaldo door met name een stijgende uitkering vanuit het provinciefonds op basis van de Meicirculaire. Daarnaast zijn er op verschillende beleidsdoelen budgetten naar beneden bijgesteld en/of doorgeschoven naar latere jaren op basis van actuele inzichten. Ook zijn enkele meerjarige onvermijdelijke bijstellingen verwerkt, zoals een stijging van de energiekosten.

In deze Najaarsnota zijn diverse bijstellingen opgenomen met een meerjarig financieel effect. Deze bijstellingen volgen vanuit geactualiseerde plannings en verwachte bestedingsritmes en dragen bij aan een meer realistische begroting (realisatiekracht). De lasten worden in 2023 en 2024 substantieel naar beneden bijgesteld, terwijl in de jaren daarna het lastenbudget weer wordt opgehoogd.

Per saldo daalt de omvang van de lasten in deze Najaarsnota daalt van € 893 mln (Voorjaarsnota) naar € 839 mln. Deze daling van circa 6% volgt met name vanuit bijstellingen op basis van actuele inzichten: budgetten zijn vrijgevallen die we dit jaar niet meer nodig achten of die worden doorgeschoven (al dan niet via daarvoor ingestelde reserves) naar toekomstige jaren. In het onderdeel '[Eventuele mee- en tegenvallers](#)' is geduid welke ontwikkelingen nog van invloed kunnen zijn op de daadwerkelijke realisatie zoals die in de jaarstukken 2023 wordt gepresenteerd.

Financieel totaalbeeld

In het financieel totaalbeeld geven we inzicht in het gewijzigde totaalbeeld van de begroting na vaststelling van de Najaarsnota 2023. Ook bevat het een overzicht van de voorgestelde mutaties per ambitie, uitgesplitst naar exploitatie en reservemutaties.

Exploitatie

In de Najaarsnota is een totaal aan lasten opgenomen van € 839 mln. De baten bedragen € 829,3 mln. Het verschil van € 9,7 mln wordt gedekt door bestemmingsreserves en de Algemene reserve in te zetten.

De oorspronkelijke Begroting 2023 heeft een lastentotaal van € 864 mln en de Voorjaarsnota een lastentotaal van € 893 mln. In deze Najaarsnota wordt dit verlaagd met € 54 mln (- 6%) tot € 839 mln. De oorspronkelijke Begroting 2023 heeft een batentotaal van € 792 mln en de Voorjaarsnota een batentotaal € 817,4 mln. In deze Najaarsnota wordt dit opgehoogd met € 11,9 mln (+ 1,5%) tot € 829,3 mln.

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	35,3	2,9	32,4	0,0	0,0	0,0	32,4
2 Bereikbaar Zuid-Holland	321,3	24,0	297,3	52,9	25,7	27,2	324,6
3 Schone energie voor iedereen	27,8	6,2	21,7	2,0	8,0	-6,0	15,7
4 Een concurrerend Zuid-Holland	73,6	7,4	66,2	17,2	16,0	1,2	67,4
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	128,4	32,4	96,0	12,6	42,5	-29,9	66,1
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	35,8	5,3	30,5	0,0	0,0	0,0	30,5
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	95,5	6,2	89,3	9,0	11,8	-2,8	86,5
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	120,3	2,7	117,6	0,0	0,0	0,0	117,6
- Overzicht Algemene middelen	1,0	742,3	-741,2	195,3	194,8	0,6	-740,7
Totaal	839,0	829,3	9,7	289,0	298,7	-9,7	0,0

Mutaties in de Najaarsnota ten opzichte van de Voorjaarsnota

Onderstaande tabel toont de mutaties die in deze Najaarsnota 2023 worden voorgesteld ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023. Dit betreft mutaties in zowel de lasten als de baten, als mutaties in de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Het totaalsaldo in de kolom 'Saldo lasten en baten' wordt gedekt door het inzetten van bestemmingsreserves en/of de Algemene reserve. Deze verrekening vindt ook plaats voor tussentijdse mutaties op het begrotingssaldo. Dat is ook de verklaring voor het totaalsaldo in de kolom 'Resultaat' dat gelijk is aan 0.

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	-5,4	2,4	-7,8	0,0	0,0	0,0	-7,8
2 Bereikbaar Zuid-Holland	-18,0	2,0	-20,0	24,5	4,3	20,2	0,3
3 Schone energie voor iedereen	-0,7	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 Een concurrerend Zuid-Holland	-11,6	-0,1	-11,5	0,3	-5,6	6,0	-5,5
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	-16,7	-4,7	-12,0	-3,2	-13,6	10,5	-1,5
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	-2,5	-0,1	-2,4	0,6	-0,5	1,2	-1,2
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
- Overzicht Algemene middelen	0,0	12,9	-12,9	31,0	2,8	28,1	15,2
Totaal	-54,0	11,9	-66,0	53,3	-12,7	66,0	0,0

Mutaties begrotingssaldo

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het begrotingssaldo door bijstellingen die in deze Najaarsnota 2023 zijn opgenomen. Dit overzicht is opgebouwd uit drie onderdelen:

- Onderdeel A bevat het begrotingssaldo zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2023. Het begrotingssaldo was toen € 2,7 mln negatief exclusief de inzet van beklemmingen uit de jaarrekening 2022 en de verwerking van het unaniem aangenomen [Amendement 755](#) 'Verhoging financiële ondersteuning fracties'. Inclusief die inzet van beklemmingen en het amendement bedroeg het begrotingssaldo bij de Voorjaarsnota € 27,6 mln negatief.
- Onderdeel B bevat de bijstellingen die worden voorgesteld in deze Najaarsnota vanuit de verschillende ambities. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen bijstellingen die extra (nadelig) of juist minder (voordelig) inzet vragen en bijstellingen die per saldo meerjarig geen financieel effect hebben (doorschuiven van middelen, saldo = 0).
- Onderdeel C bevat de bijstellingen die bij de Algemene middelen worden gepresenteerd of die betrekking hebben op het geheel van de begroting, zoals cao-effecten en kapitaallasten.

De bijstellingen die in deze Najaarsnota zijn opgenomen resulteren in een verbetering van het begrotingssaldo in 2023 met € 30,7 mln. Dit wordt met name verklaard door de hogere bijdrage uit het provinciefonds en diverse budgetten die incidenteel vrijvallen. Het begrotingssaldo voor het jaar 2023 komt daarmee uit op € 3,1 mln voordelig en dit wordt verrekend met de Algemene reserve. Het meerjarige effect van de bijstellingen in deze Najaarsnota is opgenomen in de jaren ná 2023.

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode					Nieuwe collegeperiode			
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
A	Mutaties eerdere P&C producten									
1	Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten	-2,7	35,2	7,1	-10,9	-31,5	-67,8	-70,3	-72,8	-77,2
2	Amendement 755: fractievergoeding	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
3	Beklemmingen bij Voorjaarsnota 2023 - jaarrekening 2022	-23,9	-9,9	0,3	0,6					
	Totaal A: Mutaties eerdere P&C producten	-27,6	24,3	6,4	-11,4	-32,5	-68,9	-71,3	-73,8	-78,2
B	Ontwikkeling binnen de ambities									
	Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
1	1-1 Bestuur & 1-2 Sterke Samenleving: aframes budgetten (divers)	0,2								
2	1-1 P&O: aflagen Wachtgeld GS	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
3	1-1 Coalitieakkoord: kosten 6e gedeputeerde	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
4	1-1 Coalitieakkoord: kosten 7e gedeputeerde	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3				
5	1-1 Taakmutatie Meicirculaire - uitvoeringskosten PAS-meldingen	-0,3								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
6	1-1 Doorschuif Weerbaar bestuur naar 2024	0,3	-0,3							
7	5-1 Stikstofbeleid doorschuiven budget 2023 naar 2024 en 2025	7	-3,5	-3,5						
	Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
	Ambitie 3 Schone energie voor iedereen									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
8	3-1 Aanwending OVP Klimaatakkoord CDOKE - claim saldo VJN	-0,0	-0,0	-0,4						

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode					Nieuwe collegeperiode			
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
9	4-1 Diversen vrijval budget 2023 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,9								
10	4-2 Diversen vrijval budget 2023 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	0,9								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
11	4-1 Circulair aanpassen kasritme subsidies regionale Natuurlijke reststromen	0,2	-0,2							
12	4-1 Subsidieregeling Breed MKB	0,1	-0,1							
13	4-1 Doorschuiven subsidie project Maakfabriek Leerpark	1,1	-0,2	-0,2	-0,6					
14	4-2 Subsidies Duurzaamheid op bedrijventerreinen plafond 2023	0,5	-0,5							
15	4-2 Subsidies InnovationQuarter Human Capital	0,2	-0,2							
16	4-2 Duurzaamheid op bedrijventerreinen fasering subsidie IVN	1,0	0,1	-0,4	-0,4	-0,4				
17	4-3 Cultuur en Vrijetijd: Toerisme	0,5	-0,5							
18	4-3 Cultuur en Vrijetijd: Molens Groot onderhoud	0,3	-0,3							
	Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
19	5-1 Taakmutatie Meicirculaire - aanvalsplan Grutto	-0,2								
20	5-1 Grondzaken niet groene grond (provinciaal en verspreid bezit) - hogere kosten onderhoud	-0,1								
21	5-3 Waterveiligheid vrijval budget 2023	0,5								
22	5-3 Vrijval budget Zandmotor 2023	0,0								
23	5-3-2 Decentrale uitkering Meicirculaire - Hergebruik stedelijk afvalwater	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0				
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
24	5-1 Bos en bomenbeleid - budget voor subsidies doorschuiven naar 2024	0,4	-0,4							
25	5-1 Wet Natuurbescherming - Natuurinclusief na-isoleren	0,6	-0,5	-0,1						
26	5-2 Doorschuiven budget Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	1,0	-1,0							
27	5-2 Bijstelling kasritme subsidieregeling WIS	0,4	-0,2	-0,2						
	Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
28	6-2 Extra budget Ruimtelijke puzzel		-0,1							
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
29	6-1 / 6-2 Wijzigingen verdeling budget SPUK Flexpool - materieel	0,3	0,7	-1,0						
	Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
30	7-1 Taakmutatie Meicirculaire - bodembescherming	-0,6								
31	7-2 R&S niet benutte indexatie recreatieschappen	0,3								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
32	7-2 Sport en bewegen R&S - doorschuiven middelen	0,0	-0,0							

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode					Nieuwe collegeperiode			
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
33	7-2 Kwaliteitsimpuls - doorschuiven middelen	1,0	-1,0							
34	7-2 Waterrecreatie R&S: Aflopen openstellingsbesluit. Lasten vallen deels in 2024	0,1	-0,1							
35	7-2 Beweegvriendelijke leefomgeving - Lasten vallen deels in 2024	0,3	-0,3							
36	7-3 Klimaatadaptatie doorschuiven budget/dekking naar 2024 en 2025	0,1	-0,0	-0,0						
37	7-3 Klimaatadaptatie doorschuiven budget tbv subsidieregeling 2023 naar 2024	0,2	-0,2							
	Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en Organisatie									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
38	8-1 CAO 2023: 750 euro incidenteel	-1,2								
39	8-1 Aflagen budget Bovenwettelijke WW	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
40	8-1 Structureel ophogen budget Energie	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
41	8-1 Coalitieakkoord: kosten 6e gedeputeerde - ondersteuning		-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
42	8-1 Coalitieakkoord: kosten 7e gedeputeerde - ondersteuning	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3				
43	8-1 Additionele kosten Nieuwe Centrale De Koningspoort	-0,2								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
44	8-1 Kasritmewijziging - Informatietransitie PZH I&A	0,7	-0,7							
	Totaal B: Ontwikkelingen binnen de ambities	15,2	-11,2	-7,6	-2,7	-2,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
C	Algemene middelen									
	<i>Autonome ontwikkelingen</i>									
1	9-1 Effecten accres Meicirculaire 2023	10,9	19,5	25,2	25,3	41,8	56,7	56,7	56,7	56,7
	<i>Resterende ontwikkelingen</i>									
2	9-1 Provinciefonds afrekening 2022	0,8								
3	9-1 Ramen vrijval balansverplichtingen	1,6								
4	9-1 Vrijval reserve Regionale gebiedsgerichte economische projecten	0,2								
5	9-1 Vrijval deel reserve Versterking Economie: planvorming bedrijventerreinen en detailhandel	0,2								
6	9-1 Vrijval deel reserve MKB Innovatiestimulering Topsectoren 2022	0,1								
7	9-2 Vrijval deel reserve Versterking Economie: plafond Duurzaamheid op bedrijventerreinen 2023	2,0								
8	9-1 Grondzaken niet groene grond: lagere verkoop door kleinere omvang	-0,4								
	Totaal C: Ontwikkelingen binnen algemene middelen	15,5	19,5	25,2	25,3	41,8	56,7	56,7	56,7	56,7
	Totaal (B+C) mutatie op begrotingssaldo	30,7	8,3	17,6	22,6	39,7	55,5	55,5	55,5	55,5
	Begrotingssaldo ná Najaarsnota 2023 Totaal (A+B+C)	3,1	32,6	24,0	11,2	7,2	-13,3	-15,7	-18,3	-22,7

Toelichting mutaties

A: Mutaties eerdere P&C producten

A1. Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten

Dit is het begrotingssaldo van de vastgestelde Begroting 2023, inclusief de mutaties bij Voorjaarsnota 2023.

A2. Amendement 755: fractievergoeding

Dit betreft de verwerking van [Amendement 755](#) voor de verhoging van de financiële fractievergoeding. Deze kosten zijn geen onderdeel van het saldo onder A1.

A3. Beklemmingen JR 2022 ingezet in Voorjaarsnota

In de jaarstukken 2022 zijn beklemmingen opgenomen met een totale omvang van € 23,88 mln. Deze beklemmingen worden in verschillende jaarschijven in de exploitatie verwerkt en ten laste gebracht van het begrotingssaldo (dat vervolgens wordt verrekend met de algemene reserve). Dit is als zodanig verwerkt en toegelicht bij Voorjaarsnota 2023.

B: Ontwikkeling binnen de ambities

B1. 1-1 Bestuur en Sterke Samenleving aframen diverse budgetten

Voor de Najaarsnota 2023 is halverwege het jaar op basis van stand van budgetuitputting en nog te verwachten lasten een inschatting gemaakt van de toereikendheid van de budgetten Financieel Toezicht, Kwaliteit lokaal bestuur, Beleidscoördinatie en Borging kennis sociaal domein. Daar waar mogelijk is een verlaging toegepast ten gunste van de algemene middelen.

B2. 1-1 P&O: aflagen Wachtgeld GS

Uit de budgetuitputting blijkt dat een deel van het budget voor wachtgeld GS structureel niet wordt gerealiseerd. Daarom een structurele aflaging van € 250.000.

B3. - B4. 1-1 Coalitieakkoord: kosten 6e en 7e gedeputeerde

Uit het coalitieakkoord komen middelen beschikbaar voor de loonkosten 6e (structureel) en 7e Gedeputeerde (t/m 2027) voor de periode 2023-2027, inclusief dekking voor de bestuursadviseurs.

B5. 1-1 Taakmutatie Meicirculaire - uitvoeringskosten PAS-meldingen

In de Meicirculaire van het provinciefonds zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van PAS-meldingen.

B6. 1-1 Doorschuif Weerbaar bestuur naar 2024

Voor de periode 2023-2026 heeft het ministerie van BZK middelen beschikbaar gesteld waarmee de provincie kleine(re) gemeenten kan ondersteunen om de interne weerbaarheid te vergroten tegen ondermijnende criminaliteit en integriteitsschendingen. De timing van de uitvoering verschilt per gemeente. Van het beschikbare budget van 2023 verschuift € 0,3 mln naar 2024.

B7. 1-1 Stikstofbeleid doorschuiven budget 2023 naar 2024 en 2025

In 2023 wordt geen gebruik gemaakt van regeling om te komen tot stikstofreductie. Dit komt voornamelijk doordat er gewacht wordt op het Rijk om regelingen open te stellen waar de provincie op kan aansluiten of kan inspringen op situaties die buiten de regelingen vallen. Een bedrag van € 3,5 mln wordt doorgeschoven naar 2024 en hetzelfde bedrag naar 2025.

B8 3-1 Aanwending OVP/RB Klimaatakkoord CDOKE - claim saldo VJN

De loonkosten voor de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) zijn reeds geboekt bij Voorjaarsnota 2023, evenals de baten. De baten zijn met name in 2025 hoger dan de geraamde loonkosten en het verschil wordt naar de materiële lasten overgeboekt doordat de SPUK-gelden alleen voor het Klimaatakkoord ingezet mogen worden. Hiermee claimt men het voordelige saldo van mutaties B11 en B13 bij Voorjaarsnota 2023 voor het jaar 2025.

B9. 4-1 Diversen vrijval budget 2023 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Diversen kleinere budgetvrijval 2023 op beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal, waaronder boekjaarsubsidie InnovationQuarter, Innovatieteam, HIC haven en vrijval EFRO Kansen voor West periode II.

B10. 4-2 Diversen vrijval budget 2023 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Diversen kleinere budgetvrijval 2023 op beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat, waaronder Werklocaties algemeen, Uitvoering Herstructurering Bedrijventerreinen (UHB) en Planvorming bedrijventerreinen en detailhandel.

B11. 4-1 Circulair aanpassen kasritme subsidies regionale Natuurlijke reststromen

Voor deze subsidieregeling is het kasritme aangepast. Hierdoor wordt budget van 2023 verschoven naar 2024. De reden voor verschuiven is aanpassing van activiteiten in de tijd of vertraging in de opstart van een project.

B12. 4-1 Aanpassen kasritme subsidieregeling MKB

Voor deze subsidieregeling is het kasritme aangepast. Hierdoor wordt budget van 2023 verschoven naar 2024. De reden voor verschuiven is aanpassing van activiteiten in de tijd of vertraging in de opstart van een project.

B13. 4-1 Doorschuiven subsidie project Maakfabriek Leerpark

Dit betreft een looptijdverlenging. De gemeente geeft aan dat de uitvoering van het project vanwege diverse oorzaken vertraging heeft opgelopen. Hierbij worden de financiële consequenties (doorschuif middelen) van de looptijdverlenging verwerkt.

B14. 4-2 Doorschuiven subsidies Duurzaamheid op bedrijventerreinen plafond 2023

Het is de verwachting dat in december aanvragen voor de subsidieregeling (plafond 2023) zullen binnenkomen. De uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten zal dan plaats vinden in 2024. De hiermee samenhangende lasten worden eveneens verplaatst van 2023 naar 2024.

B15. 4-2 Doorschuiven subsidies IQ Human Capital

InnovationQuarter biedt al enkele jaren mede onderdak aan het Human Capital programma van de provincie. In het jaar 2023 zal niet de volledige bijdrage die de provincie hiervoor beschikbaar heeft worden opgevraagd en gebruikt. In 2024 heeft IQ dit gedeelte alsnog nodig.

B16. 4-2 Duurzaamheid op bedrijventerreinen fasering subsidie IVN

Er wordt in 2023 een subsidieverlening van € 1,5 mln voorzien aan de Stichting Werklandschappen van de toekomst. Huidige schatting van de stichting is dat de uit te voeren activiteiten vier jaar beslaan. De lasten van de subsidie worden navenant gespreid.

B17. 4-3 Cultuur en Vrije tijd: Toerisme

Voor het Toerisme wordt € 0,5 mln naar het jaar 2024 verplaatst. Voor toekenning binnen het subsidieplafond 2023 moeten de aanvragen vóór 1 december binnen zijn. Omdat pas begin 2024 wordt beschikt, wordt het betreffende deel van het budget van 2023 naar 2024 overgeheveld.

B18. 4-3 Cultuur en Vrijetijd: Molens Groot onderhoud

Voor het groot onderhoud aan molens in Zuid-Holland wordt € 0,3 mln naar het jaar 2024 verplaatst. Voor toekenning binnen het subsidieplafond 2023 moeten de aanvragen vóór 1 december binnen zijn. Omdat pas begin 2024 wordt beschikt, wordt het betreffende deel van het budget van 2023 naar 2024 overgeheveld.

B19. 5-1 Taakmutatie Meicirculaire - aanvalsplan Grutto

In de Meicirculaire van het provinciefonds zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het aanvalsplan Grutto.

B20. 5-1 Grondzaken niet groene grond (provinciaal en verspreid bezit) - hogere kosten onderhoud

De kosten voor beheer en onderhoud van provinciaal vastgoed stijgen met bijna € 0,1 mln.

B21. 5-3 Waterveiligheid vrijval budget 2023

Het budget Algemeen waterbeleid kan eenmalig vrijvallen omdat het momenteel lastig is om (extra) arbeidscapaciteit aan te trekken. Daarnaast eenmalige vrijval van budget op Kustbeleid en Regionale keringen omdat wij als provincie afhankelijk zijn van wat het Rijk doet aan zeespiegelstijging.

B22. 5-3 Vrijval budget Zandmotor 2023

Omdat na vaststelling de subsidie aan de reddingsbrigade over 2022 lager uitvalt, kan eenzelfde bedrag in 2023 vrij komen te vallen.

B23. 5-3-2 Taakmutatie Meicirculaire - Hergebruik stedelijk afvalwater

Met deze mutatie wordt de Meicirculaire provinciefonds 2023 verwerkt met betrekking tot de decentralisatie-uitkering voor het hergebruik van stedelijk afvalwater over de periode 2023 tot en met 2027.

B24. 5-1 Bos en bomenbeleid – doorschuiven budget voor subsidies naar 2024

Recent is het openstellingsbesluit met een plafond van € 0,5 mln vastgesteld voor subsidie. De openstelling loopt tot november. Verwachting is dat de te subsidiëren activiteiten in 2024 starten.

B25. 5-1 Wet Natuurbescherming - Natuurinclusief na-isoleren

In de Decembercirculaire 2022 is € 0,8 mln ontvangen. Deze ontvangst is in de Voorjaarsnota 2023 aan het budget toegevoegd. Van deze middelen zal gedurende drie jaren een aanvullende opdracht aan de omgevingsdiensten worden verstrekt (van € 0,1 mln jaarlijks). De overige middelen worden aangewend voor (een) subsidies. Nader inzicht in verwachte uitvoering van de opdracht en de subsidies leiden tot verschuiving van het budget.

B26. 5-2 Doorschuiven budget Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Voor maatregelen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid hebben PS in totaal € 22 mln budget beschikbaar gesteld voor de periode 2023 t/m 2027. Voor het jaar 2023 is het beschikbare budget € 2 mln. Door de openstelling lopende het jaar en de verwachte doorlooptijd van de afhandeling van de aanvragen en de daaruit volgende verleningen, wordt € 1 mln doorgeschoven naar 2024.

B27. 5-2 Bijstelling kasritme subsidieregeling Warmtenetten Investeringssubsidie

Op basis van huidige inzichten (ontvangen aanvragen en voortgang in verlenen van subsidies) wordt verwacht dat de subsidieasten anders over de jaren worden verdeeld dan eerder verwacht. De begrote lasten van 2023 verschuiven naar de jaren 2024 en 2025.

B28. 6-2 Extra budget Ruimtelijke puzzel

Het Rijk heeft een opdracht bij de provincie neergelegd over een ruimtelijk voorstel aan het Rijk en het toewerken naar wederkerige afspraken tussen Rijk en provincies. Eind 2022 ontving de provincie het startpakket. Om een ruimtelijke voorstel en wederkerige afspraken te maken is een bepaalde omvang aan procesgeld, voor advies en

onderzoek nodig. Dekking ten laste van beleidsdoel 6-3 voor de jaarschijf 2023 (€ 0,2 mln) en van het begrotingssaldo voor de jaarschijf 2024 (€ 0,1 mln).

B.29. 6-1 Wijzigingen verdeling budget SPUK Flexpool

Vanuit het Rijk (BZK) is € 8,5 mln beschikbaar gesteld in de vorm van een specifieke uitkering. De provincie heeft zich gecommitteerd en € 8,5 mln aangevraagd met een cofinancieringsvoorwaarde van 50%. Laatste stand van zaken rondom het bestedingsplan leidt tot een aanpassing van het budget verdeeld over de jaren 2023 tot en met 2025.

B30. 7-1 Taakmutatie Meicirculaire – bodembescherming

Vanuit een taakmutatie bij de Meicirculaire komt er een tegemoetkoming beschikbaar in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies).

B31. 7-2 R&S niet benutte indexatie recreatieschappen

De indexatie van de gemeentelijke bijdragen 2023 was lager dan het maximale provinciaal indexatiepercentage. Daarnaast is geen indexatie toegekend aan wandelnet en het landelijke fietsplatform omdat de hoogte van de subsidies aan deze organisatie tot en met 2023 interprovinciaal is vastgesteld. Het niet gebruikte deel van het indexatiebudget valt conform het provinciaal indexatiebeleid vrij.

B32. – B35. 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving - doorschuiven middelen

Vanwege een verschuiving van de activiteiten tussen de jaarschijven zal een deel van de subsidie voor 'Het Zevenhuizer Verlaat' niet de provinciale begroting van 2023 maar die van 2024 belasten. Daarnaast zal bij diverse openstellingsbesluiten 2023 naar verwachting een deel van lasten pas in 2024 leiden tot kosten voor de provincie, bijvoorbeeld doordat de activiteiten pas in 2024 zullen starten. Een deel van het budget wordt via het begrotingssaldo van 2023 naar 2024 verschoven.

B36. – B37. 7-3 Klimaatadaptatie doorschuiven budget/dekking subsidieregeling naar 2023, 2024 en 2025

De verwachting is dat niet alle subsidies uit het beschikbare budget van € 0,8 mln tijdig beoordeeld en verleend kunnen worden in 2023. Het gaat om een bedrag van € 0,2 mln dat via het begrotingssaldo doorschuift naar 2024.

B38. 8-1 Cao 2023: 750 euro incidenteel

Door de in de cao afgesproken eenmalige uitkering voor inflatie compensatie stijgen de kosten arbeidscapaciteit.

B39. 8-1 Aflagen budget Bovenwettelijke WW

Op het budget voor bovenwettelijke WW zal naar verwachting onderuitputting plaatsvinden. Daarom wordt dit budget neerwaarts bijgesteld met € 0,2 mln. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

B40. 8-1 Structureel ophogen budget Energie

Het energiecontract wordt op IPO niveau afgesloten. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld en die zijn voor dit jaar significant hoger (350%) dan afgelopen jaar. Dit verklaart grotendeels de hogere kosten voor energie. Daarnaast wordt er na de coronaperiode steeds meer gebruik gemaakt van het provinciehuis.

B41. – B42. 8-1 Coalitieakkoord: kosten 6e en 7e gedeputeerde – ondersteuning

Uit het coalitieakkoord komen middelen beschikbaar voor ondersteuning, woordvoering en facilitaire ondersteuning van de 7e gedeputeerde voor de periode 2023-2027. De kosten voor de 6e gedeputeerde zijn structureel gemaakt.

B43. 8-1 Additionele kosten Nieuwe Centrale De Koningspoort

Voor de verbouwing van de nieuwe centrale De Koningspoort is onvoldoende budgetruimte aanwezig om de casco verbouwing duurzaam te kunnen uitvoeren. Op basis van nader onderzoek is vastgesteld dat een bedrag van € 0,2 miljoen benodigd is in 2023 om deze verbouwing te kunnen uitvoeren. Omdat dit niet is gedekt in de huidige begroting zal deze gedekt moeten worden ten laste van de algemene middelen.

B44. 8-1 Kasitmewijziging - Informatietransitie PZH I&A

Binnen het programmaplan informatie transitie is er een beter zicht in de kosten die gemaakt zullen worden gedurende de looptijd van het programma. Dit heeft geleid tot het doorschuiven van budget van 2023 naar 2024.

C: Algemene middelen

C1. – C2. 9-1 Effecten access Meicirculaire 2023 en afrekening provinciefonds 2022

Dit betreft de structurele verhoging van het accres uit de Meicirculaire van het provinciefonds 2023 van € 10,9 mln en de incidentele afrekening over 2022 van € 0,8 mln. De structurele verhoging in 2023 van € 10,9 mln loopt op naar € 41,8 mln in 2027.

C3. 9-1 Ramen vrijval balansverplichtingen

De provincie werkt met een verplichtingenadministratie. Uit de monitoring van deze verplichtingen blijkt dat we provinciebreed naar verwachting € 1,6 mln van de verplichtingen niet gaan realiseren.

C4. 9-1 Vrijval reserve Regionale gebiedsgerichte economische projecten

De verwachte opbrengsten van de verkoop van verspreid bezit daalt met € 0,4 mln. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

C5. 9-1 Vrijval deel reserve Versterking Economie: planvorming bedrijventerreinen en detailhandel

Jaarlijks stelt de provincie een subsidieplafond open voor zowel de planvormingsfase voor projecten op bedrijventerreinen als voor de detailhandel (beiden € 0,5 mln). Actuele schatting voor het jaar 2023 leidt ertoe dat er in totaal circa € 0,3 mln niet zal worden besteed. De budgetten worden teruggeven aan de algemene middelen van de provincie waarvan € 0,2 via een vrijval van de reserve, onder het voorbehoud dat de middelen pas heringezet kunnen worden nadat de openstellingsperiode achter de rug is (31 december 2023).

C6. 9-1 Vrijval deel reserve MKB Innovatiestimulering Topsectoren 2022 (MIT)

Naar aanleiding van een nagekomen melding MIT zal het laatste dossier van openstelling 2022 wordt niet verleend. Dat betekent dat er € 0,3 mln kan vrijvallen waarvan een deel (€ 0,1 mln) via de reserve.

C7. 9-1 Vrijval deel reserve Versterking Economie: plafond Duurzaamheid op bedrijventerreinen 2023

Op basis van de zeer terughoudende intekening over het eerste halfjaar wordt geschat dat het plafond niet volledig zal worden benut. Hoewel dit een inschatting is en in het tweede halfjaar alsnog benutting van het volledige plafond van € 3,0 mln kan worden bereikt, wordt toch bij najaarsnota € 2,0 mln verplaatst naar de algemene middelen van de provincie. Aangetekend wordt dat deze middelen pas definitief vrij kunnen worden ingezet direct na het einde van het jaar 2023.

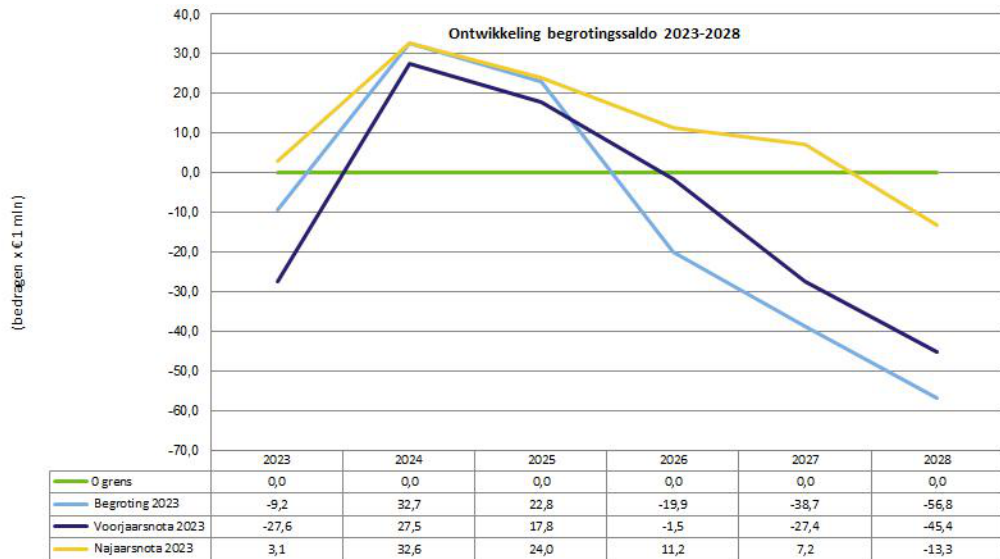
C8. 9-1 Grondzaken niet groene grond: lagere verkoop door kleinere omvang

De verwachte opbrengsten van de verkoop van verspreid bezit daalt (structureel) met € 0,4 mln.

Begrotingssaldo en Algemene reserve jaarschijf 2023

Het begrotingssaldo 2023 was bij vaststelling van de Begroting 2023 € 9,2 mln nadelig. Door de mutaties in de Voorjaarsnota 2023 is dit gewijzigd naar € 27,6 mln nadelig en door mutaties in de Najaarsnota is dit gewijzigd naar € 3,1 mln voordelig.

In overeenstemming met het huidig beleid wordt het begrotingssaldo verrekend met de vrije algemene reserve. De vrije algemene reserve bedraagt na verrekening van bovengenoemd begrotingssaldo € 258 mln per eind 2023. Hiervan dient € 9,1 miljoen beschikbaar te blijven voor de verrekening van de inzet van de beklemmingen uit de jaarrekening 2022 die worden ingezet in de jaarschijven 2024-2026. Dit reeds verwerkt in het toekomstig geprognosticeerde begrotingssaldo.

Prijscompensatie

Stelpost prijscompensatie

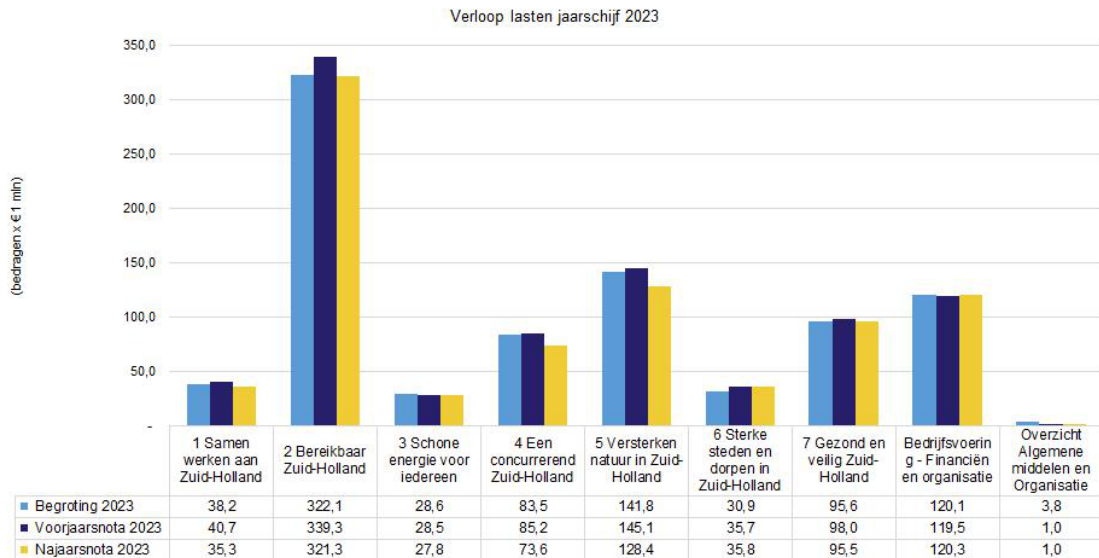
In de primaire Begroting 2023 is op basis van het indexatiebeleid en de toen bekende indexcijfers een doorrekening gemaakt van het benodigde lastenbudget voor het jaar 2023. Dit is verwerkt en toegekend aan de ambities om de verwachte kostenstijgingen te dekken. De stelpost prijscompensatie kent voor het jaar 2023 om die reden een saldo van nihil.

Stelpost indexatie loonontwikkeling

In de primaire Begroting 2023 is op basis van de cao-afspraken een doorrekening gemaakt van het benodigde lastenbudget voor het jaar 2023. Dit is verwerkt en toegekend aan de ambities om de verwachte kostenstijgingen te dekken. De stelpost indexatie loonontwikkeling kent voor het jaar 2023 om die reden een saldo van nihil.

Hoe is de Najaarsnota 2023 opgebouwd

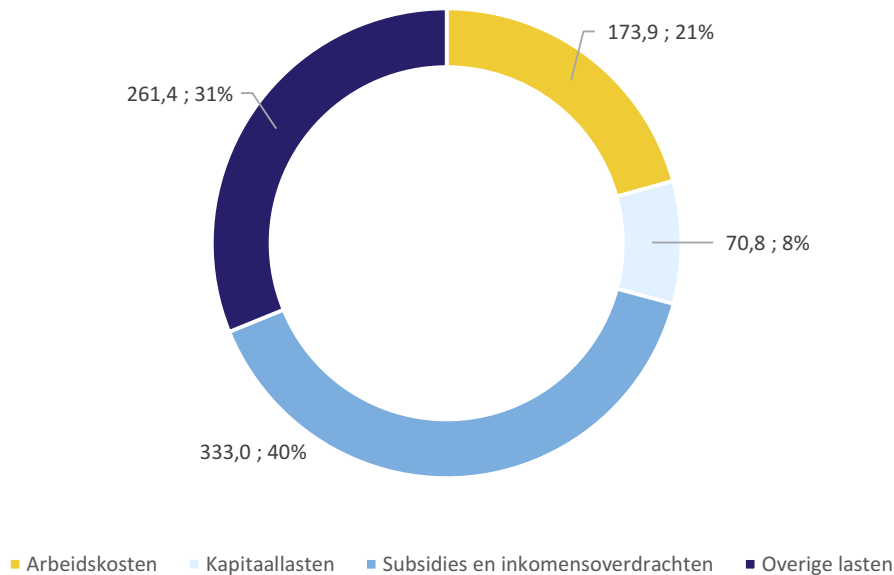
Lasten

Toelichting:

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2023. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 nemen de lasten in de Najaarsnota 2023 af met € 54 mln. Deze lagere lasten vloeien terug in de bestemmingsreserves of de Algemene reserve via het begrotingssaldo.

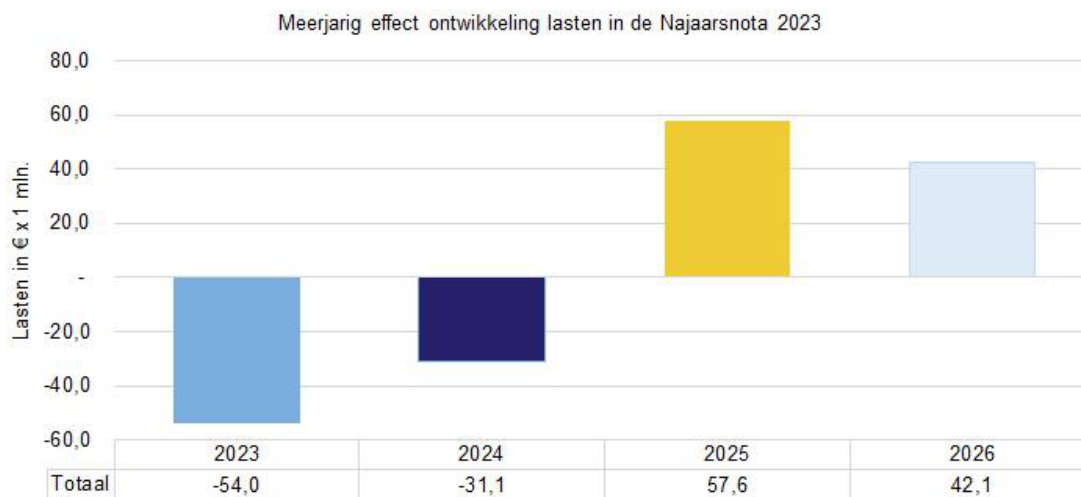
Opbouw lasten in 2023 (x € 1 mln)

Toelichting:

Bovenstaande visualisatie geeft weer hoe het lastenbudget van 2023 is opgebouwd:

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidskosten](#).
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën.

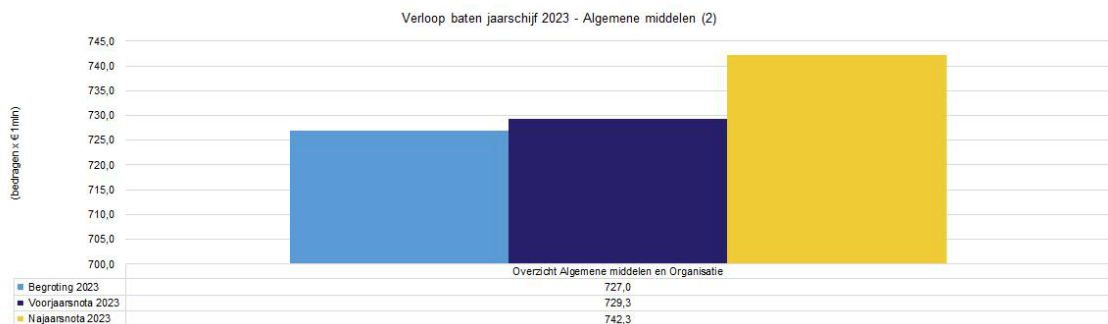
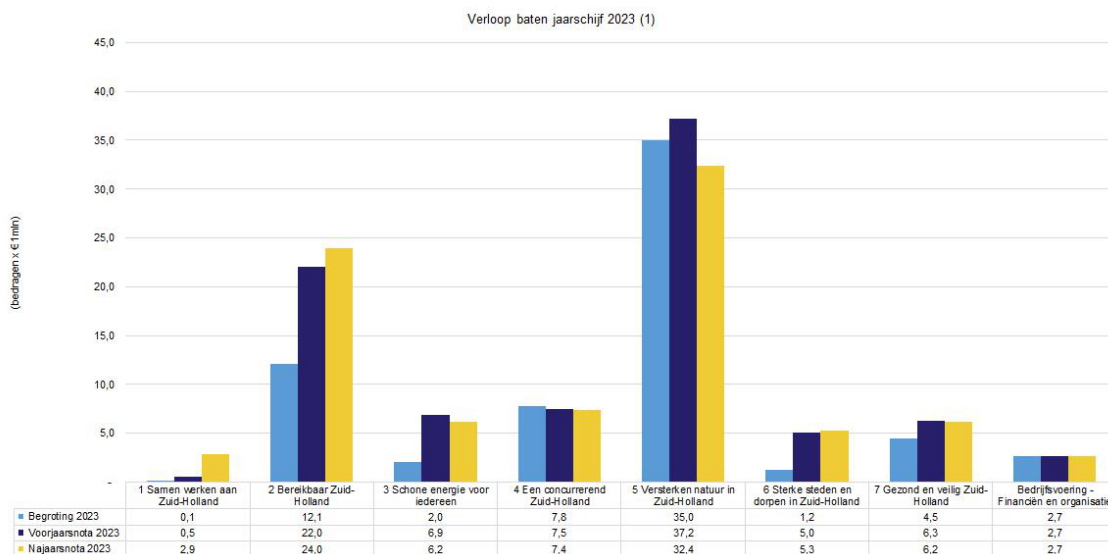
Toelichting:

In deze Najaarsnota zijn diverse bijstellingen opgenomen met een meerjarig financieel effect. Deze bijstellingen volgen vanuit geactualiseerde planningen en verwachte bestedingsritmes en dragen bij aan een meer realistische begroting (realisatiekracht). Bovenstaande visualisatie toont het effect van de bijstellingen in deze Najaarsnota op de meerjarige omvang van het lastenbudget voor de periode tot en met 2026. Zichtbaar is dat de lasten in 2023 en 2024 substantieel naar beneden worden bijgesteld, terwijl in de jaren daarna het lastenbudget weer wordt opgehoogd.

De toelichting op dergelijke meerjarige bijstellingen is opgenomen in de ambities bij de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?'. Veruit het merendeel van de gepresenteerde verschuivingen wordt verklaard vanuit ambitie 5 'Versterken natuur in Zuid-Holland'. In die ambitie zijn de diverse meerjarige bijstellingen toegelicht onder een apart kopje 'Toelichting lasten meerjarenraming 2024 t/m 2029'.

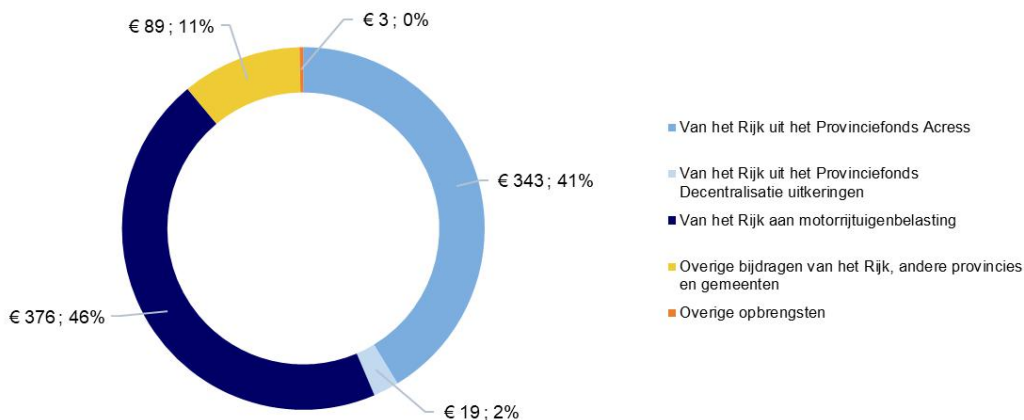
Voor een groot deel van de meerjarige bijstellingen van het lastenbudget geldt dat deze middelen worden doorgeschoven via daarvoor ingestelde bestemmingsreserves of via specifieke uitkeringen vanuit het Rijk. Dat verklaart ook dat deze omvangrijke bijstellingen niet apart inzichtelijk zijn opgenomen in het eerder gepresenteerde overzicht 'Mutaties begrotingssaldo'. Dergelijke bijstellingen verlopen namelijk niet via het begrotingssaldo, maar via de bestemmingsreserves en/of via de raming van de inzet van specifieke uitkeringen vanuit het Rijk. Het voordeel daarvan is dat de middelen beschikbaar blijven voor de eerder door Provinciale Staten vastgestelde (beleids)doelen.

Baten

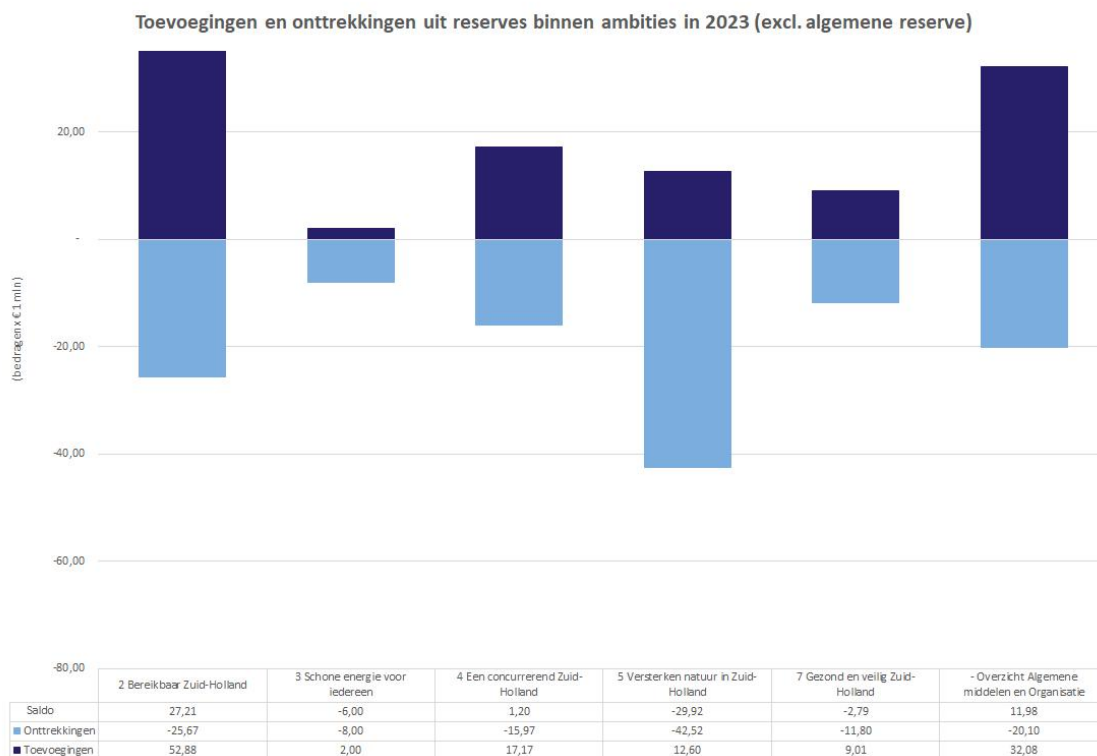

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2023. Ten opzichte van de oorspronkelijke Voorjaarsnota 2023 nemen de baten in de Najaarsnota 2023 toe met € 11,9 mln. Deze toename wordt met name verantwoord door een stijging in de algemene middelen als gevolg van de Meicirculaire (€ 11,7 mln, tabel 2). De Algemene middelen zijn vanwege de omvang in een aparte tabel opgenomen.

Opbouw baten in 2023 (bedragen x € 1 mln)

Reserves (exclusief Algemene reserve)

Toelichting:

Dit overzicht laat zien welke toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves (exclusief Algemene reserve) plaatsvinden binnen de ambities. De inzet van reserves per ambitie zorgt voor een ophoging van met name de lasten. Er worden meer lasten begroot dan er baten binnenkomen. Dat verschil wordt gedekt vanuit de inzet van reserves. Bij ambitie 1, ambitie 6 en bij Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie hebben geen mutaties plaatsgevonden en zijn daarom niet opgenomen in dit overzicht.

Eventuele mee- en tegenvallers

In voorgaande paragrafen is inzicht gegeven in het financiële beeld zoals dat bekend is bij het opstellen van deze Najaarsnota 2023. Mede door het zomerreces kent dit product een lange (interne) doorlooptijd. De bijstellingen die in deze Najaarsnota zijn opgenomen zijn veelal gebaseerd op de inzichten van mei/juni. De behandeling van dit P&C-product in Provinciale Staten staat gepland in november.

Vanuit Provinciale Staten is eerder de behoefte geuit om op het moment van behandeling van P&C-documenten, zoals deze Najaarsnota, inzicht te hebben in te verwachten mee- en tegenvallers die het vermoedelijke jaarresultaat beïnvloeden en hoe die op langere termijn doorwerken. Het gebruik van financiële bandbreedtes wordt daarbij als wenselijk gezien. In het vervolg van deze paragraaf wordt daartoe een aanzet gedaan.

Lasten

Lastneming subsidies

In de provinciale begroting vormen subsidies een omvangrijk deel. De lastneming van subsidies is gebonden aan specifieke verslaggevingsregels. Dat wil zeggen dat een verstrekte subsidie in het kalenderjaar 2023 niet altijd als last (volledig) verantwoord zal worden in het boekjaar 2023. Voor subsidies onder de € 250.000 worden de lasten verantwoord in het jaar waarin de activiteiten aanvangen. Voor subsidies boven de € 250.000 worden de lasten

tegerekend aan de jaren waarop de activiteiten betrekking hebben. Dit is ook als zodanig vastgelegd in de provinciale financiële verordening in artikel 4.44.

Via de reguliere P&C-cyclus wordt een zo goed mogelijke ingeschat van wat er aan subsidies verstrekt zal worden en welke bedragen in welke jaren verantwoord gaan worden. De realisatie (= lastneming van subsidies) kan hiervan afwijken doordat bijvoorbeeld activiteiten later beginnen dan eerder gedacht, of dat de planning van de uitvoering van activiteiten wordt bijgesteld door de subsidieontvanger. Daarnaast is het ook mogelijk dat richting het einde van het jaar er nog eindafrekeningen van subsidies binnenkomen. Als activiteiten niet (volledig) door de subsidieontvanger zijn uitgevoerd dan resulteert dit in een teruggaaf aan de provincie. Dergelijke incidentele voordelen zijn nog niet in de begroting geraamd en zullen pas bij het opstellen van de jaarstukken tot uitdrukking komen. Qua bandbreedte wordt, op basis van voorgaande jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag tussen de € 10 mln en € 30 mln.

Arbeidscapaciteit

Voor het realiseren van de ambities in de begroting is arbeidscapaciteit nodig. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijker om alle vacatures tijdig te vullen. Dat kan deels ondervangen worden door tijdelijk van extern personeel gebruik te maken. De mate waarin een onderbesteding op arbeidscapaciteit zich daadwerkelijk gaat voordoen in 2023 is daardoor lastig te voorspellen.

Qua bandbreedte wordt, op basis van voorgaande jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 10 mln.

Planmatig onderhoud

Eén van de wettelijke taken van de provincie is om de eigen infrastructuur te bedienen, beheren, onderhouden en geschikt te houden voor veilig gebruik. Daarbij wordt uitgegaan van het onderhoudsniveau 'Sober en Doelmatig', wat betekent dat voorkomen wordt dat er een achterstand in onderhoud ontstaat en de provincie aansprakelijk is voor eventuele schades die hierdoor zijn ontstaan. Via een plan- en projectmatige aanpak wordt invulling gegeven aan deze wettelijke taak waar jaarlijks een substantieel bedrag (ruim € 600 miljoen) mee is gemoeid. De uitvoering van deze werkzaamheden vindt soms enkele weken eerder of later plaats dan bij het opstellen van deze Najaarsnota bekend was. Dat kan ertoe leiden dat de lastneming al in 2023 plaatsvindt, terwijl dit voor 2024 was begroot. Of juist vice versa: dat de lasten in 2023 waren begroot, maar pas verantwoord worden in het jaar 2024. Deze fluctuaties worden, conform de gemaakte afspraken, verrekend met de egaliseringsreserve beheer & onderhoud maar hebben wel effect op de mate waarin de lasten in de begroting worden gerealiseerd.

Qua bandbreedte wordt, op basis van voorgaande jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 5 mln (zowel positief als negatief).

Baten

Uitkering provinciefonds

Op Prinsjesdag (dinsdag 19 september) wordt door de minister van Financiën de Miljoenennota en de Rijksbegroting aan de Tweede Kamer aangeboden. Op basis van de daarin opgenomen plannen en voornemens wordt ook de septembercirculaire van het provinciefonds gepubliceerd. Daarin is opgenomen wat de ontwikkeling is van de omvang van de uitkering (accres) van het provinciefonds voor zowel het jaar 2023 als daarna. De publicatie van deze circulaire komt te laat om nog te verwerken in deze Najaarsnota 2023. De uitkering die de provincie Zuid-Holland ontvangt kan zowel naar boven als naar beneden worden bijgesteld als gevolg van de Rijksbegroting. Verder wordt aan het einde van het jaar de Decembercirculaire gepubliceerd, waarin op basis van de laatste ontwikkelingen nog een bijstelling wordt doorgevoerd voor het jaar 2023. In zowel de September- als Decembercirculaire worden jaarlijks ook decentralisatie-uitkeringen opgenomen: dat zijn algemene middelen die aan provincies worden verstrekt die niet volgens het verdeelmodel van de algemene uitkering verdeeld kunnen worden. Qua bandbreedte wordt, op basis van voorgaande jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 5 mln (zowel positief als negatief).

Motorrijtuigenbelasting

Volumewijzigingen in het jaar 2023 kan het jaarrekeningresultaat beïnvloeden. Met name door de ontwikkeling van het aandeel elektrische auto's, die tot en met 2024 volledig zijn vrijgesteld van de heffing, is de verwachting van de opbrengst onzeker. Qua bandbreedte wordt, op basis van voorgaande jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 5 mln (zowel positief als negatief).

Specifieke uitkering Tijdelijke regeling bodem

Gemeenten en provincies met een taak als bevoegd gezag Wet bodembescherming kunnen een specifieke uitkering aanvragen voor de onderdelen historische spoedopgaven, buitenproportionele opgaven (PFAS en diffuus verspreid lood) en oude afspraken van de SPUK Bodem 2023. Het doel van deze uitkering is om nieuwe bodemkwaliteitsopgaven op te pakken in samenwerking met de vijf omgevingsdiensten. Op het moment van het opstellen van deze Najaarsnota was er nog geen zekerheid over de beschikking van de ingediende aanvraag en het te ontvangen bedrag.

Qua bandbreedte wordt ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 0,8 mln.

Ambities

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 1](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke gemeenten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

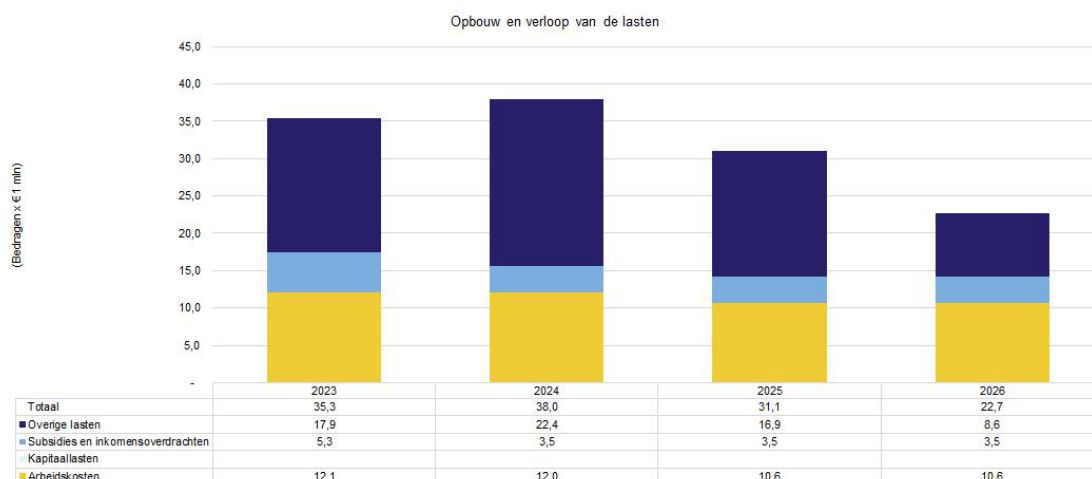
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-1 Sterke gemeenten	1.083	-45	1.038	1.075	1.074	1.074
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	36.878	-5.266	31.612	34.803	28.001	19.566
Totaal beleidsdoel 1-1	37.961	-5.311	32.649	35.878	29.075	20.640
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie	27	0	27	77	27	77
1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen	2.719	-77	2.642	2.034	1.974	1.974
Totaal beleidsdoel 1-2	2.746	-77	2.669	2.111	2.001	2.051
Totaal Lasten	40.707	-5.389	35.318	37.989	31.076	22.691
Baten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	502	2.400	2.902	135	135	135
Totaal beleidsdoel 1-1	502	2.400	2.902	135	135	135
Totaal Baten	502	2.400	2.902	135	135	135
Saldo lasten en baten Ambitie 1	40.205	-7.789	32.416	37.853	30.940	22.556

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Uitbreiding bestuursadviseurs en GS leden € 0,2 mln (n)	Nieuw besluit
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Weerbaar bestuur € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
Voor de periode 2023-2026 heeft het ministerie van BZK middelen beschikbaar gesteld waarmee de provincie kleine(re) gemeenten kan ondersteunen om de interne weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit en integriteitsschendingen te vergroten. De timing van de uitvoering verschilt per gemeente. De plannen kunnen niet allemaal in 2023 worden uitgevoerd. Het budget van 2023 wordt verlaagd met € 0,3 mln en zal ter begroting gebracht worden in 2024. Fasering via het begrotingssaldo.	

Stikstof: uitvoeringskosten PAS meldingen € 0,3 mln (n)	Bestaand beleid
In de Meicirculaire van het provinciefonds zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van PAS-meldingen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

ZH-PLG voorbereidingskosten € 2,4 mln (n)	Bestaand beleid
De provincie heeft in 2022 een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen van € 2,4 mln voor voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders. Gezien de looptijd wordt deze SPUK in 2023 volledig begroot. Dekking voor € 2,4 mln ten laste van de OVP Voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders (zie baten)	

Stikstof / ZH-PLG € 1 mln (v)	Bestaand beleid
Het programma Stikstof en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) hebben beleidsinhoudelijk grote samenhang met het beheer van Natura 2000 (gebieden). In het Natura 2000 programma vinden onderzoeken en activiteiten plaats die mede plaatsvinden voor programma Stikstof en ZH-PLG. Daarom wordt vanuit beide programma's budget verplaatst naar N2000 (Ambitie 5) om de lasten van die onderzoeken en activiteiten te dekken. Zie Beleidsdoel 5-1 voor de verhoging van € 1 mln, zodat dit per saldo neutraal is. Dekking ten bate van het begrotingssaldo.	

Stikstof € 7 mln (v)	Bestaand beleid
In de begroting zijn voor 2023 middelen opgenomen voor subsidie voor stikstofreductie alsmede middelen voor cofinanciering rijksregelingen. Het Rijk heeft tot op heden een beperkt aantal regelingen opengesteld waarvan we voor 2023 niet verwachten dat er provinciale cofinanciering nodig is. Voor mogelijk komende regelingen, dan wel komende jaren kan dat aan de orde zijn. Daarnaast zal voor uitwerking coalitie-akkoord bezien worden welke subsidieregelingen ten behoeve van stikstofreductie we willen ontwikkelen. Een bedrag van € 3,5 mln wordt doorgeschoven naar 2024 en hetzelfde bedrag voor 2025. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.	

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Borging sociaal domein € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
Voor de Najaarsnota 2023 is halverwege het jaar op basis van stand van budgetuitputting en nog te verwachten lasten een inschatting gemaakt van de toereikendheid van het budget. Het budget kan met € 0,1 mln verlaagd worden. Dekking ten bate van het begrotingssaldo.	

Toelichting baten

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

ZH-PLG voorbereidingskosten € 2,4 mln (v)

Bestaand beleid

Voor de dekking van de lasten wordt de OVP Voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders van € 2,4 mln volledig ingezet (zie lasten).

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 1.](#)

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 2](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Beleidsprestatie 2-1-1 Efficiënt Goederenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-3 Slimme systemen en netwerken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Beleidsprestatie 2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Beleidsprestatie 2-3-1 Duurzame mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-3-2 Veilige mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

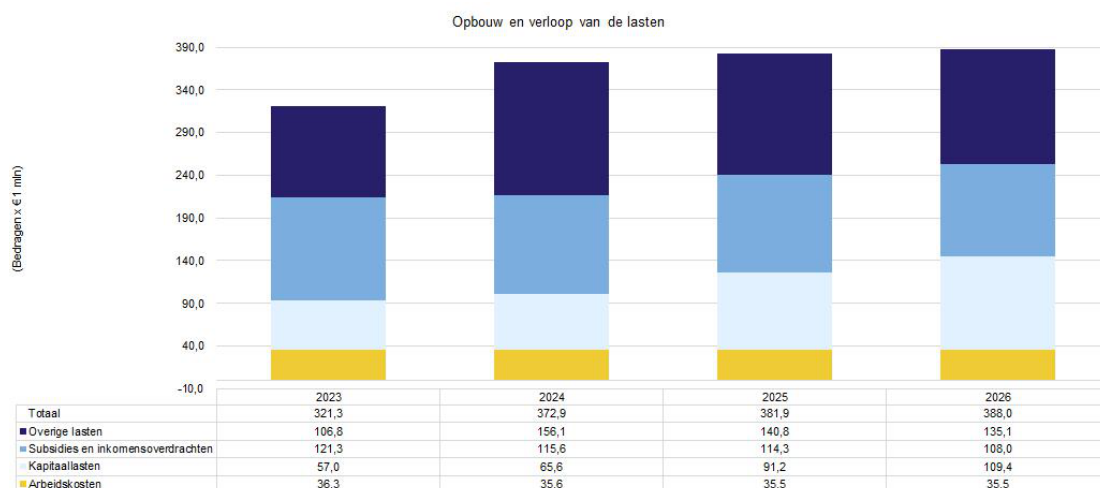
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	2.191	106	2.297	2.216	2.176	2.219
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	173.335	386	173.721	169.707	190.135	195.451
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	1.374	7	1.382	1.215	1.243	1.273
Totaal beleidsdoel 2-1	176.900	499	177.399	173.138	193.554	198.942
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	153.653	-17.083	136.571	193.238	181.438	182.516
2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur	1.265	-35	1.230	631	709	820
Totaal beleidsdoel 2-2	154.918	-17.118	137.800	193.869	182.148	183.336
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	2.619	-1.107	1.512	1.221	1.364	871
2-3-2 Veilige mobiliteit	4.865	-242	4.623	4.706	4.810	4.810
Totaal beleidsdoel 2-3	7.484	-1.349	6.135	5.928	6.174	5.681
Totaal Lasten	339.302	-17.968	321.335	372.935	381.876	387.960

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	0	80	80	0	0	0
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	10.741	-1.192	9.548	7.490	7.295	1.285
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	42	0	42	42	41	0
Totaal beleidsdoel 2-1	10.783	-1.112	9.670	7.532	7.336	1.285
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	9.194	3.296	12.490	6.694	2.504	2.020
Totaal beleidsdoel 2-2	9.194	3.296	12.490	6.694	2.504	2.020
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	666	-200	466	166	66	66
2-3-2 Veilige mobiliteit	1.361	0	1.361	1.361	1.255	1.255
Totaal beleidsdoel 2-3	2.028	-200	1.828	1.528	1.321	1.321
Totaal Baten	22.004	1.984	23.988	15.754	11.162	4.627
Saldo lasten en baten Ambitie 2	317.298	-19.951	297.347	357.181	370.714	383.333

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

MerwedeLingelijn € 3,1 mln (n) Nieuw besluit

Op 8 oktober 2009 hebben GS en ProRail een realisatieovereenkomst gesloten over uitvoering van infrastructurele werken op het spoortraject Dordrecht-Geldermalsen. Dit is bedoeld voor een verbeterde treindienst, waaronder nieuwe stations en passeer sporen die een kwartierdienst op het trajectdeel Dordrecht-Gorinchem mogelijk maken. In de overeenkomst verplicht de provincie zich de toename van de beheer- en onderhoudskosten, als gevolg van de op verzoek en voor rekening van de provincie gerealiseerde werken, voor haar rekening te nemen als vergoeding van deze kosten door het Rijk uitblijft. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft op 28 juni 2011 aangegeven deze kosten niet te zullen vergoeden.

Op verzoek van ProRail wordt nu het beheer en onderhoud afgekocht in de vorm van een eeuwigdurende afkoopsom. Deze is door ProRail berekend op € 3,1 mln en wordt gedekt door een bijdrage uit de reserve Mobiliteit. Een gelijk bedrag van het beschikbare investeringskrediet voor de MLL (waarbinnen de afkoop was geraamd) valt vrij aan de reservering voor tegenvallers en prijsontwikkeling in het PZI. Zie ook het PZI 2024-2039. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit.

2e ponton voor personenvervoer over water € 0,4 mln (n) Nieuw besluit

Vorbereidingen worden getroffen voor de bouw, plaatsing en in gebruikname van een 2e ponton aan de Willemskade in Rotterdam ten behoeve van het personenvervoer over water. Om dit mogelijk te maken wordt voorgesteld om hiervoor een subsidie beschikbaar te stellen. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit.

Algeracorridor € 0,3 mln (v)	Nieuw besluit
Van het beschikbare budget wordt € 1 mln overgezet naar het ov-investeringsproject 'P+R en hubs Algeracorridor'. Voor de snelfietsroute Algerabrug wordt € 0,7 mln in de begroting opgenomen. Zie ook het PZI 2024-2039. Dekking ten gunste van de reserve Bereikbaarheid.	
Transitievergoeding openbaar vervoer € 1,5 mln (v)	Bestaand beleid
Op basis van de recentelijk ingediende aanvragen door de concessiehouders zijn de subsidiebijdragen bijgesteld. Dekking uit een gelijke bijstelling van de baten.	
Concessiemanagement € 1,2 mln (n)	Bestaand beleid
Als gevolg van een aantal onvoorziene activiteiten, zoals de problematiek rondom het Veer Maassluis – Rozenburg, wordt het budget bijgesteld. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit.	
Aankoop & reparatie autoveer € 1 mln (n)	Bestaand beleid
Naar aanleiding van het amendement over de tijdelijke exploitatieovereenkomst van het veer Maassluis-Rozenburg, wordt de begroting aangepast om een incidentele subsidie te kunnen verstrekken voor de aankoop en reparatie van een autoveer om deze op te nemen in de dienstregeling van de veerverbinding. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit.	
Tijdelijke exploitatie veer Maassluis-Rozenburg € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Conform besluitvorming over de tijdelijke exploitatieovereenkomst met betrekking tot de exploitatie van het fiets-/voetveer, wordt in financiële zin rekening gehouden met een garantstelling voor mogelijke inkomstenderving. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit.	
Terugvordering subsidie voormalig exploitant veer Maassluis-Rozenburg € 0,3 mln (n)	Bestaand beleid
Vooruitlopend op een algehele terugvorderingsactie wordt de begroting aangepast voor de bijdrage aan de tijdelijke exploitatieovereenkomst met de nieuwe vervoerder, omdat de in 2021 uitgekeerde subsidie voor het algemeen- en groot onderhoud aan de veerboten betrekking had op de aanwending en verantwoording ervan over de jaren 2021 tot en met 2024. Dekking uit de baten.	
Verbeteren toegankelijkheid OV € 0,5 mln (v)	Bestaand beleid
Op basis van het aantal te verwachten subsidieaanvragen wordt het subsidiebudget bijgesteld. Dekking ten gunste van de reserve Mobiliteit.	
Regionale- en Provinciale infrastructuur € 1,2 mln (v)	Bestaand beleid
Op basis van het aantal nog te verwachten subsidieaanvragen wordt het subsidiebudget bijgesteld. Dekking ten gunste van de reserve Mobiliteit.	
Algeracorridor € 0,9 mln (v)	Bestaand beleid
Van het beschikbare budget wordt voorlopig € 0,3 mln overgezet naar 2024, de daadwerkelijke bijdrage voor 2024 wordt op een later moment bepaald. Het resterende budget 2023 van € 0,6 mln vervalt en wordt verrekend met de geraamde bijdrage uit de reserve Bereikbaarheid. Dekking ten gunste van de reserve Bereikbaarheid.	

Onderzoeksagenda bereikbaarheid 2023 € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Voor de aanleg en verbetering van de infrastructuur worden minder onderzoeken gedaan, omdat er maar zeer beperkt mogelijkheden zijn voor financiering van nieuwe projecten binnen het PZI. In 2024 wordt het budget met € 1 mln verlaagd.</p> <p>Dekking ten gunste van de reserve Bereikbaarheid.</p>	

Projecten in initiatief/nazorgfase € 0,6 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Voor diverse activiteiten vinden bijstellingen plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bijdrage RWS voor mobiliteitsmanagement A20 Nieuwerkerk aan den IJssel - Gouda (NKG) € 0,3 mln (v) (waarvan € 0,1 mln vrijval en € 0,2 mln naar 2024, de subsidie zal naar verwachting niet meer in 2023 worden ingediend). Korte Termijn Aanpak Voorne-Putten /Haven € 0,3 mln (v). Voor deze activiteit wordt helemaal geen subsidieaanvraag meer verwacht. Regionale- en stadsdistributie via het water (CityBarge) € 0,1 mln (v). Voor deze activiteit wordt in 2023 geen subsidieaanvraag meer verwacht. Diverse kleinere activiteiten € 0,1 mln (n). <p>Dekking ten gunste van de reserve Bereikbaarheid.</p>	

Diverse kleinere bijstellingen € 0 mln (n)	Bestaand beleid
<ul style="list-style-type: none"> Infrastructuur duurzaam veilig € 0,4 mln (v). Op basis van het aantal nog te verwachten subsidieaanvragen wordt het subsidiebudget bijgesteld. Dekking ten gunste van de reserve Mobiliteit. Regiotaxi Holland-Rijnland € 0,1 mln (n). Op basis van het aantal nog te verwachten subsidieaanvragen wordt het subsidiebudget bijgesteld. Dekking ten laste van de reserve Mobiliteit. Truckparking (leadpartnership) € 0,1 mln (n). Betreft een nagekomen betaling die wordt gedekt uit de rijksbijdrage. Initiatieffase realisatiepact Rotterdam (goederenvervoer) € 0,1 mln (n). Dekking uit structurele budget voor Projecten in initiatief/nazorgfase. Zie ook het PZI 2024-2039. Verkeersveiligheidsknelpunten op provinciale wegen en fietspaden € 0,1 mln (n). Dekking uit structurele budget voor Projecten in initiatief/nazorgfase. Zie ook het PZI 2024-2039. 	

Effect CAO 2023 € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.</p>	

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Bijstellingen in planningen € 1 mln (v)	Bestaand beleid
<ul style="list-style-type: none"> Door een latere oplevering van de Rijnlandroute/Europaweg gaat het onderhoud van de weg (Maintain component) ook later in € 0,8 mln (v); De overdracht van de gedeelten N478 Bergambacht Veerweg (ivm aanpassing Veerstoep) en N206 Leidschendam, Meerlaan brug Driemanspolder vinden niet meer plaats in 2023 € 0,2 mln (v). <p>Dekking ten gunste van de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.</p>	

Abonnementsgelden, calamiteiten en prijsontwikkeling regiocontracten € 3 mln (n)	Bestaand beleid
<ul style="list-style-type: none"> Door actualisatie van de areaaldata en de wijze van calamiteitenafhandeling is een bijstelling benodigd van het contract voor regio Zuid € 2 mln (n); Het onderhoud voortkomend uit het maintain component van de Zuid Westelijke Randweg, N475 en N470 wordt eerder uitgevoerd € 1 mln (n); <p>Dekking ten laste van de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.</p>	

Wijziging scope N468 € 19,7 mln (v)	Bestaand beleid
<p>In de Kadernota 2024 is besloten de financiële dekking van het project grotendeels te wijzigen in investeringskrediet. Voor de N468 was afgesproken deze na uitvoering van het onderhoudsproject over te dragen aan de gemeente Midden-Delfland. De gemeente heeft er echter van afgezien deze weg in beheer nemen. Daarmee gaat de overdracht niet door. Dit heeft effect op de financiële dekking van de uit te voeren onderhoudsmaatregelen. Voor de overdracht kwam eerder alles ten laste van de exploitatie. Nu moet, op grond van de Financiële Verordening, een groot deel van de maatregelen worden geactiveerd (als investeringskrediet). De dekking hiervoor is voor de jaren 2024 en verder al structureel verwerkt in de Kadernota 2024. Voor 2023 is dit nog niet verwerkt bij de Voorjaarsnota omdat deze wijziging dan kon worden samengevoegd met de wijzigingen in de Najaarsnota. Dit beperkt het aantal bijstellingsmomenten.</p> <p>De niet benodigde exploitatiemiddelen (€ 19,7 mln) in 2023 worden toegevoegd aan de egalisatiereserve en dekken de structurele neerwaartse bijstelling (€ 1,2 mln vanaf 2026) van de voor beheer en onderhoud beschikbare exploitatiemiddelen.</p>	

Versnelde afboeking steunpunten Rijnsaterwoude en Bergambacht € 0,6 mln (n)	Bestaand beleid
<p>In 2023 zijn de steunpunten Rijnsaterwoude en Bergambacht overgedragen aan de nieuwe eigenaren. Dit betekent dat het vastgoed verdwijnt van de balans via het afschrijven van de totale boekwaarde. De baten vanuit de verkoop van deze steunpunten worden toegevoegd aan de egalisatiereserve beheer en onderhoud. De lasten voor de afschrijving van de boekwaarde worden om deze reden ook vanuit de egalisatiereserve beheer en onderhoud gedekt.</p>	

Diverse kleine afwijkingen € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Diverse kleine afwijkingen in plannings projecten. Dekking ten gunste van de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.</p>	

Effect cao 2023 € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.</p>	

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Zero emissie Laadinfra goederenvervoer € 0,6 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Van het beschikbare budget ad € 3 mln voor dit project wordt € 0,5 mln in 2023 en € 0,1 mln in 2024 ingezet voor de subsidie aan het project Dockingstation Zero Emissie Shipping (ZES) Alblasterdam. De resterende € 2,4 mln voor nieuwe projecten wordt verdeeld over de jaren 2025-2027 voor € 0,4 mln per jaar en de jaren 2028-2029 voor € 0,6 mln per jaar. Dekking ten gunste van de reserve Bereikbaarheid.</p>	

20 Waterstofbussen € 0,4 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Aan de hand van de subsidiebeschikking vindt er een herverdeling van het beschikbare budget plaats. Dekking ten gunste van de reserve Mobiliteit.</p>	

Regionale aanpak laadinfrastructuur € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Aan de hand van de verwachte uitgaven wordt het beschikbare budget aangepast. Zie ook de baten.</p>	

Sociale veiligheid € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Op basis van het aantal te verwachten subsidie-aanvragen wordt het subsidiebudget bijgesteld. Dekking ten gunste van de reserve Mobiliteit.</p>	

Diverse kleine afwijkingen € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Diverse activiteiten < € 0,1 mln.	

Werkbudget ROV € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Als gevolg van knelpunten in de capaciteit voor de uitvoering van het programma Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid (ROV) Zuid-Holland, is het de verwachting dat sprake zal zijn van enige onderuitputting van het werkbudget 2023. Daarom wordt de begroting op dit punt bijgesteld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capaciteit bij de samenwerkingspartners om deel te nemen en uitvoering te geven aan activiteiten gericht op verkeersveilig gedrag. Dit speelt zowel op gemeentelijk niveau als bij bijvoorbeeld scholen en ook uitvoerders van de activiteiten, bijvoorbeeld verkeersleerkrachten. Het gaat zowel om openstaande vacatures, budget voor formatieplaatsen en wisselingen van mensen waardoor ervaring en kennis verdwijnt. • Capaciteit in de organisatie van de provincie om het inkoopproces noodzakelijk voor de activiteiten van het ROV Zuid-Holland te begeleiden. Opdrachtverlening en dus uitvoering loopt hierdoor vertraging op. • Wisselingen in het team van het ROV Zuid-Holland. Uitvoering is vertraagd of is minder intensief doordat nieuwe teamleden ingewerkt moeten worden. <p>Daarnaast speelt mee dat de inzet op gedrag ook nog een werkveld in ontwikkeling is. Partners worden actief meegenomen in de meerwaarde van de instrumenten, maar zijn er vaak nog onbekend mee.</p>	

Toelichting baten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Transitievergoeding openbaar vervoer € 1,5 mln (n)	Bestaand beleid
Zie de toelichting bij de lasten.	

Terugvordering subsidie voormalig exploitant veer Maassluis-Rozenburg € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
Zie de toelichting bij de lasten.	

Diverse kleinere bijstellingen € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
Truckparking (leadpartnership) € 0,1 mln (v). Zie de toelichting bij de lasten.	

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Werken voor derden € 2,7 mln (v)	Bestaand beleid
<p>De baten binnen Beleidsdoel 2-2 bestaan naast de legesinkomsten en verkoop vastgoed geheel uit bijdragen voor werk voor derden. Op de volgende activiteiten worden meer baten begroot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brugbediening voor derden op nacalculatie van de werkelijke kosten € 0,6 mln (v); • De afhandeling van de schade aan de Combiboring ter voorbereiding van de oeverwerkzaamheden in traject 6 (Woudwetering) heeft niet in 2022 plaatsgevonden en is doorgeschoven naar 2023 € 1 mln (v); • Uitvoering van het planmatig onderhoud aan de beweegbare kunstwerken in eigendom van provincie Utrecht € 1,1 mln (v). 	

Verkoop steunpunten € 0,6 mln (v)	Bestaand beleid
De overdracht van het verkochte steunpunt Rijnsaterwoude heeft niet in 2022 plaatsgevonden, maar vindt in 2023 plaats.	

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Regionale aanpak laadinfrastructuur € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
Zie de toelichting bij de lasten.	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Bereikbaarheid	2-1	7.092	1.303	-1.039	9.434
Mobiliteit	2-1	-9.874	1.609	5.486	-13.751
Bereikbaarheid	2-2	-200	0	-200	0
Mobiliteit	2-2	-5	0	0	-5
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-2	11.480	21.000	637	31.843
Bereikbaarheid	2-3	-1.025	0	-600	-425
Mobiliteit	2-3	-484	599	0	115
Eindtotaal		6.984	24.511	4.283	27.211

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 2.](#)

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 3](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzaam en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Beleidsprestatie 3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

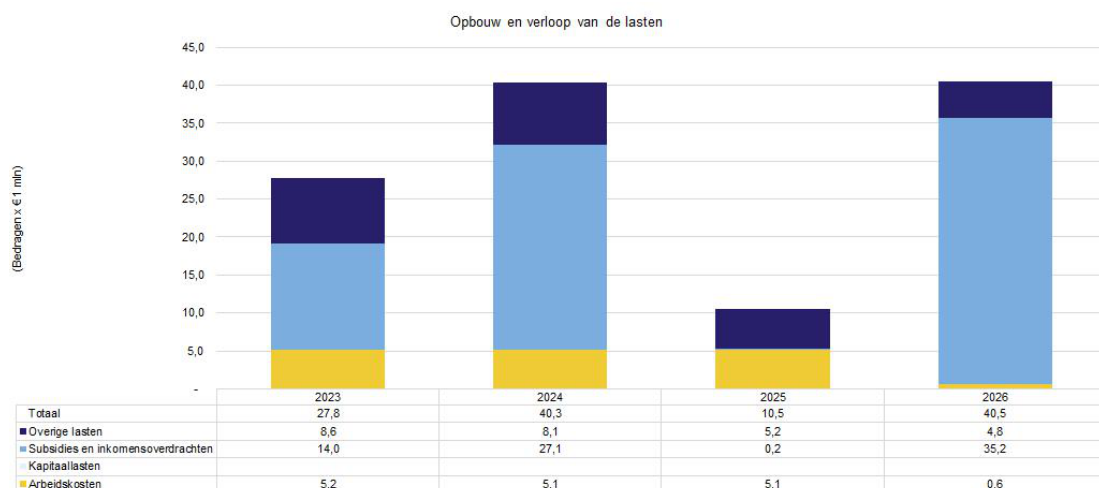
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	8.117	22	8.139	5.699	6.085	1.106
3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie	1.435	1	1.436	1.195	1.195	1.195
Totaal beleidsdoel 3-1	9.552	23	9.575	6.893	7.279	2.301
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	2.278	0	2.278	2.772	350	350
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	10.637	-737	9.900	27.349	611	35.611
Totaal beleidsdoel 3-2	12.914	-737	12.178	30.121	961	35.961
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffensysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur	4.114	-100	4.014	2.725	1.350	1.350
3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem	1.944	101	2.045	595	902	902
Totaal beleidsdoel 3-3	6.058	1	6.059	3.320	2.252	2.252
Totaal Lasten	28.525	-713	27.812	40.334	10.493	40.514
Baten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	3.500	0	3.500	3.498	4.978	0
Totaal beleidsdoel 3-1	3.500	0	3.500	3.498	4.978	0

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	1.618	0	1.618	2.422	0	0
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	1.780	-737	1.043	737	0	0
Totaal beleidsdoel 3-2	3.398	-737	2.661	3.159	0	0
Totaal Baten	6.898	-737	6.161	6.657	4.978	0
Saldo lasten en baten Ambitie 3	21.627	24	21.651	33.677	5.515	40.514

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Duurzame wijkwarmte Elena € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Het betreft subsidiemiddelen uit Europa voor de verduurzaming van 10 wijken in Zuid-Holland gedurende 3 jaar, 2021-2023. Door corona heeft consultatie van bewoners en besluitvorming door partijen vertraging opgelopen. Er is instemming verleend door de Europese InvesteringsBank (EIB) voor een jaar verlenging. De door te schuiven resterende middelen à € 0,7 mln zullen in 2024 worden ingezet. Dekking ten laste van de Europese subsidie.</p>	

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Innovatieprogramma Energie & Klimaat € 0 mln	Nieuw besluit
<p>Vanuit het budget voor kennis en innoveren willen we innovaties bij de verschillende beleidsdoelen binnen Ambitie 3 stimuleren, met name voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving en industrie. Het programma ondersteunt ondernemers bij het testen en demonstrenen van nieuwe technologieën en het marktrijp maken van innovaties door gebruik te maken van de regionale fieldlab infrastructuur. Op basis van de vorige tranche is gebleken dat het een doeltreffend en populair instrument is voor de bevordering van innovatie op het gebied van energietransitie en beperken van de klimaatverandering. Voorgesteld wordt om een vierde ronde van het Innovatieprogramma Energie en Klimaat in 2023 open te stellen voor een bedrag van € 0,4 mln. Dekking kan voor € 0,3 mln gevonden worden uit het reguliere budget en € 0,1 mln uit het budget van Beleidsprestatie 3-3-1.</p>	

Toelichting baten

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Duurzame wijkwarmte Elena € 0,7 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Zie opmerking bij lasten.</p>	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Warmteleiding Warmtelinq	3-2	-6.000	0	0	-6.000
Eindtotaal		-6.000	0	0	-6.000

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 3.](#)

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 4](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren

In deze beleidsprestatie verloopt het merendeel van de uitgaven in de vorm van subsidietoekenningen. Een aanzienlijk deel van de verantwoordelijkheid voor de realisatiekracht ligt daarbij in eerste instantie bij de externe subsidieontvangers. Veelal is de voortgang conform oorspronkelijke afspraken. Maar daarnaast ontstaat er elk jaar op enkele plekken vertraging in de gesubsidieerde activiteiten. Verder kan het voorkomen dat er minder animo is dan gedacht op een opengestelde subsidieregeling, waardoor het beschikbaar gestelde budget niet volledig wordt benut en een overtollig overschot terugvloeit naar de algemene middelen. Tot slot wordt van subsidies die in een jaar worden afgerond soms bij eindafrekening aangegeven dat niet alle activiteiten konden worden uitgevoerd en wordt er daarom geld aan de provincie teruggegeven. Zie in dit verband voor 2023 ook de tekst bij Beleidsdoel 4-2-1.

De belangrijkste nadere bijstellingen op subsidies zijn:

- Bij de MIT-subsidieregeling voor innovatie in het MKB (circa € 14 mln subsidie per jaar, gefinancierd door zowel Rijk als provincie Zuid-Holland) wordt voor het eerst sinds de start in 2015 verwacht dat het opengestelde jaarbudget voor haalbaarheidsonderzoeken niet volledig zal worden benut. Schatting is dat er € 0,9 mln onderbesteding zal zijn in 2023; het betreft hiervan € 0,5 mln rijksmiddelen en € 0,4 mln provinciemiddelen. Het laatste bedrag wordt bij najaarsnota teruggegeven aan de algemene middelen. Met de aantekening dat deze middelen uiteraard pas na het einde van de plafondperiode (31 december 2023) heringezet kunnen worden. Het overtollige rijksdeel moet tot eindafrekening met het Rijk worden bewaard op de balans van de provincie.
- De provinciale cofinanciering op subsidies uit het Europees fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) van de vorige Europese periode 2014-2020 wordt momenteel afgerond en vastgesteld. Naar verwachting valt van de totale toekenningen van circa € 13 mln nu € 0,3 mln vrij en deze middelen vloeien terug naar de algemene middelen van de provincie.
Voor de nieuwe Europese periode 2021-2027 is de besteding in 2023 van de provinciale cofinanciering tot nu toe juist ingeschat. Doordat de toekenningen per dossier vaak boven een bepaald grensbedrag liggen, in plaats van er onder, moeten de lasten nu worden verdeeld over de jaren van de subsidielooptijd in plaats van deze in één keer te verantwoorden ten laste van het verleningsjaar 2023. Er wordt daarom € 0,9 mln verplaatst van 2023 naar latere jaren.
- De subsidies uit de openstelling 2022 voor regionale campussen van nationaal belang zijn in de eerste helft van 2023 toegekend en administratief verwerkt. De werkelijke verdeling van de middelen over de jaren van de subsidielooptijd wijkt af van de schatting vooraf. Er wordt daarom € 0,4 mln budget uit 2023 verplaatst naar 2025 en 2026.
- Bij het onderwerp Aerospace is een nieuw uitvoeringsschema ontvangen voor subsidiedossier Fablab (het maken van een laagdrempelig toegankelijke plek op het ESTEC terrein in Noordwijk waar snel nieuwe ideeën en concepten uitgetest kunnen worden door ingenieurs en wetenschappers van ESTEC). Het gevolg hiervan is dat er € 0,3 mln aan lasten wordt verantwoord in 2023 die in 2024 waren begroot. Deze budgetverschuiving wordt in deze Najaarsnota verwerkt.
- Voor de Maakfabriek (Leerpark Drechtsteden) is looptijdverlenging aangevraagd en verleend. De gefaseerde activiteiten worden later in de tijd uitgevoerd. Het effect is een lastenverschuiving van € 1 mln van 2023 naar 2024 en verder.

- In Delft bevindt zich het middelpunt van de regio voor de biotechnologiesector (eiwittransitie). De provincie heeft subsidiemiddelen klaar staan voor het stimuleren van de samenwerking tussen betrokken bedrijven, overheden en kennisinstellingen. De beoogde netwerk-ontwikkeling 'proteïnport' zal naar recente inschatting in 2024 vorm krijgen. Het budget van € 0,2 mln wordt deze najaarsnota verplaatst van 2023 naar 2024.

De belangrijkste overige bijstellingen zijn:

- Vanuit het 'innovatieteam' dat onder meer de Startup in Residence programma's beheert wordt budget afgestaan aan het onderwerp greenports waar dringend behoefte bestond aan extra ruimte voor intensivering (€ 0,2 mln).
- Voor het Startup in Residence Intergov programma is in de eerste helft van 2023 duidelijk geworden hoe met de andere vijf deelnemende overheden zal worden verrekend. De administratieve gevolgen worden verwerkt deze najaarsnota; het betreft lastenverantwoording van € 0,6 mln en een even grote baat voor te ontvangen inleg van de partijen (€ 0,6 mln).
- Er worden enkele kleine gedeelten van budgetten verplaatst van 2023 naar 2024 wegens uitloop van aangegane verplichtingen met derden of actuele projectplanningen die langer doorlopen (€ 0,3 mln; onder meer Breed MKB en ACCEZ).
- In 2018 is in het programma voor Regionale gebiedsgerichte projecten gestart (€ 7 mln). De uitvoeringsperiode is achter de rug en er is een laatste ongebruikt restant van € 0,2 mln in de reserve aanwezig. Dit valt deze Najaarsnota vrij en komt ten goede aan de algemene middelen van de provincie.

De opgetelde invloed van alle bovenstaande zaken is dat het financiële budget voor 2023 voor deze beleidsprestatie van ongeveer € 32 mln met circa € 4 mln neerwaarts wordt bijgesteld. Veelal worden de lasten verplaatst naar 2024 en verder (€ 2,7 mln ofwel 7%). Gedeeltelijk vloeien bedragen terug naar de algemene middelen (€ 0,8 mln ofwel 2-3%). Daarnaast wordt € 0,6 mln teruggestort en bewaard in reserves voor latere afrekeningen en terugbetalingen aan het Rijk.

Elk jaar kunnen er ook na het opstellen van de Najaarsnota (juli-augustus) nog eindafrekeningen binnen komen. Die zullen soms leiden tot een teruggaaf aan de provincie. Dit effect komt dan pas bij Jaarrekening tot uiting. Dit houdt aan het eind van het jaar een risico in op een budgetoverschot ten opzichte van de Najaarsnota. Dit kan ook in 2023 spelen.

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de Greenports

Er worden trajecten geïntensiveerd, waarvoor € 0,2 mln in beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren is vrijgemaakt en is verplaatst naar greenports. Het betreft onder meer innovatieprogramma's die de transitie in de tuinbouw versnellen zoals 'natuur inclusieve tuinbouw'.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie Havencomplex

De provincie heeft in 2021 en 2022 in totaal een bedrag van € 0,3 mln van het Rijk ontvangen voor investering in de zogeheten NOVEX-gebieden. In Zuid-Holland betreft dat de haven van Rotterdam. De plannen om deze middelen effectief te besteden zijn uitgewerkt en de uitgaven zullen in 2023 (€ 0,2 mln) en 2024 (€ 0,1 mln) plaats vinden. Het gaat om onder meer geluidsmetingen in het gebied. De rijksmiddelen worden deze Najaarsnota ter begroting gebracht van het jaar 2023.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitaal Zuid-Holland

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Er wordt € 0,2 mln verplaatst van 2023 naar 2024 wegens langere subsidiedoorlooptijden gemeld door aanvragers voor de subsidieregeling Natuurlijke reststromen.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit

De langlopende 'Uitvoeringssubsidie Herstructurering Bedrijventerreinen' (UHB)-subsidieregeling voor herstructurering van bedrijventerreinen is bijna afgerond. Er zijn nog enkele openstaande dossiers waarin bijstellingen plaats vinden. De cijfermatige invloed is deze keer relatief beperkt. Er wordt € 0,5 mln terug gegeven aan de algemene middelen van de provincie vanwege de vaststelling en afronding van terrein Scheveningen Haven. Niet alle afgesproken activiteiten konden worden uitgevoerd.

Van het budget van € 1 mln voor onder meer inkoop van statistische gegevens voor de regionale bedrijven-, kantoren- en detailhandelmarkt zal € 0,2 mln niet worden besteed. Het bedrag gaat terug naar de algemene middelen van de provincie. Geschat wordt dat ook van de subsidieregelingen voor planvorming bedrijventerreinen en planvorming detailhandel een deel niet zal worden besteed. Er gaat in totaal € 0,3 mln naar de algemene middelen.

Net als in het jaar 2022 lijkt ook in 2023 het plafond voor de subsidieregeling Duurzaamheid op bedrijventerreinen (dit jaar € 3 mln) niet volledig te worden besteed. Momenteel is onderzoek gaande naar de achterliggende redenen. Verwacht wordt dat € 2 mln niet zal worden aangevraagd. Dit bedrag wordt bij najaarsnota alvast terug gegeven aan de algemene middelen, met de aantekening dat deze middelen uiteraard pas na het einde van de plafondperiode (31 december 2023) heringezet kunnen worden. Overigens wordt geschat dat € 0,5 mln in de maanden november en december zal worden aangevraagd en toegekend; dat houdt in dat de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten in het jaar 2024 zal vallen. Het gemoeide lastenbudget wordt daarom eveneens verplaatst van 2023 naar 2024.

Voor het bereiken van verduurzaming en energiebesparing op bedrijventerreinen wordt ook € 1,5 mln besteed via een centraal initiatief van het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) dat ook middelen uit het nationaal Groeifonds toegewezen heeft gekregen. De bijbehorende activiteiten werden tot nu toe voorzien in 2023 en 2024 maar IVN kent door organisatorische wijzigingen een andere, langere looptijd. Het effect op het jaar 2023 is een budgetverlaging van € 1 mln. De middelen zijn vervolgens nodig in de jaren van de nieuwe looptijd t/m 2027 en worden in de jaren ter begroting gebracht.

Mogelijk volgen net als bij Beleidsprestatie 4-1-1 ook hier na najaarsnota nog verzoeken tot subsidievaststellingen die leiden tot een teruggaaf aan de provincie of verzoeken tot looptijdverlening. De invloed daarvan komt dan pas bij Jaarrekening tot uiting, als budgetoverschot 2023.

Beleidsprestatie 4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis

In 2023 zullen de beoogde inspanningen die het InnovationQuarter verricht voor het Human Capital programma niet volledig worden verricht, en worden ingezet in 2024. Er wordt daarom € 0,2 mln verplaatst naar 2024.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Beleidsprestatie 4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving

Net als bij van de voorjaarsnota, lukt het om bij de beleidsprestaties de geplande activiteiten grotendeels gelijk te houden.

Op enkele terreinen is toch een kleine beweging, omdat zaken gedeeltelijk in 2024 worden uitgevoerd . De subsidieverlening voor Groot onderhoud molens zal pas plaatsvinden aan het eind van het jaar 2023, hierdoor vindt de uitvoering door subsidieontvangers grotendeels plaats in 2024. Het budget wordt navenant verplaatst, het gaat om € 0,3 mln.

Daarnaast is de planning bijgesteld voor Toerisme. Ook hiervoor geldt dat de subsidieverlening pas aan het eind van het jaar 2023 plaatsvindt en de uitvoering van activiteiten in 2024. Het budget van € 0,5 mln wordt daarom verplaatst.

Verder is de planning bijgesteld waarmee de subsidieontvangers hun activiteiten uitvoeren voor Erfgoedlijnen en Restauratie van rijksmonumenten. Het gevolg is dat circa € 1,3 mln wordt verplaatst van 2023 naar 2024 en € 0,3 mln naar 2025.

Vanwege lagere vaststellingen en intrekkingen van subsidies wordt voorzien dat in 2023 middelen voor restauratie van rijksmonumenten en erfgoedlijnen overblijven. Bij de Jaarrekening zal een voorstel worden gedaan voor de inzet van deze middelen.

Beleidsprestatie 4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

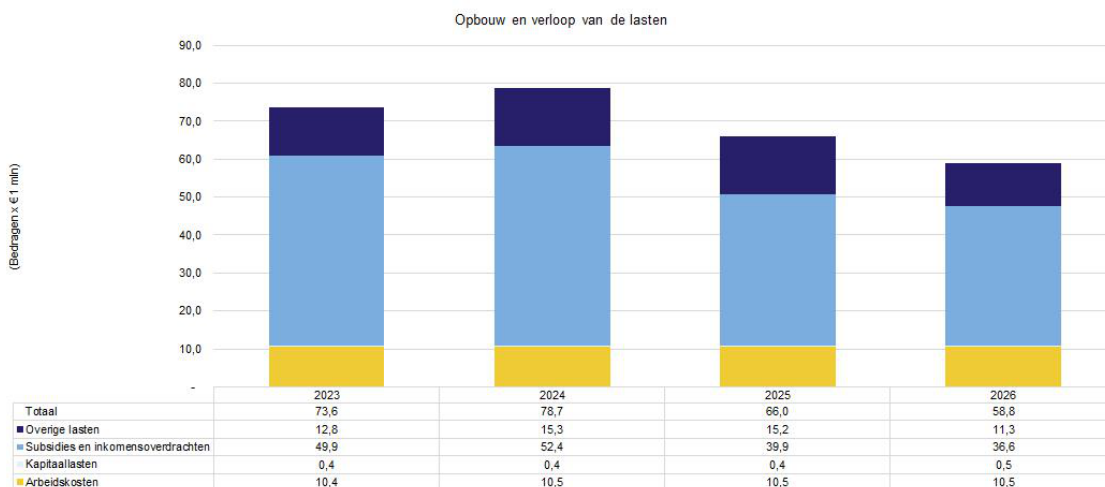
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	34.351	-4.229	30.123	29.669	22.077	17.113
4-1-2 Transitie van de Greenports	2.529	205	2.733	1.019	1.017	1.017
4-1-3 Transitie Havencomplex	100	108	208	1.600	1.500	0
4-1-4 Digitaal Zuid-Holland	1.718	2	1.720	1.281	1.281	1.281
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	4.954	-183	4.771	4.187	3.734	3.733
Totaal beleidsdoel 4-1	43.652	-4.097	39.555	37.756	29.610	23.144
Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat						
4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit	13.167	-4.588	8.579	9.358	8.305	8.036
4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis	2.343	-163	2.180	2.792	1.469	1.469
Totaal beleidsdoel 4-2	15.510	-4.751	10.759	12.150	9.774	9.505
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	17.261	-2.772	14.489	19.331	17.194	16.715
4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek	693	1	695	990	990	989
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	8.058	34	8.092	8.452	8.451	8.451
Totaal beleidsdoel 4-3	26.012	-2.737	23.276	28.773	26.634	26.156
Totaal Lasten	85.174	-11.584	73.589	78.680	66.018	58.804
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	7.396	-296	7.099	5.438	1.147	0
4-1-3 Transitie Havencomplex	0	188	188	100	0	0
Totaal beleidsdoel 4-1	7.396	-108	7.287	5.538	1.147	0
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	14	0	14	14	9	0
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	57	32	88	88	88	88
Totaal beleidsdoel 4-3	70	32	102	102	97	88
Totaal Baten	7.466	-77	7.389	5.640	1.244	88
Saldo lasten en baten Ambitie 4	77.708	-11.507	66.200	73.040	64.774	58.716

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Schaalsprongprogramma € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
Definitieve afrekening van de provinciale co-financiering van de Kansen voor West II (t/m 2020). Verwacht wordt dat enkele subsidiedossiers minder provinciale subsidie toegekend krijgen dan eerder was aangevraagd. Naar schatting zal in de loop van 2023 een bedrag van € 0,3 mln terugvloeien naar de algemene middelen. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.	

Wijziging kasritme subsidieregelingen en opdrachten € 1,4 mln (v)	Bestaand beleid
Voor enkele subsidieregelingen zijn de kasritmen aangepast. Hierdoor wordt budget van 2023 verschoven naar 2024. De reden voor verschuiven is aanpassing van activiteiten in de tijd of vertraging in de opstart van een project. Het betreft: <ul style="list-style-type: none">• ACCEZ, roadmap ZH-PLG (€ 0,2 mln)• Breed MKB (€ 0,1 mln)• DSM campus, eiwittransitie (€ 0,2 mln)• EFRO-interreg (€ 0,9 mln)• Maakfabriek Leerpark Drechtsteden (€ 1,1 mln, nieuwe lasten in 2024 (€ 0,2 mln), 2025 (€ 0,2 mln) en 2026 (€ 0,6 mln)• Planvorming bedrijventerreinen en detailhandel (€ 0,3 mln, vrijval onder behoud dat de middelen pas opnieuw ingezet kunnen worden nadat de openstellingsperiode achter de rug is) Fasering verloopt via begrotingssaldo en de reserve Versterking economie. Fasering Maakfabriek Drechtsteden en Planvorming bedrijventerreinen en detailhandel loopt via de algemene middelen (let op: deze laatste betreft Beleidsdoel 4-2).	

MKB/ MIT € 1,2 mln (v)	Bestaand beleid
In de Najaarsnota 2023 worden de benodigde rijksmiddelen voor de MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)-regeling bijgesteld. Het effect is € 0,2 mln verlaging van de benodigde rijksmiddelen in 2023. Fasering via de OVP MIT 2022. Daarnaast wordt op basis van de wat terughoudende intekening over het eerste half jaar 2023 geschat dat het deelplafond voor 2023 niet volledig zal worden benut. Hoewel dit een inschatting is en in het tweede half jaar alsnog benutting van het volledige budget van € 4 mln kan worden bereikt, wordt toch bij Najaarsnota geschat dat € 0,9 mln niet zal worden gebruikt. Hiervan wordt € 0,4 mln verplaatst naar de algemene middelen van de provincie en € 0,5 mln (het deel dat door het Rijk wordt gefinancierd) aangehouden op de balans van de provincie. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo (€ 0,4 mln) en naar de OVP MIT 2023 (€ 0,5 mln). Naar aanleiding van dispuut over laatste openstelling 2022, valt er nog eens € 0,3 mln vrij, waarvan 45% ten gunste van algemene middelen en 55% ten gunste van OVP MIT.	

Life sciences & Health € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
Voor het onderwerp Life Sciences & Health is een eigen programmareserve aanwezig waarin het eenmalig door de provincie ter beschikking gestelde bedrag wordt gereserveerd. Voor 2023 wordt voorzien dat de lasten € 0,2 mln lager zijn dan geraamd, omdat de eerder voorziene projecten HUB (Holland-US-Bridge program; samenwerking partijen in Leiden met partners in de Verenigde Staten) en DDHI (Dutch Digital Health Institute) in 2023 geen doorgang vinden. Vrijval van € 0,2 mln ten gunste van de reserve Life science & Health.	

Aerospace € 0,3 mln (n)	Bestaand beleid
Het activiteitschema over de jaren van de looptijd van subsidieontvanger 'Fablab' is aangepast. Ook is de verwachting van de subsidietoekenning aan de Space expo in Noordwijk voor vernieuwing van de expositieruimte herzien. Dit alles leidt tot extra lasten in het jaar 2023 (€ 0,3 mln). Dekking via de reserve Versterking economie.	

Campusregeling € 0,4 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Na Voorjaarsnota 2023 zijn uit de campusregeling van eind 2022 de meeste subsidies inmiddels verleend en administratief verwerkt. Dit betekent dat nu bij Najaarsnota de geschatte lastnemingen van de provincie over de jaren van de looptijd worden aangepast en vervangen door de werkelijke patronen, die zijn afgesproken in de subsidiedossiers. Het effect is een verschuiving van lastenbudget uit 2023 (€ 0,4 mln) en 2024 (€ 0,2 mln) naar 2025 resp. 2026. Fasering via de reserve Versterking economie.</p>	

Innovatieteam (greenports) € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Voor greenports (tuinbouwsector) zijn in 2023 extra middelen nodig. Er is binnen de ambitie ruimte gevonden. Vanuit het Innovatieteam wordt € 0,2 mln afgestaan en verplaatst naar het budget voor reenports. Daarnaast gaat een klein onbenut bedrag terug naar de algemene middelen van de provincie (< € 0,1 mln). Vrijval ten gunste van begrotingssaldo.</p>	

Circulaire economie € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>De activiteiten van sommige subsidie aanvragers lopen door van 2023 naar 2024. Het budget wordt navenant aangepast (effect is een verplaatsing van € 0,2 mln naar 2024). Fasering ten gunste van begrotingssaldo.</p>	

Innovatieteam (SiR) € 0,6 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Voor het onderwerp Startup in Residence wordt sinds 2022 samengewerkt met 5 andere overheden. Gezamenlijke ondersteuning wordt centraal ingekocht en zo worden lasten bespaard. De provincie is penvoerder en verrekent centraal met partijen. Voor het jaar 2023 worden zowel de centrale lasten als de verrekeringen met de partijen administratief verwerkt (elk € 0,6 mln). Per saldo is dit budgetneutraal. Dekking ten lasten van begrotingssaldo.</p>	

Transitie Havencomplex € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Van het Rijk is in 2021 en 2022 een uitkering ontvangen voor het NOVEX Havengebied van in totaal € 0,3 mln. Deze wordt in de jaren 2023 en 2024 gebruikt voor onder meer geluidsmetingen door externe partijen. De middelen worden bij Najaarsnota 2023 ter begroting gebracht. Er wordt een beperkt bedrag aan eigen provinciale middelen HIC haven niet gebruikt. Dit gaat terug naar de algemene middelen Dekking uitgaven vanuit de rijksbijdrage (zie baten) en vrijval ten gunste van begrotingssaldo.</p>	

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Werklocaties € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Het budget voor Werklocaties algemeen (onder meer inkoop van statistische gegevens voor de kantoren- en detailhandel markt) wordt in 2023 niet volledig besteed. Er gaat € 0,2 mln terug naar de algemene middelen. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.</p>	

Human Capital € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>InnovationQuarter (IQ) biedt al enkele jaren mede onderdak aan het Human Capital programma van de provincie. In het jaar 2023 zal niet de volledige bijdrage die de provincie hiervoor beschikbaar heeft door IQ worden opgevraagd en gebruikt. In 2024 heeft IQ dit gedeelte alsnog nodig. Het effect is € 0,2 mln lastenverplaatsing van 2023 naar 2024. Fasering verloopt via het begrotingssaldo.</p>	

Bedrijventerreinen 0,5 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Van de oude subsidieregeling 'Uitvoering herstructurering bedrijventerreinen' worden in 2023 en 2024 de laatste openstaande dossiers afgerond. Voor Scheveningen-Haven is onlangs de subsidieperiode afgelopen en de subsidie vastgesteld. Niet alle activiteiten zijn uitgevoerd en er vloeit € 0,5 mln terug naar de algemene middelen van de provincie. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.</p>	

Duurzaamheid op bedrijventerreinen € 3,6 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Er wordt in 2023 een subsidieverlening van € 1,5 mln voorzien aan de Stichting Werklandschappen van de toekomst. Huidige schatting van de stichting is dat de uit te voeren activiteiten vier jaar beslaan, van 2024 tot en met 2027. De lasten van de subsidie worden navenant gespreid (€ 1,1 mln). Fasering ten gunste van het begrotingssaldo.</p> <p>Op basis van de zeer terughoudende intekening over het eerste halfjaar wordt geschat dat het plafond niet volledig zal worden benut. Hoewel dit een inschatting is en in het tweede halfjaar alsnog benutting van het volledige plafond van € 3 mln kan worden bereikt, wordt toch bij najaarsnota € 2 mln verplaatst naar de algemene middelen van de provincie. Aangekend wordt dat deze middelen pas definitief vrij kunnen worden ingezet direct na het einde van het jaar 2023. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.</p> <p>Daarnaast is de verwachting dat in december aanvragen voor de subsidieregeling (plafond 2023) zullen binnenkomen. De uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten zal dan plaats vinden in 2024. De hiermee samenhangende lasten worden eveneens verplaatst van 2023 naar 2024 (schatting € 0,5 mln). Fasering verloopt via het begrotingssaldo.</p>	

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Restauratie rijksmonumenten / erfgoedlijnen € 1,6 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Het betreft de doorschuif van lasten van grote restauratieprojecten (€1,3 mln) van 2023 naar 2024 en 2025. Voor o.a. tennishal Marlot, Geertruidahoeve, Weeshuis der Hervormden, Ketelhuis de Meelfabriek zijn looptijd verlengingen aangevraagd. Daarnaast ook een kleine doorschuif op erfgoedlijnen (€ 0,3 mln) vanwege afgegeven subsidies. Fasering verloopt via de reserve Restauratie en herbestemming monumenten.</p>	

Restauratie rijksmonumenten € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
<p>De subsidies ten laste van het plafond restauratie rijksmonumenten zijn inmiddels afgegeven. Daarom is nu de inschatting bijgesteld hoe de bedragen van deze subsidies werkelijk gaan vallen over de jaren heen. Het betreft namelijk deels grote projecten boven de € 250.000. Er schuift nog € 0,3 mln extra door van 2023 naar 2025. Fasering verloopt via de reserve Restauratie en herbestemming monumenten.</p>	

Groot onderhoud molens / Toerisme € 0,8 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Voor het groot onderhoud aan molens in Zuid-Holland wordt € 0,3 mln naar het jaar 2024 verplaatst. Voor toekenning binnen het subsidieplafond 2023 moeten de aanvragen vóór 1 december binnen zijn. Omdat pas begin 2024 wordt beschikt, wordt het betreffende deel van het budget van 2023 naar 2024 overgeheveld. Voor Toerisme geldt hetzelfde en zal het budget van € 0,5 mln worden overgeheveld naar 2024. Fasering verloopt via het begrotingssaldo.</p>	

Toelichting baten

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

MIT € 0,7 mln (n)	Bestaand beleid
Zie toelichting Lasten	

Startup in Residence € 0,6 (v)	Bestaand beleid
Zie toelichting Lasten	

Transitie Havencomplex € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
Zie toelichting Lasten	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Interreg-cofinanciering EFRO	4-1	347	0	-960	1.307
Regionale netwerken in Zuid-Holland	4-1	212	0	0	212
Versterking economie	4-1	-3.717	0	-491	-3.226
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	4-1	195	0	-135	330
Regionale gebiedsgerichte projecten	4-1	-38	0	0	-38
Life Science & Health	4-1	825	0	-200	1.025
Versterking economie	4-2	-1.118	0	-2.200	1.082
Restauratie&herbestemming monumenten	4-3	-1.476	339	-1.650	514
Eindtotaal		-4.770	339	-5.636	1.205

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 4.](#)

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 5](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

Realisatie NatuurNetwerk Nederland (NNN)

Door de succesvolle actieve grondstrategie is inmiddels circa 2.000 ha NNN onderhanden en worden voor deze hectaren nu de concrete inrichtingsplannen gemaakt, vergunningen aangevraagd en aannemers ingehuurd. Desondanks vinden er verschuivingen in het budget plaats. Deze worden voornamelijk veroorzaakt doordat sommige aanbestedingen iets later plaatsvinden en diverse inrichtingsprojecten die al gestart zijn in een volgend begrotingsjaar worden afgerond en afgerekend. Daarnaast lopen er nog een aantal procedures waarvan niet zeker is of deze in 2024 afgerond worden. Deze verschuivingen hebben geen gevolgen voor de planning voor het de afronding van het NNN per 2027. Wel maken de verschuivingen zichtbaar dat door de complexiteit van het realiseren van het NNN het risico op niet halen van de deadline groter wordt.

Een ander belangrijk aandachtspunt voor de toekomst is de prijsontwikkeling voor de inrichting van het NNN. Het is de verwachting dat - op basis van de meest actuele ramingen - deze kosten aanzienlijk zullen toenemen door inflatie, marktsituatie en toename in proceskosten. Het budget kan hierdoor niet meer toereikend zijn. De gunningen van NNN deelgebieden verschaffen de komende periode meer inzicht over de actuele marktprijzen. Een tweede risico wordt gevormd door de krapte op de arbeidsmarkt, waar wij en onze gebiedspartners last van hebben.

Buitenland van Rhooon

De Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon werkt ook in 2023 in opdracht van de provincie Zuid-Holland aan de realisatie van akkernatuur, natuurinclusieve landbouw en recreatie, volgens het Streefbeeld Buitenland van Rhooon. De programmering van de grondverwerving is geactualiseerd. De budgetten zijn hier meerjarig op aangepast.

Beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit

Bos- en bomenbeleid

De subsidieregeling 'meer bos in Zuid-Holland 2023' wordt van september tot en met november 2023 opengesteld. Hier is voor gekozen zodat initiatiefnemers voldoende voorbereidingstijd om een aanvraag uit te werken. Aanvragen uit 2023 zullen tot uitvoering komen in 2024. In 2023 is gezorgd voor planvorming via de bosmakelaar, voorbereidingskosten voor een project voor bosjes en bomen in de Alblasserwaard en zijn Meer.bomen.nu en Plan Boom ondersteund voor daadwerkelijke aanplant van bomen in Zuid-Holland.

Beleidsprestatie 5-1-3 Faunabeheer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw

POP3/ GLB-NSP

Bij de Begroting 2023 is vermeld dat de subsidieregelingen in het kader van het GLB-NSP (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Nationaal Strategisch Plan) vanaf de tweede helft van 2023 opengesteld zouden worden.

Landelijk kost de voorbereiding voor de uitvoering meer tijd, hierdoor zullen de subsidieregelingen in het vierde kwartaal opengesteld worden. Dat heeft tot gevolg dat de geplande realisatie doorschuift naar de volgende jaren van de GLB-NSP periode tot en met 2029.

Beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid

Voor (rest)veenweide in de Zuidplas zijn in overleg met het waterschap en de gemeente in 2022 opdrachten verstrekt voor uitvoering van natuurvriendelijke oevers en monitoring. Onze partners buiten hebben eveneens last van krapte op de arbeidsmarkt.

Op verschillende onderwerpen binnen water (waaronder droogte) is sprake van (zomer)piekbelasting daarnaast is sprake van capaciteitstekort waardoor beleidsontwikkeling niet altijd opgepakt kan worden.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

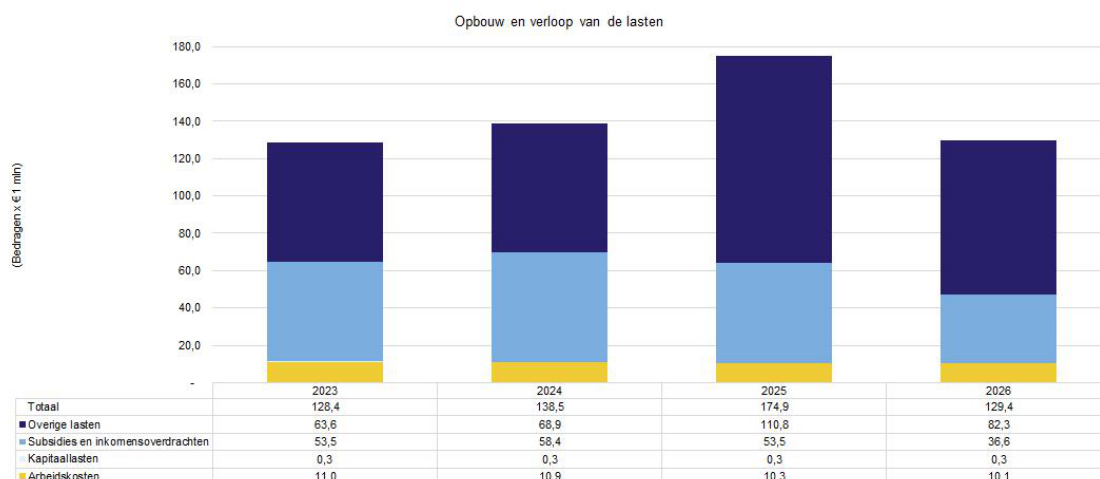
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	92.936	-11.408	81.528	90.135	134.897	96.459
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	6.133	-494	5.639	5.410	4.563	3.872
5-1-3 Faunabeheer	10.976	-735	10.241	9.802	9.452	9.342
Totaal beleidsdoel 5-1	110.044	-12.637	97.407	105.346	148.912	109.674
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	16.840	-435	16.406	16.602	11.806	10.818
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	10.388	-2.599	7.788	9.061	7.654	2.361
Totaal beleidsdoel 5-2	27.228	-3.034	24.194	25.663	19.460	13.179
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	3.446	-1.236	2.210	3.275	2.558	2.592
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	4.379	215	4.594	4.242	3.966	3.967
Totaal beleidsdoel 5-3	7.825	-1.021	6.804	7.517	6.524	6.559
Totaal Lasten	145.098	-16.692	128.405	138.525	174.896	129.411
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	24.573	-2.457	22.115	30.262	59.671	25.250
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	102	-25	77	0	0	0
5-1-3 Faunabeheer	726	-186	540	313	313	313
Totaal beleidsdoel 5-1	25.401	-2.668	22.732	30.575	59.984	25.563

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	5.952	46	5.999	3.019	0	0
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	4.737	-2.300	2.437	5.340	4.393	0
Totaal beleidsdoel 5-2	10.690	-2.254	8.436	8.359	4.393	0
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	53	0	53	53	0	0
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	1.019	185	1.204	857	580	580
Totaal beleidsdoel 5-3	1.072	185	1.257	910	580	580
Totaal Baten	37.162	-4.737	32.425	39.844	64.957	26.143
Saldo lasten en baten Ambitie 5	107.935	-11.955	95.980	98.681	109.939	103.268

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Aanvalsplan Grutto € 0,2 mln (n)	Nieuw besluit
In de Mei-circulaire van het provinciefonds zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het aanvalsplan Grutto. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Buitenland van Rhoon / PMR750 ha € 1 mln (n)	Bestaand beleid
Het deelproject Sanering Rhoonse Stort is conform planning afgerond en het budget wordt daarmee structureel nihil. De eindafrekening is circa € 1 mln lager dan de eerdere raming. Het budget voor Buitenland van Rhoon wordt met € 2 mln verhoogd tot € 5 mln voor 2023, doordat er eerder een subsidie is verleend aan de Gebiedscoöperatie. Dekking ten laste van de OVP PMR 750 (zie baten)	

NNN Gouwe Wiericke € 4,8 mln (v)	Bestaand beleid
De aanbestedingen van de inrichting van de deelgebieden Meijegraslanden, Bodegraven Noord en Westveen vinden iets later plaats, waardoor ook de uitgaven later gaan plaatsvinden (2024). Dit heeft geen gevolgen voor de mijlpaal uitvoering gereed voor het totale programma NNN Gouwe Wiericke (medio 2026). Vrijval ten gunste van de reserve NatuurNetwerk Nederland.	

NNN Krimpenerwaard € 4,2 mln (v)	Bestaand beleid
In de begroting 2023 is de inrichting van de deelgebieden Kattendijksblok, Middelblok en Oudeland voor een deel geraamd in 2023. Het lijkt erop dat de activiteiten niet volledig volgens planning tot stand zullen komen, waardoor de middelen doorschuiven naar 2024. Dit heeft geen gevolgen voor de mijlpaal uitvoering gereed voor het programma NNN Krimpenerwaard (medio 2027). Daarnaast zijn de programmakosten verlaagd en in lijn gebracht met de verwachte uitputting. Vrijval ten gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.	

NNN Overige gebieden € 2,7 mln (v)	Bestaand beleid
Diverse kleinere aanpassingen als gevolg van de voortgang binnen het programma zorgen voor het verschuiven van de uitgaven (voordelig € 0,7 mln). Voorbeelden zijn verschuiving van subsidies en ook lagere vaststelling van subsidies dan eerder verwacht enerzijds en onverwachte aankoopkans anderzijds. Daarnaast was in de budgetten	

voor Overige gebieden structureel een verzamelpost UPG Overige gebieden opgenomen. Deze is herzien voor de jaren 2023 tot en met 2029 (voordelig € 2,0 mln). Vrijval ten gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.

NNN Ecologische Verbindingzones € 0,8 mln (v)	Bestaand beleid
In de budgetten was structureel een verzamelpost UitvoeringsProgramma Groen Ecologische Verbindingzones (UPG EVZ) opgenomen. Deze is herzien voor de jaren 2023 tot en met 2028 (voordelig € 1,6 mln). Daarnaast zijn er diverse kleinere aanpassingen die leiden tot een bijstelling van € 0,8 mln. Dit betreft onder meer grondaankoop en twee subsidies naar 2024 doorschuiven. Vrijval ten gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.	

IODS € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Op basis van recente inzichten worden de budgetten voor Integrale ontwikkeling Delft-Schiedam (IODS) aangepast. In 2023 door aanvulling op het budget voor personele en materiële kosten voor circa € 0,1 mln. Voor 2024 zijn de lasten in lijn gebracht met de recente activiteiten zoals die gepland zijn voor het jaar 2024. Dekking uit de Reserve IODS.	

Bos- en bomenbeleid € 0,4 mln (v)	Bestaand beleid
Van het budget van 2023 heeft € 0,5 mln betrekking op middelen vanuit motie 'Spade de grond in'. Van deze middelen wordt in 2023 circa € 0,08 mln ingezet voor proceskosten. De overige middelen van de motie worden ingezet voor subsidies. Recent is het openstellingsbesluit met een plafond van € 0,5 mln vastgesteld (PZH-2023-830836357) voor subsidie. De openstelling loopt tot november. Verwachting is dat de activiteiten in 2024 starten. Om die reden schuift € 0,4 mln van het budget door naar 2024. Vrijval ten gunste van het begrotingsaldo.	

Weidevogelkerngebieden € 0,6 mln (v)	Bestaand beleid
In 2023 zal naar verwachting minder budget noodzakelijk zijn voor afwaardering van gronden in provinciaal eigendom voor inrichting van weidevogelkerngebieden op provinciale gronden. De oorzaak ligt erin dat er voor provinciale gronden wordt bekeken of de inzet van deze gronden ook aan andere ZH-PLG doelen kan bijdragen. Dekking ten gunste van de reserve Groene ambities.	

Wet Natuurbescherming - Natuurinclusief na-isoleren € 0,6 mln (v)	Bestaand beleid
In de December-circulaire 2022 heeft de provincie € 0,8 mln ontvangen. Deze ontvangst is in de voorjaarsnota 2023 aan het budget van Wet Natuurbescherming toegevoegd. Van deze middelen zal gedurende drie jaren een aanvullende opdracht aan de omgevingsdiensten worden verstrekt (van € 0,1 mln jaarlijks). De overige middelen van € 0,5 mln worden aangewend voor (een) subsidies. Nader inzicht in verwachte uitvoering van de opdracht en de subsidies leiden tot verschuiving van het budget. Vrijval ten gunste van het begrotingsaldo.	

Wet Natuurbescherming leges € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
Naar verwachting nemen de leges in het kader van de Wet Natuurbescherming in 2023 af van ongeveer € 0,7 mln tot circa € 0,5 mln. Omdat de baten dalen, dalen ook de lasten gedekt uit deze baten. Vrijval ten gunste van het begrotingsaldo.	

Beheer groene grond € 0,4 mln (v)	Bestaand beleid
De verkopen van groene grond dalen door het beleid om groene (landbouw / natuur) grond aan te houden en de verkoop te beperken. Dit in verband met mogelijke inzet in het NPLG / ZH-PLG. Omdat de verkopen dalen, dalen ook de afschrijvingslasten op de boekwaardes van die gronden. Vrijval ten gunste van de reserve Ontwikkelopgave natuur.	

Beheer (en onderhoud) provinciaal vastgoed € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
De kosten voor beheer en onderhoud van provinciaal vastgoed stijgen met bijna € 0,1 mln. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Natura 2000 € 1 mln (n)	Bestaand beleid
Het programma Stikstof en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) hebben beleidsinhoudelijk grote samenhang met het beheer van Natura 2000 (gebieden). In het Natura 2000 programma vinden onderzoeken en activiteiten plaats die ook plaatsvinden voor programma Stikstof en ZH-PLG. Daarom wordt uit beide programma's budget verplaatst om de lasten van die onderzoeken en activiteiten te dekken. Zie Beleidsdoel 1-1 voor de budgetverlaging van € 1 mln, zodat dit per saldo neutraal is. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

ANLB € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
De definitieve gebiedsaanvragen zijn ontvangen en beoordeeld, deze zijn iets lager dan waar vooraf rekening mee is gehouden. De lasten worden gedekt uit EU-middelen. Dekking ten gunste van EU-baten (zie ook baten).	

Effect CAO 2023 € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

IBP Zuidwestelijke Delta € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
De provincie heeft van het ministerie van LNV een aanvullende specifieke uitkering (SPUK) ontvangen voor het KPI-Kringlooplandbouw (KPI-K). Deze € 0,2 mln wordt volledig ingezet voor een aanvullende subsidieverlening in 2023 en 2024. Dekking ten laste van de OVP KPI-K Zuidwestelijke Delta (zie baten).	

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) € 1 mln (v)	Bestaand beleid
Voor maatregelen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid hebben PS in totaal € 22 mln budget beschikbaar gesteld voor de periode 2023 t/m 2027. Voor het jaar 2023 is het beschikbare budget € 2 mln. Door de openstelling lopende het jaar en de verwachte doorlooptijd van de afhandeling van de aanvragen en de daaruit volgende verleningen, wordt € 1 mln doorgeschoven naar 2024. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.	

Provinciaal Landbouwbeleid € 0,5 mln (n)	Bestaand beleid
Activiteiten die in 2022 nog niet waren uitgevoerd zijn verschoven naar 2023. De niet aangewende middelen waren in het kader van het gesloten systeem groen gestort in de reserve Groene Ambities. Dekking te laste van de reserve Groene Ambities	

Subsidie regeling waterinfiltratiesystemen € 2,7 mln (v)	Bestaand beleid
In het kader van de specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk voor "Impulsgelden Veenweide" heeft de provincie een subsidieregeling Waterinfiltratiesystemen (WIS) opengesteld met looptijd 2023-2025. Op zich is er voldoende belangstelling voor deze regeling. We zien op dit moment dat het voorbereiding en aanvragen van de subsidies langer duurt dan rekening mee was gehouden. Verwachting is dat de uitvoer van de subsidieprojecten pas in 2024 en 2025 plaatsvinden. Voorgesteld wordt om de middelen 2023 hiervoor door te schuiven naar 2024 en 2025. Bijstelling budget 2023 ad € 2,3 mln ten gunste van OVP impulsgelden Veenweide en € 0,4 mln zijnde de cofinanciering PZH ten gunste van de financiële ruimte ten behoeve van inzet in latere jaren.	

Arbeidscapaciteit € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
zie paragraaf Arbeidskosten .	

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Ontwikkeling Restveengebied € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
De verwachting is dat de geplande werkzaamheden voor restveengebied niet meer in 2023 uitgevoerd gaan worden en in 2024 lager zullen uitvallen. De provincie is hierbij afhankelijk van derden die belast zijn met de uitvoering. Het gaat om een verlaging van budget van € 0,7 mln in 2023 en 2024. Vrijval ten gunste van de reserve duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder.	

Kustbeleid € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
Voor kustbeleid worden in 2023 geen lasten verwacht. De provincie wacht de eerste uitkomsten van het programma zeespiegelstijging van het Rijk af. Deze worden in najaar 2023 verwacht. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.	

Algemeen waterbeleid € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
Voor waterbeleid worden minder onderzoeken verwacht in combinatie met arbeidskrachte. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.	

Projecten Zoet Water € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
In het kader van het Deltaprogramma Zoet water heeft de gemeente Rotterdam een verzoek gedaan om een rijksbijdrage (SPUK) uit het Deltafonds. De provincie zal deze SPUK als kassier voor het Deltaprogramma Zoet Water ontvangen en doorbetalen als subsidie aan de gemeente Rotterdam. Dekking ten laste van de OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase (zie baten).	

Toelichting baten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Buitenland van Rhooon / PMR750 ha € 1 mln (v)	Bestaand beleid
Het deelproject Sanering Rhoonse Stort is conform planning afgerond en het budget wordt daarmee structureel nihil. De eindafrekening is circa € 1 mln lager dan de eerdere raming. Het budget voor Buitenland van Rhooon wordt met € 2 mln verhoogd tot € 5 mln voor 2023, doordat er een hogere subsidie is verleend aan de Gebiedscoöperatie dan eerder verwacht. Dekking ten laste van de OVP PMR 750 .	

Grondtransacties groene grond € 3,2 mln (n)	Bestaand beleid
In afwachting van de beleidsontwikkelingen in het landelijke gebied (ZH-PLG) is de provincie terughoudend als het gaat om verkoop van agrarische gronden die in het bezit zijn van de provincie (grond-voor-grond). Hierdoor zijn er minder grondtransacties en lagere opbrengsten. Dekking ten laste van de reserve Ontwikkelopgave natuur (zie ook lasten).	

Wet Natuurbescherming leges € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
Naar verwachting nemen de leges in het kader van de Wet Natuurbescherming in 2023 af van ongeveer € 0,7 mln tot circa € 0,5 mln. Omdat de baten dalen, dalen ook de lasten gedekt uit deze baten. Dekking bijdrage derden	

ANLB € 0,3 mln (n)	Bestaand beleid
De definitieve gebiedsaanvragen zijn ontvangen en beoordeeld, deze zijn iets lager dan waar vooraf rekening mee is gehouden. De lasten worden gedekt uit EU-middelen. Dekking ten laste van EU-baten (zie ook lasten).	

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

IBP Zuidwestelijke Delta € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
De provincie heeft van het ministerie van LNV een aanvullende specifieke uitkering (SPUK) ontvangen voor KPI-K. Deze € 0,2 mln wordt volledig ingezet voor een aanvullende subsidieverlening in 2023 en 2024. Dekking ten laste van de OVP KPI-K Zuidwestelijke Delta (zie lasten).	

Subsidie regeling waterinfiltratiesystemen € 2,7 mln (v)	Bestaand beleid
In het kader van de specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk voor "Impulsgelden Veenweide" heeft de provincie een subsidieregeling Waterinfiltratiesystemen (WIS) opengesteld met looptijd 2023-2025. Voor deze subsidie worden er in 2023 ad € 2,7 mln minder subsidielasten verwacht. Het betreft een verschuiving naar latere jaren. Doordat er minder lasten 2023 worden verwacht is er in 2023 ook minder dekking (€ 2,3 mln) nodig vanuit de OVP. Bijstelling budget 2023 ten gunste van OVP Impulsgelden Veenweide ten behoeve van inzet in latere jaren.	

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Projecten Zoet Water € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
In het kader van het Deltaprogramma Zoet water heeft de gemeente Rotterdam een verzoek gedaan om een rijksbijdrage (SPUK) uit het Deltafonds. De provincie zal deze SPUK als kassier voor het Deltaprogramma Zoet Water ontvangen en doorbetalen als subsidie aan de gemeente Rotterdam. Dekking uit de OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase	

Toelichting lasten meerjarenraming 2024 t/m 2029

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Buitenland van Rhoon / PMR750 ha voor periode 2024-2029	Bestaand beleid
De programmering van de voor grondverwerving is geactualiseerd. De budgetten zijn hier meerjarig op aangepast. Dekking ten laste en gunste van de OVP PMR 750.	

NNN Gouwe Wiericke voor periode 2024-2026	Bestaand beleid
Zoals hiervoor bij NNN Gouwe Wiericke is toegelicht vinden de aanbestedingen van de inrichting van de deelgebieden Meijegraslanden, Bodegraven Noord en Westveen iets later plaats, dit heeft impact op het meerjarige budget. Dekking ten laste en gunste van de reserve NatuurNetwerk Nederland.	

NNN Krimpenerwaard voor periode 2024-2027	Bestaand beleid
Aansluitend op de mutatie bij NNN Krimpenerwaard voor 2023, zijn de budgetten meerjarig in lijn gebracht met de verwachte planning voor komende jaren. Dekking ten laste en gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.	

NNN Overige gebieden voor periode 2024-2027	Bestaand beleid
De budgetten voor NNN overige gebieden zijn herzien door onder andere middelen voor grondverwervingen door te schuiven. Dekking ten laste en gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.	

NNN Ecologische Verbindingszones voor periode 2024-2028	Bestaand beleid
In de budgetten voor Overige gebieden was structureel een verzamelpost UPG EVZ opgenomen. Deze is herzien voor de jaren 2023 tot en met 2028. Dekking ten laste en gunste van reserve NatuurNetwerk Nederland.	

IODS voor 2024	Bestaand beleid
Gelijk aan 2023 zijn de lasten voor 2024 in lijn gebracht gelijk aan de recente activiteiten zoals die gepland zijn voor het jaar 2024. Dekking ten laste en gunste uit de Reserve IODS.	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Groene ambities	5-1	-9.333	0	-570	-8.763
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	5-1	-866	0	0	-866
Reserve Ontwikkelopgave natuur	5-1	-8.227	-3.186	-7.030	-4.383
NatuurNetwerk Nederland	5-1	-14.362	0	-5.964	-8.398
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-1	-50	0	0	-50
IODS	5-1	-780	0	77	-857
Groene ambities	5-2	-4.462	0	505	-4.967
Reserve UPG 40	5-2	-258	0	0	-258
Versterking economie	5-2	-207	0	0	-207
Groene ambities	5-3	-50	0	0	-50
Ontw.persp.Grevelingen/Volkerak-Zoom	5-3	5.000	0	0	5.000
Risicoreservering Grevelingen	5-3	-5.000	0	0	-5.000
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-3	-606	0	-663	57
Zandmotor	5-3	-1.176	0	0	-1.176
Eindtotaal		-40.378	-3.186	-13.645	-29.918

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 5.](#)

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 6](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling Woningbouw

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Beleidsprestatie 6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

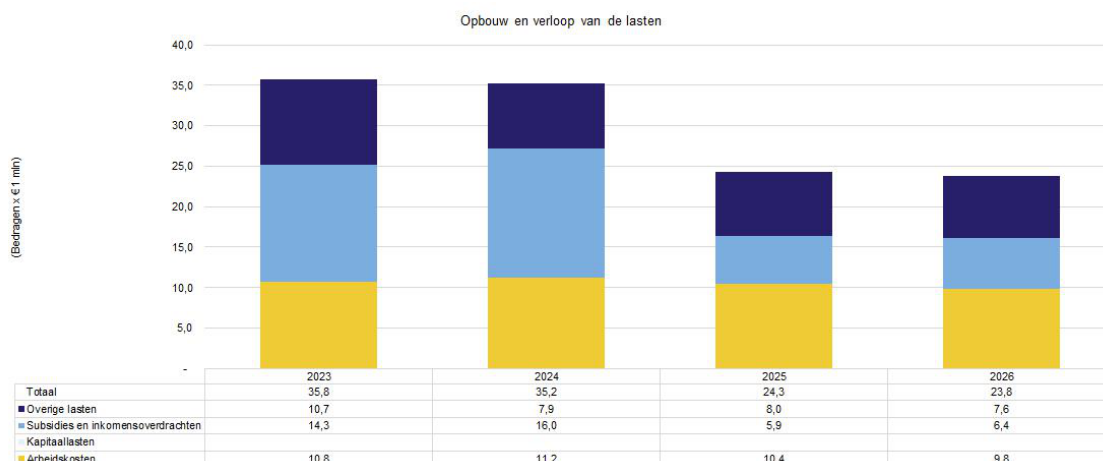
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	17.776	-102	17.674	17.259	11.247	9.142
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	5.539	8	5.547	1.377	939	818
Totaal beleidsdoel 6-1	23.315	-95	23.220	18.636	12.187	9.960
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	4.324	224	4.548	4.284	4.330	4.329
6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen	2.127	5	2.132	1.765	1.362	1.062
Totaal beleidsdoel 6-2	6.451	229	6.680	6.049	5.692	5.391
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	5.975	-89	5.886	10.499	6.432	8.431
Totaal beleidsdoel 6-3	5.975	-89	5.886	10.499	6.432	8.431
Totaal Lasten	35.741	46	35.787	35.184	24.310	23.782
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	4.220	147	4.367	4.360	1.001	0
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	542	0	542	48	38	0
Totaal beleidsdoel 6-1	4.762	147	4.910	4.409	1.039	0

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	12	0	12	0	0	0
6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen	250	0	250	350	150	0
Totaal beleidsdoel 6-2	262	0	262	350	150	0
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	15	84	99	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-3	15	84	99	0	0	0
Totaal Baten	5.040	232	5.271	4.759	1.189	0
Saldo lasten en baten Ambitie 6	30.702	-186	30.516	30.426	23.121	23.782

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw € 0,1 (v)	Bestaand beleid
<p>Eind 2022 ontving de provincie een specifieke uitkering Flexpool 2de tranche. Deze middelen worden deels ingezet ter dekking van het traineeprogramma Gebiedsontwikkeling (€ 0,2 mln) en dekking voor apparaatslasten uitvoering van de subsidieregeling Vliegende Brigade (€ 0,05 mln). Verder vindt een verschuiving van de budgetten in de jaarschijven 2023 tot en met 2025 plaats naar aanleiding van eerder genoemde onderwerpen en de subsidieregeling Vliegende Brigade (€ -0,4 mln). De verschuiving van middelen voor trainees en apparaatslasten resulteert per saldo in bovengenoemde verschuiving van € 0,1 mln. Dekking uit de specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw.</p>	

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Ruimtelijke puzzel € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Het Rijk heeft een opdracht bij de provincie neergelegd om een ruimtelijk voorstel aan het Rijk te doen en toe te werken naar wederkerige afspraken tussen Rijk en provincies. Eind 2022 ontving de provincie het startpakket. Om een ruimtelijke voorstel en wederkerige afspraken te maken is een bepaalde omvang aan procesgeld voor advisering en onderzoek benodigd. Dekking ten laste van Beleidsdoel 6-3 voor de jaarschijf 2023 (€ 0,2 mln) en van het begrotingssaldo voor de jaarschijf 2024 (€ 0,1 mln).</p>	

Specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw € 0,5 mln voor 2024 / 2025 (n)	Bestaand beleid
<p>Eind 2022 ontving de provincie een specifieke uitkering Flexpool 2de tranche. Er vindt een verschuiving in kasritme plaats evenals een verhoging van het budget bestemd voor de expertpool Toekomstbestendig bouwen in de jaarschijven 2024 en 2025. Dekking uit de specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw.</p>	

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Ruimtelijke puzzel € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
<p>Het Rijk heeft een opdracht bij de provincie neergelegd om een ruimtelijk voorstel aan het Rijk te doen en toe te werken naar wederkerige afspraken tussen Rijk en provincies. Eind 2022 ontving de provincie het startpakket. Om een ruimtelijke voorstel en wederkerige afspraken te maken is een bepaalde omvang aan procesgeld voor</p>	

advisering en onderzoek benodigd. Het budget voor dit onderwerp wordt overgeheveld naar Beleidsdoel 6-2. Dekking ten gunste van Beleidsdoel 6-2 voor de jaarschijf 2023.

Inrichting asielopgave € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Met het wetsvoorstel Gemeentelijke Taak Mogelijk Maken Asielopvangvoorzieningen is de provincie verplicht om extra asielopvangplekken te realiseren. Tot op heden lijkt het Rijk nog geen middelen beschikbaar te stellen ter dekking van de bemensing voor inrichting en realisatie van deze plekken. Om de volledige uitgaven te dekken, wordt de nog beschikbare bijdrage vanuit het Rijk voor arbeidsmigranten ingezet. Dekking uit rijksbijdrage Arbeidsmigranten, zie ook de toelichting bij de baten.	

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Specifieke uitkering Flexibele inzet versnelling woningbouw € 0,1 mln voor 2024 / 2025 (v)	Bestaand beleid
Eind 2022 ontving de provincie een specifieke uitkering Flexpool 2 ^{de} tranche. Deze middelen worden ingezet ter dekking van de expertpool Toekomstbestendig bouwen. Dekking uit de specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw.	

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Specifieke uitkering Flexibele inzet versnelling woningbouw € 0,1 (n) voor 2024-2026	Bestaand beleid
Eind 2022 ontving de provincie een specifieke uitkering Flexpool 2 ^{de} tranche. Deze middelen worden ingezet ter dekking van het traineeprogramma Gebiedsontwikkeling, de apparaatslasten ter uitvoering van de subsidieregeling en de subsidieregeling Vliegende Brigade. Dekking uit de specifieke uitkering Flexibele inzet ondersteuning woningbouw.	

Beleidsdoel 6-3 - Afspraken met regio's

Inrichting asielopgave € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
Met het wetsvoorstel Gemeentelijke Taak Mogelijk Maken Asielopvangvoorzieningen is de provincie verplicht om extra asielopvangplekken te realiseren. Tot op heden lijkt het Rijk nog geen middelen beschikbaar te stellen ter dekking van de bemensing voor inrichting en realisatie van deze plekken. Om de volledige uitgaven te dekken, wordt de nog beschikbare bijdrage vanuit het Rijk voor arbeidsmigranten ingezet. Dekking uit rijksbijdrage Arbeidsmigranten, zie ook de toelichting bij de lasten.	

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 6.](#)

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 7](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Beleidsprestatie 7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de ZH omgevingsdiensten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Beleidsprestatie 7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

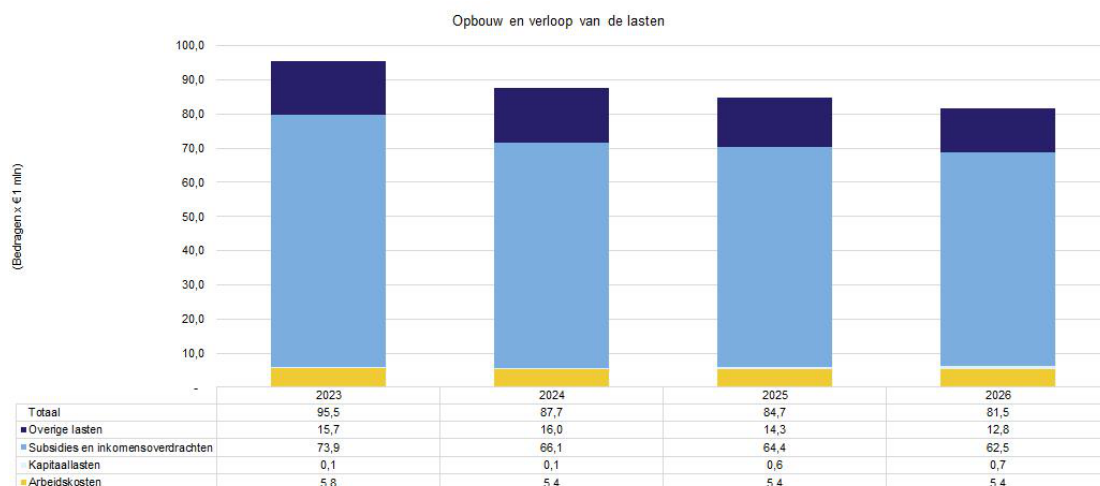
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	894	94	988	929	893	893
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	371	1	372	370	370	370
7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)	821	3	824	819	650	650
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	9.368	-163	9.205	5.506	4.090	3.765

7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	58.734	11	58.745	59.814	59.261	58.415
7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie	2.457	1	2.459	687	687	686
Totaal beleidsdoel 7-1	72.644	-52	72.593	68.125	65.951	64.780
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	23.469	-2.187	21.281	19.014	18.450	16.422
Totaal beleidsdoel 7-2	23.469	-2.187	21.281	19.014	18.450	16.422
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling						
7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	1.841	-246	1.595	525	314	294
Totaal beleidsdoel 7-3	1.841	-246	1.595	525	314	294
Totaal Lasten	97.954	-2.485	95.469	87.664	84.715	81.496
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	0	93	93	36	0	0
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	2.734	-170	2.564	3.318	2.035	1.311
7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	3.400	0	3.400	3.400	3.400	3.400
Totaal beleidsdoel 7-1	6.134	-77	6.057	6.754	5.435	4.711
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	155	0	155	155	155	155
Totaal beleidsdoel 7-2	155	0	155	155	155	155
Totaal Baten	6.288	-77	6.211	6.908	5.589	4.866
Saldo lasten en baten Ambitie 7	91.666	-2.408	89.258	80.756	79.126	76.630

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid

Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
<p>In 2022 ontving de provincie de specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord voor de onderwerpen Kenniscentrum en Training Industrie. Over 2023 vinden diverse uitgaven plaats met 50% dekking uit deze middelen. Voor het onderwerp Training Industrie ontvangt de provincie een bijdrage van de partners ter dekking van de overige 50% van de kosten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dekking uit specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord voor 50%. Dekking uit bijdrage van diverse medeoverheden voor 50% voor alleen Training Industrie. Dekking ten laste van Beleidsdoel 7-1. 	

Bedrijvenregeling bodemsanering € 0,5 mln (n)	Bestaand beleid
Diverse verleende subsidies zijn vastgesteld en de provincie ontvangt de voorgeschoten bedragen vanuit het Rijk. Dekking uit rijksbijdrage, regeling Bedrijvenregeling Bodemsanering.	

Specifieke uitkering tijdelijke regeling Bodem € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
In de begroting vindt een herschikking van budgetten plaats ter dekking van twee begrotingssubsidies. Een aanzienlijk deel van de begrotingssubsidies vindt haar dekking uit de specifieke uitkering tijdelijke regeling Bodem en het restant wordt gedekt uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater. Het betreft een wijziging in de periode 2023 tot en met 2027. Dekking uit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem en uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater, zie ook de toelichting bij de baten.	

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Recreatiegebieden provinciaal eigendom € 0,5 mln (v)	Bestaand beleid
Dit betreft een verschuiving in de tijd van middelen voor beheer, (groot) onderhoud en een kwaliteitsimpuls in de provinciale recreatiegebieden Bentwoud en Vlietland. Voor Vlietland en Bentwoud zijn ontwikkelperspectieven opgesteld die de basis vormen voor concrete maatregelen. Deze worden samen met gebiedspartners uitgewerkt. Vooruitlopend hierop worden de gereserveerde middelen verschoven voor 2023 naar latere jaren. Dekking ten gunste van de reserve Groene Ambities.	

Subsidies € 1,4 mln (v)	Bestaand beleid
Door een verschuiving van de activiteiten tussen de jaarschijven zal een deel van de subsidie voor de Zevenhuizer Verlaat niet de provinciale begroting van 2023 maar in 2024 belasten. Daarnaast zal bij diverse openstellingsbesluiten 2023 naar verwachting een deel van lasten pas in 2024 leiden tot kosten voor de provincie, bijvoorbeeld doordat de activiteiten pas in 2024 starten. Een deel van het budget wordt vanuit het begrotingssaldo van 2023 naar 2024 verschoven.	

Indexatie 2023 € 0,3 mln (v)	Bestaand beleid
De provincie indexeert provinciale subsidies aan de natuur en recreatieschappen met het bedrag waarmee de gemeenten hun bijdragen indexeren, waarbij het provinciaal indexatiepercentage als maximum geldt. De indexatie van de gemeentelijke bijdragen 2023 was lager dan het maximale provinciaal indexatiepercentage. Daarnaast is geen indexatie toegekend aan wandelnet en het landelijke fietsplatform omdat de hoogte van de subsidies aan deze organisatie tot en met 2023 interprovinciaal is vastgesteld. In de begroting was wel met deze indexatie gerekend. Het niet gebruikte deel van het indexatiebudget valt conform het provinciaal indexatiebeleid vrij. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.	

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Klimaatadaptatie subsidieregeling € 0,2 mln (v)	Bestaand beleid
De verwachting is dat niet alle subsidies uit het beschikbare budget van € 0,8 mln tijdig beoordeeld en verleend kunnen worden in 2023. Het gaat om een bedrag van € 0,2 mln dat vanuit het begrotingssaldo doorschuift naar 2024.	

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid

Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid
In 2022 ontving de provincie de specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord voor de onderwerpen Kenniscentrum en Training Industrie. Over 2023 vinden diverse uitgaven plaats met 50% dekking uit deze middelen. Voor het onderwerp Training Industrie ontvangt de provincie een bijdrage van de partners ter dekking van de overige 50% van de kosten. Dekking uit specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord voor 50% en uit bijdrage van diverse medeoverheden voor 50% voor alleen Training Industrie.	

Bedrijvenregeling bodemsanering € 0,5 mln (v)	Bestaand beleid
Diverse verleende subsidies zijn vastgesteld en de provincie ontvangt de voorgeschoten bedragen vanuit het Rijk. Dekking uit rijksbijdrage, regeling Bedrijvenregeling Bodemsanering.	

Specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
In de begroting vindt een herschikking van budgetten plaats ter dekking van twee begrotingssubsidies. Een aanzienlijk deel van de begrotingssubsidies vindt haar dekking uit de specifieke uitkering tijdelijke regeling Bodem en het restant wordt gedekt uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater. Het betreft een wijziging in de periode 2023 tot en met 2027. Dekking uit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem en uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater, zie ook de toelichting bij de lasten.	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-1	-1.093	612	0	-481
Groene ambities	7-2	-2.857	0	-547	-2.310
Eindtotaal		-3.950	612	-547	-2.791

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 7.](#)

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat de overzichten van Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en Onvoorzien.

Voor meer informatie over Overzicht Algemene middelen en Organisatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie](#).

Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijving van plafond van het BTW-compensatiefonds en diverse ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

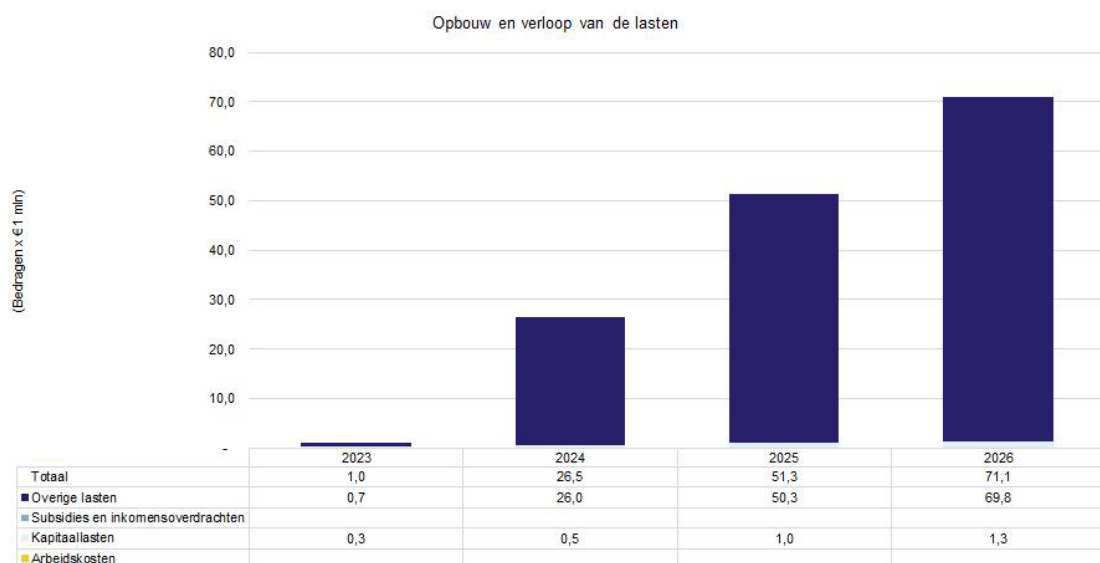
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Algemene dekkingsmiddelen						
Financieel-strategisch beleid	1.016	0	1.016	26.535	51.256	71.079
Totaal Lasten	1.016	0	1.016	26.535	51.256	71.079
Baten						
Algemene dekkingsmiddelen						
Financieel-strategisch beleid	352.866	12.936	365.803	395.071	402.747	387.647
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	376.450	0	376.450	388.251	402.098	423.577
Totaal Baten	729.316	12.936	742.252	783.322	804.845	811.224
Saldo lasten en baten Ambitie 9	-728.300	-12.936	-741.236	-756.788	-753.589	-740.146

Toelichting Lasten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Toelichting baten

Beleidsprestatie - Financieel-strategisch beleid

Provinciefonds € 11,7 mln (v)	Bestaand beleid
Dit betreft de structurele verhoging van het accres uit de Meicirculaire van het provinciefonds 2023 van € 10,9 mln en de incidentele afrekening over 2022 van € 0,8 mln. De structurele verhoging in 2023 van € 10,9 mln loopt op naar € 41,8 mln in 2027. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.	

Vrijval balansverplichtingen € 1,6 mln (v)	Bestaand beleid
De provincie werkt met een verplichtingenadministratie. Uit de monitoring van deze verplichtingen blijkt dat we provinciebreed naar verwachting € 1,6 mln van de verplichtingen niet gaan realiseren. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.	

Verkoop van verspreid bezit € 0,4 mln (n)	Bestaand beleid
De verwachte opbrengsten van de verkoop van verspreid bezit daalt met € 0,4 mln. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven wat de totale inzet van reserves is binnen de ambitie. De in het overzicht opgenomen bedragen hebben de volgende betekenis:

- In de kolom "Saldo..." betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Toevoeging" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt.
- In de kolom "Onttrekking" betekent een positief bedrag dat het saldo van de reserve afneemt en een negatief bedrag dat het saldo van de reserve toeneemt.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023 t/m VJN 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Algemene reserve	9-1	-41.069	30.980	315	-11.422
Risicoreserve Revolverend Verenfonds	9-1	-5.000	0	0	-5.000
Overcommitting OP-West	9-1	-3.300	0	0	-3.300
InnovationQuarter	9-1	-3.000	0	0	-3.000
Risicoreserve Energiefonds	9-1	-4.067	0	0	-4.067
Versterking economie	9-1	0	0	2.200	-2.200
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	9-1	0	0	135	-135
Regionale gebiedsgerichte projecten	9-1	0	0	198	-198
Nazorg stortplaatsen	9-1	-2.204	0	0	-2.204
Bufferreserve Weerstandscapaciteit	9-1	32.080	0	0	32.080
Eindtotaal		-26.560	30.980	2.847	555

Subsidies

Niet van toepassing.

Onvoorzien

Vanuit de huidige risicomanagement methodiek, waarbij onder andere gepoogd wordt een stapeling van risicobuffers te voorkomen, is er geen behoefte aan een structurele algemene post onvoorzien. Binnen project- en programmareserves en de Bufferreserve Weertandscapaciteit zijn immers voldoende incidentele middelen aanwezig voor het afdekken van incidentele risico's. Daarnaast zijn er andere bronnen voor structurele weerstand zoals onbenutte belastingcapaciteit. De post onvoorzien is daarom als nihil opgenomen.

Organisatie

Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

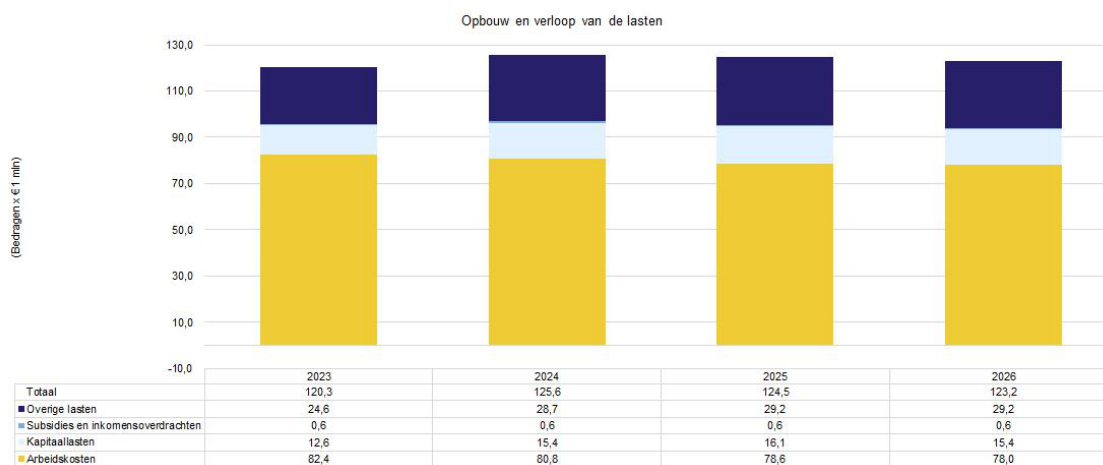
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Subsidies en inkomensoverdrachten: betreft de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan met name andere overheidsinstellingen
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 t/m VJN 2023	Bijstellingen NJN 2023	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	24.630	-700	23.930	30.013	29.957	29.410
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal	74.304	386	74.690	73.792	72.502	71.827
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	17.888	1.069	18.957	19.229	19.504	19.337
Een solide financieel en juridisch beleid	2.717	0	2.717	2.552	2.552	2.602
Totaal Lasten	119.540	754	120.294	125.586	124.514	123.176
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal	371	0	371	371	371	371
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	2.187	0	2.187	2.787	2.787	2.787
Een solide financieel en juridisch beleid	131	0	131	131	131	131
Totaal Baten	2.689	0	2.689	3.289	3.289	3.289
Saldo lasten en baten Ambitie 8	116.851	754	117.606	122.297	121.226	119.887

Toelichting Lasten

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Informatie transitie € 0,7 mln (v)	Bestaand beleid
<p>GS hebben op 31 januari 2023 het programmaplan van de informatie transitie goedgekeurd. De meerjarige financiële kaders zijn eerder door PS vastgesteld bij Kadernota 2023-2026 en budgetten zijn opgenomen bij Begroting 2023. Er is inmiddels een beter zicht ontstaan in de kosten die gemaakt zullen worden gedurende de looptijd van het programma. Dit heeft geleid tot het doorschuiven van € 0,7 mln van 2023 naar 2024. Per saldo heeft deze mutatie over de jaren geen effect op het begrotingssaldo. De dekking voor 2023 komt ten gunste van het begrotingssaldo.</p>	

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

Effect cao 2023 € 0,4 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.</p>	

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Energiebudget € 0,9 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Het energiecontract wordt op IPO niveau afgesloten. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld en die zijn voor dit jaar significant hoger (350%) dan afgelopen jaar. Dit verklaart grotendeels de hogere kosten voor energie. Daarnaast wordt er na de coronaperiode steeds meer gebruik gemaakt van het provinciehuis. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.</p>	

Nieuwe centrale De Koningspoort € 0,2 mln (n)	Bestaand beleid
<p>Op 8 maart 2023 heeft PS ingestemd met het Uitvoeringsbesluit 'Verbouwing - realisatie Nieuwe Centrale'. Het gaat om het verbouwen van een bouwdeel van het provinciehuis tot een nieuwe centrale voor de Dienst Beheer en Infrastructuur (DBI). Deze nieuwe centrale vervangt twee van huidige bediencentrales. Uit de projectorganisatie is vastgesteld dat in de begroting van de verbouwing van de nieuwe verkeersbedieningscentrale De Koningspoort onvoldoende budgetruimte aanwezig is om de casco verbouwing duurzaam te kunnen uitvoeren. Op basis van nader onderzoek is vastgesteld dat een bedrag van € 0,2 mln benodigd is in 2023 om deze verbouwing te kunnen uitvoeren. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.</p>	

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

Niet van toepassing.

Indicatoren

Wettelijke indicatoren

Voor een overzicht van de wettelijke indicatoren en de daarin opgenomen streefwaarden verwijzen we naar de Begroting 2024 die gelijktijdig met deze Najaarsnota 2023 aan Provinciale Staten wordt toegestuurd. Hiermee sluiten we ook aan bij de rapportageverplichtingen met betrekking tot deze indicatoren die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen, te weten bij de begroting en de jaarstukken.

Financiële indicatoren

In de financiële verordening die in december 2020 door PS is vastgesteld is aangegeven dat Provinciale Staten in de kadernota de signaleringswaarden vaststelt voor 5 financiële indicatoren. Bij iedere indicator leveren GS een korte analyse over de betreffende signaleringswaarde. Als twee of meer signaleringswaarden worden bereikt kunnen Provinciale Staten een uitgebreidere analyse aanvragen of direct maatregelen treffen.

Achtergrond van deze artikelen in de financiële verordening is de behoefte om op een gestructureerde wijze de ontwikkeling van de financiële situatie van de provincie Zuid-Holland in de gaten te houden.

De indicatoren die dit moeten bewerkstelligen zijn een mix van al bekende indicatoren die al enkele jaren in de paragraaf Weerstandsvermogen worden weergegeven en nieuwe indicatoren.

In de Kadernota 2024- 2027 is de hoogte van de signaleringswaarde van de voorgestelde indicatoren vastgesteld. Het gaat hierbij om de volgende kengetallen: schuldquote, solvabiliteit, weerstandsvermogen, structurele lasten investeringen, garant- en borgstellingen .

De commissie BBV heeft aangegeven dat het een bewuste keuze is geweest om geen norm op te leggen voor de kengetallen die sinds enkele jaren verplicht worden meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Een kengetal of de ontwikkeling van een kengetal is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Hierin kunnen bewuste keuzes zijn gemaakt. Bovendien zegt één kengetal op zich niet veel. Het gaat om de onderlinge samenhang van de kengetallen en de uitleg hierbij. Daarnaast staan de verschillende kengetallen niet los van elkaar, een hogere schuldquote betekent bijvoorbeeld vrijwel altijd hogere structurele lasten van investeringen.

De signaleringswaardes worden per P&C-product afgezet tegen de gemeten waardes. Waarbij de signaleringswaarde vier keer (kadernota, begroting, voorjaarsnota en najaarsnota) wordt afgezet tegen een begrote (geplande) waarde en één keer (jaarrekening) tegen een gerealiseerde waarde.

Vanwege de wijzigingen in de Begroting 2024 en het feit dat beide producten gelijktijdig worden behandeld, wordt voor deze najaarsnota eenvoudigheidshalve verwezen naar de financiële indicatoren zoals opgenomen in de Begroting 2024. In het licht van die wijzigingen in de Begroting 2024 zou een eventueel beeld over de indicatoren bij Najaarsnota immers een verkeerd en achterhaald signaal over de financiële situatie van de provincie Zuid-Holland kunnen afgeven.

Paragrafen

Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur)

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de inzet van personeel en de daarmee samenhangende kosten. Het totaal aan kosten wordt geduid als onze arbeidscapaciteit. De arbeidskosten bestaan uit loonkosten en kosten voor inhuur van externen. Het BBV schrijft voor dat de arbeidskosten verbonden aan de uitvoering van de beleidsprogramma's (de directe arbeidskosten) worden opgenomen bij de beleidsprogramma's. De arbeidskosten van de ondersteunende taken (overhead) worden apart verantwoord in Overzichten en Middelen. Het gevolg van deze BBV-werkwijze is dat geen inzicht bestaat in het totaal van de arbeidskosten en de richtlijnen die hierop van toepassing zijn. Deze paragraaf voorziet in de behoefte aan een totaalinzicht in onze arbeidskosten.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling en de omvang van de benodigde arbeidskosten, bestaande uit:

- loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland;
- kosten voor de inhuur van externen.
- kosten en baten uit detacheringen en het UWV

De wijze van registreren, sturen en rapporteren is volop in beweging. Dit komt onder andere voort uit de behoefte van Provinciale Staten om meer inzicht te krijgen in de inzet van externe inhuur. De provincie ontwikkelt zich tot een opgavegerichte organisatie die de eigen ambities verbindt en realiseert met de omgeving. Onderdeel van de ontwikkeling naar opgavegericht werken is het scherp inzichtelijk hebben van de benodigde arbeidskosten om het provinciale doel te bereiken.

Totaalbeeld arbeidskosten

In de onderstaande tabel is het begrote bedrag van de arbeidskosten opgenomen, onderverdeeld naar de loonkosten en de kosten voor inhuur van externen. Voor elk jaar is zowel de stand na de voorjaarsnota ('VJN') als de stand na de bijstellingen in de najaarsnota ('NJN') opgenomen.

De totale arbeidskosten zullen (na verwerking van de Najaarsnota 2023) in 2023 stijgen met € 2,9 mln, in 2024 met € 2,9 mln, in 2025 met € 2,1 mln en in 2026 € 1,7 mln. Deze stijgingen zijn niet structureel. Toelichting wordt hieronder per onderdeel gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln)	2023		2024		2025		2026	
	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN
A. Loonkosten formatie	171,9	173,9	169,9	171,7	165,0	166,5	159,6	160,4
B. Kosten voor inhuur van externen	24,3	25,2	22,3	23,5	21,4	22,0	20,9	21,8
C. UWV / Detacheringen	0,1	0,1	0	0	0	0	0	0
Totaal arbeidskosten	196,3	199,2	192,3	195,2	186,4	188,5	180,5	182,2
Percentage inhuur	12,4%	12,7%	11,6%	12%	11,5%	11,8%	11,6%	12,0%

Toelichting A. Loonkosten formatie

Het formatiebudget bestaat uit vaste en variabele loonkosten en uit personeel-gerelateerde kosten uit het frictiebudget. Vaste loonkosten zijn de reguliere beloningen volgens de salarisschaal en vaste toelagen. Variabele loonkosten hebben betrekking op betalingen met een incidenteel karakter zoals overwerkkosten, toelagen onregelmatigheid en reis- en verblijfkosten. Personeel-gerelateerde kosten uit het frictiebudget zijn beschikbaar voor bijzondere omstandigheden, overgangsregelingen, specifieke afspraken en onvoorziene zaken.

De stijging in loonkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de in de cao afgesproken eenmalige uitkering voor inflatie compensatie (€ 1,2 mln). Daarnaast zijn er vanwege de 6de en 7de gedeputeerde (structureel wordt uitgegaan van 6 gedeputeerden) extra kosten voor ondersteuning in de vorm bestuursadviseurs, secretaresses, chauffeurs en een woordvoerder. Ook wordt vanuit een specifieke uitkering jong talent aangetrokken voor een gevarieerd leer-werkprogramma (complexe)woningbouw voor 2 jaar (€ 0,2 mln in 2023 en € 0,8 mln in 2024) en is er meer (door inkomsten gedekte) inzet voor project SIR Intergov. voor 2023 (€ 0,2 mln).

Toelichting B. Kosten voor inhuur van externen

De omvang van de inhuur is een managementkeuze op grond van een aantal criteria, zoals specifieke expertise en opvang van fluctuaties in de personele bezetting en vervanging bij ziekte of piekbelasting. Daarnaast is gekozen voor een flexibele schil bij de uitvoering van programma's en projecten.

Er is sprake van een lichte stijging door extra benodigde inzet voor programma informatietransitie (€ 1,4 mln in 2024) en enkele kleine negatieve bijstellingen in 2024 (€ 0,3 mln).

Toelichting C. UWV/detacheringen

Dit is de som van de detacheringssinkomsten en -uitgaven plus de baten door uitkeringen van het UWV. Voor 2023 heffen de lasten en de baten elkaar ongeveer op. Voor de jaren daarna zijn de getallen per definitie klein omdat detacheringen typisch voor slechts een korte periode worden aangegaan en UWV inkomsten nog niet bekend zijn voor de periode na 2023.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van [Organisatie](#).

Beleidsdoel Duurzame organisatie

We zijn een kennisintensieve organisatie, waar vakmensen hun werk doen en waarde toevoegen aan complexe maatschappelijke opgaven. Binnen onze organisatie werken daarom mensen met diverse achtergronden en expertises. Zuid-Holland is een regenboogprovincie. Wij zijn een diverse en inclusieve organisatie. Racisme, antisemitisme, discriminatie en uitsluiting worden niet getolereerd. Instroom van jonge medewerkers, doorstroom en behoud van kennis en ervaring in de organisatie vinden we belangrijk. We zetten in op talent. We lopen bij het aanbieden van participatiebanen voorop.

De Zuid-Hollandse organisatie zet samen met haar werknemers in op het vergroten van de slagkracht van de provinciale organisatie. We zetten in op een doelgerichte en kostenbewuste organisatie. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren. We grijpen niet te snel naar tijdelijke teams en contracten, maar erkennen dat een flexibele schil nodig is. Zeker voor bijzonder gespecialiseerde kennis blijft inhuur noodzakelijk. We werken steeds meer opgavegericht en integraal en daarmee werken we aan één uitvoeringsagenda. De Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.

Digitalisering verandert fundamenteel de wijze waarop onze samenleving functioneert en daarmee de wijze waarop wij onze provinciale doelen realiseren. Nieuwe processen, nieuwe mogelijkheden en nieuwe samenwerkingen ontstaan door intensief gebruik van data en snel veranderde technologische mogelijkheden. Wij zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als middelen om onze ambities als provincie te bereiken waarbij inwoners en samenleving centraal staan. Digitalisering raakt namelijk elke taak die de provincie uitvoert en elke opgave waaraan zij werkt, zeker in de uitvoeringsfase.

Onze werkwijze kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

1. 'Practice what you preach'. Wat de provincie vertelt aan anderen voert zij in haar eigen organisatie ook door;
2. Opgavegericht werken en het inzetten van strategische personeelsplanning;
3. Leren en professionaliseren. Als organisatie leren we voortdurend, maken we meer participatie mogelijk, en werken we aan inclusiviteit en digitaalvaardigheid;
4. Wij stellen ons op als proeftuin en 'launching customer'. De provincie verwerkt leerervaringen vervolgens in beleid en projecten;
5. Alle bedrijfsvoeringsdisciplines zijn betrokken bij de realisatie van de opgaven.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Mede door de coronacrisis is onze manier van werken blijvend veranderd: tijd- en plaatsgebonden- en samenwerken vindt niet alleen fysiek, maar ook digitaal of in hybride vorm plaats. Dit vraagt aanpassingen in de digitale infrastructuur, hard- en software voorzieningen, het beheer en organisatie van alle data en informatie, goede ondersteuning en een gericht ontwikkel aanbod. Het vereist ook blijvende inspanning om aan het wenselijke en vereiste veiligheidsniveau te blijven voldoen.

Sinds 2005 luiden inspectierapporten regelmatig de noodklok over het digitale archiefbeheer. Met telkens dezelfde waarschuwing: het digitale gereedschap is verouderd, goede archivering is belangrijk, de urgentie moet nadrukkelijk worden onderkend en te veel tech-optimisme. Onze organisatie is onderdeel van een groter

maatschappelijk probleem, ook het Rijk, gemeenten en overige provincies ondervinden deze problematiek. Daarbij neemt de stroom aan informatie, data en opslag enorm toe en vraagt de wetgeving rond privacy, digitale toegankelijkheid en transparantie steeds meer van de organisatie en onze medewerkers. We besteden daarom onverminderd aandacht aan bewustwording, gebruikersvriendelijkheid en coaching. Maar er is meer nodig om onze informatievoorziening op niveau en daarmee toekomstbestendig te krijgen. In 2023 is gestart met het programma informatietransitie, gebaseerd op de 'visie op een toekomstbestendig informatiebeheer' uit 2022. Hiervoor is in 2024 budget gereserveerd van € 5 mln. Er wordt verwacht een bedrag van 0,7 mln uit 2023 mee te nemen naar 2024 op basis van verplichtingen na Europese aanbesteding.

Digitalisering heeft een fundamentele impact op onze samenleving en hoe we onze doelen realiseren. Nieuwe wetgeving met digitale componenten beïnvloedt diverse interne werkprocessen en externe communicatie. Het heeft directe invloed op al onze beleidsdomeinen en disciplines. We zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als cruciale middelen om onze provinciale ambities te verwezenlijken, waarbij we de inwoners en de samenleving centraal stellen. Informatiegedreven werken wordt steeds meer een integraal onderdeel van ons dagelijks werk.

Kwaliteit van beleid, uitvoering en efficiency nemen toe door data- en informatiegedreven werken, evenals de aandacht voor de ethische aspecten. De digitale wereld verandert snel. We gaan extra aandacht besteden aan leren en ontwikkelen om zo kennis te hebben van de nieuwste technieken en hun toepasbaarheid (zoals artificiële intelligentie (waaronder ChatGPT) en virtual/augmented reality) om onze beleidsdoelen efficiënter en effectiever te blijven realiseren. Belangrijk daarbij is dat we, naast aandacht voor vernieuwing, ook blijven investeren in de governance en het beheer van alle data en informatie.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn onderdeel van een grotere beweging. Onze systemen zijn gebouwd en ingericht op uitgangspunten uit het begin van deze eeuw en passen niet bij een moderne organisatie die werkt in opgaven, die wendbaar en flexibel wil zijn en in nauwe interactie met haar omgeving opereert. We staan voor de opgave om onze ICT systemen, ons informatiebeheer en onze manier van werken aan te passen aan het huidige digitale tijdperk. Dit zal de komende jaren steeds meer zichtbaar worden in onze begroting. We moeten ons realiseren dat het hier niet alleen gaat om kosten, maar dat het ook iets oplevert zoals een informatiepositie in het maatschappelijk veld, beter onderbouwd en effectiever beleid en efficiency.

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

We willen een duurzame organisatie zijn die aantrekkelijk is om voor te werken en wendbaar en slagvaardig op nieuwe ontwikkelingen weet in te spelen. Dat vraagt om modern werkgeverschap en goed personeelsbeleid. Nu hybride werken het nieuwe normaal is geworden, is ook de zakelijke mobiliteit aan het veranderen, waarbij volop ingezet wordt op duurzaamheid. Door de toepassing van Strategische Personeelsplanning (SPP) krijgen en houden wij zicht op de personele bezetting die wij in de toekomst nodig hebben om onze ambities te kunnen verwezenlijken. In het SPP-proces worden toekomstscenario's gedefinieerd op basis waarvan wordt beschreven hoe ons toekomstige werknemersbestand in kwalitatieve en kwantitatieve zin er uit zou moeten zien. Na het vergelijken van de huidige bezetting met de toekomstig gewenste bezetting wordt duidelijk welke interventies nodig zijn. Denk daarbij aan in-, door- en uitstroom, leren en ontwikkelen, recruitment en (gerichte) arbeidsmarktcommunicatie.

De laatste twee onderwerpen vragen, gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen en de krapte op de arbeidsmarkt, steeds meer innovatieve inzet en aandacht. Daarnaast is het noodzakelijk dat we blijven investeren in een traineeprogramma waarbij jonge getalenteerde mensen een tweejarig leer-werkprogramma doorlopen. We voeren de Participatiewet uit en dragen er zorg voor dat meer mensen met een arbeidsbeperking een baan binnen onze organisatie krijgen. We inspireren, stimuleren en faciliteren alle medewerkers proactief met zowel een generiek aanbod als maatwerk op individueel- of teamniveau, om gezond en vitaal te leven en in het bijzonder te werken.

In het kader van de pilot levensfasebewust personeelsbeleid volgen wij een werkwijze die maximaal recht doet aan de casuïstiek die in de praktijk voorkomt, rekening houdend met de geldende wet- en regelgeving. Het hiervoor gereserveerde budget wordt ingezet voor individueel maatwerk bij de ondersteuning van medewerkers die fysiek en/of mentaal niet meer in staat zijn om gezond en vitaal te werken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd.

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Een duurzame organisatie vraagt om een duurzame huishouding. Wij streven hierbij naar tevreden medewerkers en klanten. Facilitaire activiteiten dragen bij aan de realisatie van de maatschappelijke opgaven, of het nu gaat om duurzame inkoop, een energieneutrale verbouwing van ons kantoor of het elektrificeren van ons wagenpark. We ondersteunen daarom de beleidsmatige doelstellingen, zoals energietransitie, innovatie en slim datagebruik. Uitgangspunten hierbij zijn 'practice what you preach' en het opstellen als proeftuin en 'launching customer'.

We zetten in op verduurzaming van ons vastgoed in lijn met de wettelijke bepalingen, bestuurlijke afspraken binnen het Interprovinciaal Overleg en Energie Rijk Den Haag (ERDH). De renovatie van gebouw C is in augustus 2022 opgeleverd. Daarin is meegenomen de ontwikkeling van een integrale oplossing voor de warmte-koude-opslag van zowel gebouwdeel C als de andere bouwdelen. Ook liggen er zonnepanelen op het dak voor opwekking van duurzame energie. De gebouwen ABDE hebben een energielabel A++, gebouw C heeft een energielabel A+++ . Het provinciehuis is in zijn geheel gasloos.

In 2020 is gestart met de verkenningsfase om de overige bouwdelen ABDE van het provinciehuis en de buitenlocaties te renoveren. Een projectplan verduurzaming ABDE was eind 2022 gereed en begin 2023 zijn duurzame meerjaren onderhoudsplanningen opgesteld. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt op basis van vaste vervangingsmomenten welke duurzame vervangingen benodigd zijn in de komende jaren om te gaan voldoen aan de bestuurlijke afspraken en wettelijke bepalingen.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

Om de provinciale doelen nu en in de toekomst te bereiken adviseren wij over maatregelen om de weerbaarheid, wendbaarheid en uitvoeringskracht te vergroten. Uitgangspunt zijn realistische begrotingen en daarvoor hebben we spelregels opgesteld. We hebben te maken met veel onzekerheden, zowel qua inkomsten als uitgaven. De uitdaging is om een begroting te realiseren die structureel en reëel in evenwicht is. Bij de toetsing van het huidige beleid, doelstellingen en uitvoering op aspecten, zoals de doelmatigheid en doeltreffendheid en de verbeteringen die daarin mogelijk zijn, kijken wij naar de inkomsten en uitgaven en nemen daarbij de impact van externe financieringsbronnen mee. Als er onvoldoende structurele dekking is voor onze ambities zullen we concrete voorstellen doen om in de toekomst (gefaseerd) de inkomsten te verhogen of onze eigen uitgaven te verminderen. We zorgen dat helder wordt welk deel van het beleid en welke doelstellingen structureel van aard zijn en welk deel incidenteel. In de komende periode wordt een herijking gedaan van het beleid om in beeld te brengen hoe vanaf 2026 het structurele beleid ook structureel gedekt kan worden. Wanneer meerdere indicatoren - zoals de kapitaallasten en schuldquote - de signaleringswaarde dreigen te bereiken, gaan wij in gesprek met Provinciale Staten en komen wij met voorstellen om de indicatoren te beheersen. Bij beslissingen voor nieuwe investeringen toetsen wij op de gevolgen voor de kapitaallasten en schuldquote.

Om de uitvoering- en plankracht te vergroten doen wij momenteel onderzoek naar de realisatiekracht over de afgelopen jaren. De aanbevelingen en adviezen uit het onderzoek worden door ons uitgewerkt in een voorstel. Jaarlijks leveren wij verschillende Planning & Control producten op en adviseren we op juridisch en financieel gebied over onder andere (complexe) financieringsvormen, mede in relatie tot staatssteun, Europese aanbestedingen en bezwaar- en beroepschriften. Met ingang van het verslagjaar 2023 moeten Gedeputeerde Staten als gevolg van een wetswijziging een Rechtmatigheidsverantwoording opstellen. Voor de controle van de provinciale jaarrekening 2021 en 2022 is voor 5 specifiek benoemde onderwerpen beoordeeld in hoeverre de

organisatie gereed is voor de invoering van deze Rechtmatigheidsverantwoording. De uitkomsten van deze beoordeling waren positief en worden gebruikt om te zorgen voor een juiste, volledige en tijdige invoering van genoemde wetswijziging.

We herijken met Provinciale Staten de financiële spelregels. Verder zal met de nieuwe Provinciale Staten uitvoering worden gegeven aan de brief Onderwerpen Financiële Verordening van 6 augustus 2021.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

Een samenvatting van de totale subsidieomvang voor begrotings-, boekjaar- en projectsubsidies staat in de onderstaande tabellen. Wijzigingen worden toegelicht.

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
1.1	gemeente Rotterdam t.b.v. Koningsdag 2023			250.000			250.000
1.1	Agrarisch Collectief Alblasserwaard-Vijfheerenlanden t.b.v. Biodiverse sloot en rand Alblasserwaard-Vijfheerenlanden				363.000		363.000
1.1	gemeente Krimpenerwaard t.b.v. Project Proeftuin Krimpenerwaard				1.000.000		1.000.000
1.1	Hoogheemraadschap van Rijnland t.b.v. project natuurvriendelijke watergangen				450.000		450.000
1.1	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard t.b.v. project klei op veen				1.000.000		1.000.000
1.1	Recreatieschap Voorne-Putten t.b.v. project bos en bomen Voorne Putten				800.000		800.000
1.1	Huisman Vastgoed B.V. t.b.v. realisatie 5MW walstroominstallatie				1.900.000		1.900.000
1.2	De Nederlandse Schuldhulproute t.b.v. Ondersteuning armoede schuldenproblematiek	350.000					
Totaal		350.000		250.000	5.513.000		5.763.000

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
1.1	1.6.91	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2020	150.000		150.000			150.000
1.1	1.6.111	Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland	1.000.000					
1.1		Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland 2023					1.000.000	1.000.000
1.2	1.6.99	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse Journalistiek	332.000		332.000			332.000
Totaal			1.482.000		482.000		1.000.000	1.482.000

Toelichting

Voor Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland 2023 een plafond van € 1.000.000 (beleidsdoel 1-1)

Met de Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland 2023 kan subsidie worden verstrekt aan agrariërs die hun bedrijf willen verplaatsen of beëindigen en hierdoor kunnen bijdragen aan provinciale opgaven zoals stikstofreductie, CO2-reductie vanwege bodemdaling, realisatie van het Natuurnetwerk Nederland of de energietransitie.

Voorwaarde is dat het bedrijf is gevestigd in een bij openstellingsbesluit door gedeputeerde staten aan te wijzen gebied waar een of meer van deze opgaven – al dan niet als onderdeel van een gebiedsplan als bedoeld in de Omgevingsverordening Zuid-Holland - gerealiseerd moeten worden. Subsidieerbare kosten voor verplaatsing betreffen o.a. makelaarskosten, verhuiskosten en kosten van demontage, verplaatsing en montage van installaties en bedrijfsonderdelen. Deze kosten zijn 100% subsidiabel. Indien in het kader van de bedrijfsverplaatsing tevens wordt geïnvesteerd in modernisering (verduurzaming) dan zijn deze investeringskosten voor 40% subsidiabel. De maximaal te verlenen subsidie per aanvrager bedraagt € 500.000. Subsidie vanwege bedrijfsbeëindiging betreft de waardedaling van de achterblijvende gronden en gebouwen die niet meer mogen worden ingezet voor veehouderij, dan wel andere stikstofemissiedepositie activiteiten, en de vergoeding van de kosten vanwege productievernieuwing. Dit laatste betreft de kosten van sloop van bedrijfsgebouwen of het verwijderen en afvoeren van de installaties en onderdelen van de bedrijfsgebouwen die nodig zijn om vee te kunnen houden. Ook hier geldt dat de subsidieerbare kosten 100% subsidiabel zijn en dat de maximaal te verlenen subsidie per aanvrager € 500.000 bedraagt. De Subsidieregeling is aanvullend op de Landelijke beëindigingsregelingen veehouderijlocaties voor stikstofreductie. Kosten die subsidiabel zijn op grond van de landelijke regelingen zijn niet subsidiabel. De dekking voor dit subsidieplafond wordt gevonden in de bestaande budgetten in beleidsprestatie 1-1-2. Vitaal provinciaal bestuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit draagt bij aan de provinciale opgaven stikstofreductie, CO2-reductie vanwege bodemdaling, realisatie van het NNN, versterking biodiversiteit, realisatie wateropgaven, realisatie energietransitie. Door verplaatsing en bedrijfsbeëindiging komt tevens grond vrij die meer natuurgericht kan worden ingezet dan wel kan worden benut voor de realisatie van die opgaven waarvoor fysieke ruimte nodig is.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Deze afweging is gemaakt bij het de keuze voor een subsidieregeling.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 1.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kademota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
2.1	Vereniging Fietsersbond	43.000		43.000			43.000
2.1	Prorail Utrecht t.b.v. project viersporig Schiedam	404.700					
2.1	AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg	876.071		929.995		-432.495	497.500
2.1	Ministerie van I&W t.b.v. innovatieve aanpak A15			1.008.500			1.008.500
2.1	Gemeente Bodegraven Reeuwijk t.b.v. frequentieverhoging spoorverbinding Leiden-Utrecht in de brede spits	553.549					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
2.1	Gemeente Leiden t.b.v. Leidse Ring Noord	32.700.000					
2.1	Gemeente Den Haag t.b.v. Verlengde Velostrada	4.000.000					
2.1	Stichting Zuid-Holland Bereikbaar t.b.v. exploitatiekosten	988.167					
2.1	Damen Financial Participations B.V t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg					650.000	650.000
2.1	Stichting roefaciliteiten Laga t.b.v. verhuizing roeivereniging					395.000	395.000
2.1	Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid t.b.v. bijdrage mobiliteitsmanagement A20 NKG					400.000	400.000
2.3	Zero Emission Services BV t.b.v. pilot elektrificatie laadinfrastructuur Goederenvervoer over water	1.100.000					
Totaal		40.665.487		1.981.495		1.012.505	2.994.000

Toelichting

De begrotingssubsidie aan AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg van € 929.995 te verlagen met € 432.495 naar een bedrag van € 497.500 (beleidsdoel 2-1)

In de Begroting 2023 is een bedrag van € 929.995 (exclusief indexatie) opgenomen voor de exploitatie van de veerdienst Maassluis-Rozenburg door AquaSwets BV. Op 26 mei 2023 is door de provincie de exploitatieovereenkomst eenzijdig opgezegd, omdat AquaSwets BV op 25 mei stopte met varen vanwege een faillissementsaanvraag. Het gereserveerde bedrag voor de subsidie voor 2023 aan AquaSwets B.V. wordt daarom negatief bijgesteld naar € 497.500 (dit is inclusief de definitief vastgestelde Landelijke Bijdrage-indices (LBI Bus-Diesel) tot en met 2022, alsmede de voorlopige indices over 2023). De definitieve hoogte van de subsidie wordt bij de vaststelling van de subsidie bepaald. Voor de periode daarna is er een tijdelijke exploitatieovereenkomst afgesloten met Damen Financial Participations B.V. die loopt totdat de veerverbinding weer openbaar is aanbesteed.

De maatschappelijke baten die beoogd waren zijn: beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer. Deze veerdienst heeft tot doel bij te dragen aan een sociaal, veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer van reizigers van veer Maassluis-Rozenburg.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. De exploitatie van de veerdienst geschiedt op basis van een exploitatieovereenkomst, waarin ook de (geïndexeerde) subsidieverstrekking is vastgelegd voor de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2032. Er zijn daarom geen alternatieven voor het instrument subsidieverlening.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 497.500 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Damen Financial Participations B.V t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg voor een bedrag van € 650.000 (beleidsdoel 2-1)

In de Begroting 2023 is een bedrag van € 929.995 opgenomen voor de exploitatie van de veerdienst Maassluis-Rozenburg door AquaSwets BV. Op 26 mei 2023 is door de provincie de exploitatieovereenkomst eenzijdig opgezegd. Daarna is er met Damen onder opschortende voorwaarden een tijdelijke exploitatieovereenkomst afgesloten voor de overbruggingsperiode totdat er door middel van een Europese aanbesteding een nieuwe exploitant kan worden gecontracteerd. Conform het besluit van PS in de vergadering van 5 juli 2023 wordt € 650.000 (inclusief LBI indexering) beschikbaar gesteld aan Damen Financial Participations B.V. voor de

exploitatie van de veerdienst Maassluis-Rozenburg in 2023. Hiervan wordt maximaal € 600.000 opgenomen voor het verlenen van een begroting-boekjaarsubsidie voor de exploitatie van de veerdienst. Bij de verlening wordt gewerkt met een voorlopige LBI Bus Diesel Index, die door DOVA, het samenwerkingsverband van vervoerautoriteiten, wordt berekend. Na afloop van het subsidiejaar wordt deze met een definitieve index gecorrigeerd. De definitieve hoogte van de subsidie wordt bij de vaststelling van de subsidie bepaald. € 50.000 wordt gereserveerd voor de opvang van een mogelijke inkomstenderving van Damen Financial Participations B.V., indien de opbrengsten van de kaartverkoop tegenvallen. Als dit het geval is zal deze reservering aanvullend worden uitgekeerd. (De provincie garandeert de minimale reizigersopbrengsten van de veerdienst van € 350.000 per jaar, op basis van de afspraken in de tijdelijke exploitatieovereenkomst met Damen). In de PS-vergadering van 5 juli 2023 hebben PS ook een amendement aangenomen om € 1.000.000 extra beschikbaar te stellen voor de kosten van aanschaf en reparatie van de veerpont Blankenburg. Deze bijdrage kan door de exploitant in de vorm van een incidentele subsidie worden aangevraagd. De exploitatiesubsidie wordt verantwoord in Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B. De exploitatiebijdrage van € 600.000 wordt gedekt uit de algemene middelen, de reservering voor de inkomstenderving van € 50.000 uit de reserve Mobiliteit.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer. Dit draagt bij aan sociaal, veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer van reizigers uitgevoerd door de exploitant van veer Maassluis-Rozenburg.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. De exploitatie van de veerdienst geschiedt op basis van de tijdelijke exploitatieovereenkomst met Damen voor de veerdienst Maassluis-Rozenburg, waarin ook de (geïndexeerde) subsidieverstrekking is vastgelegd voor de komende jaren. Over de subsidieverlening voor de aanschaf en reparatie van de veerpont Blankenburg worden nog aanvullende afspraken gemaakt.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 650.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting roefaciliteiten Laga t.b.v. verhuizing roeivereniging voor een bedrag van € 395.000 (beleidsdoel 2-1)

In 2017 is er een Samenwerkingsovereenkomst inzake Verplaatsing Laga getekend door de gemeente Delft, de provincie Zuid-Holland en stichting roefaciliteiten Laga. Deze overeenkomst is in 2020 nogmaals verlengd. In de overeenkomst staat beschreven dat de Provincie aan Laga een bijdrage zal geven voor de verhuizing van de roeivereniging aangezien de verhuizing een bestaand knelpunt op de vaarweg oplost. In de overeenkomst staan twee voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Enerzijds moet het definitieve ontwerp voor de steiger goedgekeurd zijn door de Provincie. Anderzijds moeten de gronden benodigd voor de realisatie van het Bouwplan aan Laga zijn overgedragen. Aan beide voorwaarden is voldaan dus de bijdrage van de Provincie kan worden gedaan. Laga krijgt een bijdrage van € 295.000 voor het gereedmaken van de kade, de fundering en overige waterbouwkundige voorzieningen. Daarnaast krijgt Laga een bijdrage van € 100.000 ter bevordering van de veiligheid op de vaarweg. In totaal krijgt Laga een bijdrage van € 395.000. Laga doet voor dit bedrag een aanvraag voor een subsidie.

De dekking voor de begrotingssubsidie aan de stichting roefaciliteiten Laga staat onder beleidsdoel 2-2 Provinciale -Infrastructuur. Dekking komt en laste van het oplossen van knelpunten op de provinciale infrastructuur, gereserveerd op PZI gelden.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer. Dit draagt bij aan een veilige vaarweg.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Opdrachtverstrekking is hier niet mogelijk.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 395.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid t.b.v. bijdrage mobiliteitsmanagement A20 NKG voor een bedrag van € 400.000 (beleidsdoel 2-1)

De provincie is in maart 2019 met de minister van I en W en de betrokken regionale partijen (gemeente Zuidplas, gemeente Gouda, gemeente Waddinxveen en het Hoogheemraadschap) een Bestuursovereenkomst (BOK) voor de verbreding van de A20 Nieuwerkerk a/d IJssel – Gouda aangegaan. Onderdeel van de afspraken was een bijdrage van de provincie aan de versnelling van de planuitwerking (middels een subsidie). De afgesproken versnelling is niet haalbaar gebleken en daarom is met het Rijk en de gemeenten afgesproken om de beschikbare middelen anders in te zetten. Met het Kaderbesluit bereikbaarheid 2022 hebben PS besloten om € 400.000 van de oorspronkelijk regionale bijdrage van € 850.000 voor versnelling om te zetten in een bijdrage voor de kosten van mobiliteitsmanagement A20 Nieuwerkerk a/d IJssel – Gouda. Deze bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage van de provincie van € 275.000 en een bijdrage van gemeente Rotterdam en de regio Midden-Holland van € 125.000. De provincie zal de regiobijdrage van maximaal € 400.000 beschikbaar stellen in de vorm van een subsidie. De bijdrage van Rotterdam en Midden-Holland zijn eerder al aan de provincie overgemaakt en in de reserve bereikbaarheid gestort en samengevoegd met de provinciale aandeel. Door middel van mobiliteitsmanagement wordt getracht een structurele gedragsverandering te realiseren om de A20 te ontlasten voorafgaand aan de werkzaamheden. De bijdrage is geraamd in Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B en wordt gedekt uit de reserve Mobiliteit.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer. Dit draagt bij aan een (structurele) verbetering van de doorstroming vóór de start van de verbreding A20 NKG.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 400.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
2.2	1.6.74	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	10.187.263					
2.1 en 2.3	1.6.117	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland			8.877.951			8.877.951
Totaal			10.187.263		8.877.951			8.877.951

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.1	Klein-Piershil BV t.b.v. inrichtingsmaatregelen windpark Spui				100.000		100.000
3.2	N.V. Nederlandse Gasunie t.b.v. warmteleiding Warmtelinq+	81.000.000					
3.3	NetVerder BV t.b.v. de realisatie van een open netwerk voor stoom	2.000.000		2.000.000			2.000.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.3	Havenbedrijf Rotterdam Shore Power BV t.b.v. walstroomprogramma	700.000					
3.3	FME t.b.v. versterken organisatie en uitbreiden Fieldlab Industriële Elektrificatie	300.000					
3.3	Platform Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) t.b.v. programmatische aanpak GCNE	160.000					
3.3	Coöperatie Campus@Sea U.A.			200.000			200.000
3.3	InnovationQuarter t.b.v. Maritieme Delta 2023					120.000	120.000
3.3	Deltalinqs t.b.v. energiebesparingsonderzoeken					100.000	100.000
3.2, 3.3 en 4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat			250.000		350.000	600.000
Totaal		84.160.000		2.450.000	100.000	570.000	3.120.000

Toelichting

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter t.b.v. Maritieme Delta 2023 voor een bedrag van € 120.000 (beleidsdoel 3-3)

De inzet van de provincie in de topsector maritiem is gericht op het beter benutten van kennis en innovatie en het behoud van goede maritieme locaties. Om bedrijven daarbij te betrekken is er een centrale rol voor het samenwerkingsverband Maritieme Delta waaraan wij deelnemen met de gemeente Rotterdam, Dordrecht en InnovationQuarter (IQ). Begin 2022 is een gezamenlijke Regionale Maritieme Agenda voor de komende 4 jaar bestuurlijk goedgekeurd, namens PZH door gedeputeerde Baljeu. Verdere intensivering van de samenwerking vanuit de Maritieme Delta met financiële steun van PZH wordt daarom van belang geacht. Volgens de regionale Maritieme agenda 2030 zijn de speerpunten voor de komende jaren onder ander energietransitie en duurzaam varen, hieronder vallen bijvoorbeeld projecten in het kader van de energie infrastructuur en onderzoek naar waterstof maakindustrie. IQ coördineert de Maritieme Delta samenwerking en zal de gevraagde subsidie gebruiken voor operationele kosten/ coördinerende activiteiten (opstellen agenda, partijen bijeen brengen, acties inplannen, coördineren). De subsidie zal dus niet gebruikt worden voor economische activiteiten. De dekking voor deze subsidielasten is in eerdere jaren ten laste gekomen van beleidsdoel 4-1 Innovatie, binnen Ambitie 4 Concurrerend, onderdeel Haven Industrieel Complex (HIC). Mede gezien de speerpunten op gebied van de energietransitie en onderzoek naar de waterstof maakindustrie in het HIC wordt voor de subsidie van 2023 voorgesteld om dekking te zoeken vanuit Ambitie 3, verduurzaming industrie i.v.m. de activiteiten op het gebied van duurzaamheid en energietransitie in de haven.

Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3-3 Duurzame energie en grondstoffensysteem in de industrie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infra. Dit draagt bij aan de versterking en behoud van de Zuid-Hollandse maritieme sector onder ander door ondersteuning van projecten i.h.k.v. de energietransitie en duurzaam varen.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Het betreft hier een ondersteuning van een organisatie waar geen product uit voort komt dat ten dienste staat van de provincie Zuid-Holland, maar een organisatie die helpt onze doelen voor de maritieme sector mede op het gebied van energietransitie te bereiken.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 120.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Deltalinqs t.b.v. energiebesparingsonderzoeken voor een bedrag van € 100.000 (beleidsdoel 3-3)

Sinds 2019 ondersteunt de provincie Zuid-Holland via de zogenaamde Energie Innovatie Studies de energiebesparing bij de industrie. Deze energiebesparingsonderzoeken worden via een no Cure no Pay systematiek gefinancierd. Indien uit het onderzoek blijkt een grotere energiebesparing dan 10% ten opzichte van het totale energiegebruik kan worden behaald, betaalt het bedrijf het onderzoek, indien er een lagere energiebesparing wordt behaald, financiert de provincie via deze begrotingssubsidie het onderzoek. Deze manier van subsidiëren is succesvol gebleken. Voorgesteld wordt om een vervolg te geven aan deze energiebesparingsonderzoeken in de komende jaren waarbij wordt uitgegaan van een budget van € 100.000. Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3-3 duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infra . Dit draagt bij aan de energiebesparing van de Zuid-Hollandse industrie. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument en is in lijn met de eerdere besluitvorming.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat van € 250.000 te verhogen met € 350.000 naar een bedrag van € 600.000 (beleidsdoel 3-3)

In het kader van het beleid voor het stimuleren van MKB innovatie in samenwerking met Fieldlabs in onze regio willen we een extra openstelling uitvoeren binnen het Programma Energie en Klimaat. Dit programma heeft zich de afgelopen jaren bewezen en is ook positief door een recente evaluatie gekomen. Door deze extra openstelling willen we in de 4 thema's van het programma MKB partijen stimuleren. De extra openstelling zal worden gefinancierd door een extra bedrag van € 350.000 toe te voegen aan het bestaande budget van 2023 voor het programma (dat € 250.000 was) In totaal zal het dus € 600.000 in omvang zijn. Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3-3 duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-) systeem. Dit draagt bij aan de doelstellingen van het nationaal Klimaat akkoord.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Ook is in het verleden op deze manier het voorgaande programma vormgegeven, waardoor een vruchtbare samenwerking met IQ tot stand kwam.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 600.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.1		Subsidieregeling lokale initiatieven energietransitie Zuid-Holland 2023				250.000		250.000
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland	3.000.000					3.000.000
3.3	1.6.94	Subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen Zuid-Holland	2.000.000					2.000.000
Totaal			5.000.000			250.000		5.250.000

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.1	InnovationQuarter t.b.v. duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatieve vermogen in Zuid-Holland	5.311.675					
4.1	Planet B.io t.b.v. Biotech Campus Delft	1.000.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. European Digital Innovation Hub	570.000					
4.1	Stichting Space Expo Noordwijk t.b.v. etalage van Nederlandse (en Europese) ruimtevaartactiviteiten op NL Space Campus	250.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma Agritech	750.000					
4.1	Coöperatie Broekpolder2040 U.A. t.b.v. Broekpolder2040	50.000					
4.1	gemeente Dordrecht t.b.v. herstructurering Dolderman	1.500.000					
4.1	BlueCity t.b.v. trainingen	50.000		50.000			50.000
4.1	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. Platform Groene Hart	25.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. Maritieme Delta 2022	120.000					
4.1	Stichting Technologisch Centrum Ypenburg t.b.v. het ontwikkelen van haar netwerk			100.000			100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland			150.000			150.000
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer			75.000			75.000
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek			100.000			100.000
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop			100.000			100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland (innovatiepact)	100.000		100.000			100.000
4.1	Stichting Greenports Nederland			125.000			125.000
4.1	Erasmus MC Rotterdam t.b.v. incubatorprogramma			400.000			400.000
4.1	Stichting NL Space Campus t.b.v. het door ontwikkelen van de fysieke omgeving van de campus			327.750			327.750
4.1	Stichting NL Space Explorers t.b.v. ASE ruimtevaartcongres 2023-2024					100.000	100.000
4.2	Stichting Werklandschappen van de Toekomst t.b.v. programma Werklandschappen van de toekomst					1.511.000	1.511.000
4.3	Erfgoedhuis Zuid-Holland	1.984.696	1.984.696	183.470			2.168.166
4.3	Stichting molenviergang Aarlanderveen	25.000	28.000				28.000
4.3	Kunstgebouw	1.633.441	1.633.441	111.965			1.745.406
4.3	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	38.551	38.551	2.799			41.350

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.3	Zuid-Hollandse Popunie	159.628	159.628	11.663			171.291
4.3	Bevrijdingsfestival	23.648	23.648	3.695	30.000		57.343
4.3	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	330.123	316.505	18.661			335.166
4.3	Nederlandse Limessamenwerking	0					
4.3	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.000	20.000				20.000
4.3	Probiblio	5.007.640	5.007.640	185.283			5.192.923
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het Themafonds digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland	0					
4.3	Het Kunstgebouw t.b.v. themafonds cultuurparticipatie				16.000		16.000
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) t.b.v. het op te richten themafonds cultuurparticipatie Zuid-Holland				124.000		124.000
4.3	Rijnlandse Molenstichting t.b.v. overdracht molendriegang Stompwijk				800.000		800.000
Totaal		18.949.402	9.212.109	2.045.286	970.000	1.611.000	13.838.395

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Stichting NL Space Explorers t.b.v. ASE ruimtevaartcongres 2023-2024 voor een bedrag van € 100.000 (beleidsdoel 4-1)

In 2024 wordt het wereldwijde ruimtevaartcongres Astronautical Space Explorers (ASE) in Noordwijk gehouden. Het congres gaat vooral over het belang van ruimtevaart voor onze planeet. Andre Kuipers is gastheer. Er is ook veel aandacht voor human capital: het interesseren van scholieren/studenten voor werken in de ruimtevaart, via 'student challenges' van de astronauten. Deze zullen gericht zijn op alle relevante opleidingsrichtingen (dus niet alleen techniek, maar ook economie, etc.) en op diverse opleidingsniveaus MBO-HBO-WO. De ruimtevaart heeft ook duidelijke Human Capital opgaven en 80% van de Nederlandse ruimtevaart activiteiten vindt plaats in Zuid-Holland. De gemeente Noordwijk, het Netherlands Space Office (NSO) zijn partner en bij voorjaarsnota 2023 is besloten dat ook de PZH partner is. Het partnerschap biedt de PZH kansen om de week nog steviger te verbinden aan NL Space Campus in Noordwijk en de Zuid-Hollandse universiteiten en (middelbaar en hoger) beroepsonderwijs en om de waarde van ruimtevaart breed onder de aandacht te brengen. Het gaat om een bijdrage van € 0,1 mln., waarvoor ruimte is vrijgemaakt in de eigen middelen van Ambitie 4 'Een concurrerend Zuid-Holland'. De middelen zijn in verband met de congresvoorbereiding al benodigd in de loop van 2023. Nu wordt vervolgens voorgesteld om een projectbegrotingssubsidie ten behoeve van dit project vast te stellen zodat de reeds gereserveerde middelen ad. € 0,1 mln om partner te worden van ASE 2024 (besluit voorjaarsnota 2023) verbonden kunnen worden aan dit project. De financiële dekking voor deze subsidie vindt plaats in beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-1-1 Innovatieve economie stimuleren.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Werklandschappen van de Toekomst t.b.v. programma Werklandschappen van de toekomst voor een bedrag van € 1.511.000 (beleidsdoel 4-2)

In oktober 2022 zijn vanuit het Nationaal Groeifonds middelen beschikbaar gesteld voor het programma "Werklandschappen van de Toekomst". Achterliggende gedachte van deze aanvraag is dat bedrijven op de Nederlandse bedrijventerreinen de motor zijn achter onze welvaart. Deze bedrijven zijn verantwoordelijk voor ruim 30% van onze banen. Ook de bedrijventerreinen in Zuid-Holland zijn belangrijk voor de Zuid-Hollandse economie. Kwalitatief goede bedrijventerreinen zijn nodig voor een optimaal vestigingsklimaat voor het gehele Zuid-Hollandse bedrijfsleven. De provincie zet zich hier al meerdere jaren voor in. Deze ambitie is opgenomen in beleidsdoel 4.2 van het omgevingsbeleid. Juist deze plekken zijn vaak versteend, binnen Zuid-Holland is slechts 1% van de terreinen 'groen' te noemen. Het programma Werklandschappen van de Toekomst beoogt deze werklocaties toekomstbestendig te maken door deze groener, natuur inclusief en klimaatbestendig in te richten. Het programma kan een vliegwiel vormen om de provinciale ambities in dit kader te bereiken. In maart 2023 heeft de provincie daarom een green deal getekend. Hierin staat dat wij de intentie hebben om samen te werken bij de uitvoer van het programma. De dekking voor deze subsidie is opgenomen in de begroting van beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek en van de juiste kwaliteit.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.511.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.1	1.6.65	Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	14.080.000		14.080.000			14.080.000
4.1	1.6.86	Subsidieregeling Campussen Zuid-Holland	1.705.000		1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.64	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	750.000			800.000		1.550.000
4.1	1.6.85	Subsidieregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.500.000		1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.103	Subsidieregeling MKB-Deals Zuid-Holland	1.800.000					1.800.000
4.1	1.6.112	Subsidieregeling circulair Zuid-Holland	500.000		1.000.000			1.000.000
4.1	1.6.113	Subsidieregeling cofinanciering EFRO 2022-2027 Zuid-Holland	2.300.000		2.000.000			2.000.000
4.2	1.6.89	Subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland	5.000.000		3.800.000			8.800.000
4.2	1.6.100	Subsidieregeling Verduurzaming bedrijventerreinen Zuid-Holland	2.500.000		3.000.000			3.000.000
4.2	1.6.82	Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	500.000		500.000			500.000
4.2	1.6.47	Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017	500.000		500.000			500.000

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.3	1.6.36	Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	3.550.000	3.600.000				3.600.000
4.3	1.6.90	Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	3.350.000	2.450.000				2.450.000
4.3	1.6.46	Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013	590.000	590.000				590.000
4.3	1.6.102	Subsidieregeling toerisme provincie Zuid-Holland 2020	500.000	500.000				500.000
Totaal			39.125.000	7.140.000	27.880.000	800.000		43.370.000

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid-Holland	680.000	800.000				800.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon	3.000.000					
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Meijegraslanden	305.000					
5.1	Stichting Natuurbeheer Collectief Krimpenerwaard t.b.v. het natuurbeheer op de provinciale gronden	2.115.000					
5.1	Nationaal Park Hollandse Duinen t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst			121.000			121.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon t.b.v. nieuw bestemmingsplan en initiatieven recreatieve ontwikkelingen	500.000					
5.1	BoerenNatuur t.b.v. implementatie verbreed agrarisch natuurbeheer	175.000					
5.1	Federatie Particulier Grondbezit t.b.v. bodemcursussen voor pachters en verpachters	1.460					
5.1	Stichting Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard t.b.v. coördinatie beheer NNN Krimpenerwaard 2022-2031	680.000					
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon t.b.v. realisatie en beheer		3.500.000				3.500.000
5.1 en 7.1	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland t.b.v. ontwikkelen verdienmodel	200.000					
5.1	Agrarische Natuurvereniging Vockestaert t.b.v. Weidevogelcompensatie N223 Duurzaam Veilig Fase 3B					51.519	51.519

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.1	Louis Bolk instituut t.b.v. Kieviten en bouwland					800.000	800.000
5.2	Coöperatie Hoeve Biesland BA t.b.v. Boeren voor Natuur	120.000	120.000				120.000
5.2	Agrarische Natuurvereniging Vockestaert t.b.v. het realiseren van een 2e Weidevogelkerngebied	488.203					
5.2	Landschap Noord-Holland t.b.v. project Natte Teelten in waterrijk veen	1.076.783					
5.2	Landschap Noord-Holland t.b.v. project Veenmosteel	390.633					
5.2	Stichting Voedsel families Zuid-Holland t.b.v. transitie naar een vitale landbouw	300.000					
5.2	Stichting Wij.land t.b.v. Bodem als basis	200.000					
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Klei in veen	1.326.424					
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project VIP-NL Boeren op Hoog Water fase 2	962.272					
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Boeren bij Hoogwater				629.919		629.919
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. Project IBP Boer aan het Roer				40.000		40.000
5.2	LTO Noord t.b.v. Boeren met Toekomst in polder Aarlanderveen				137.725		137.725
5.2	Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Fundering				96.400		96.400
5.3 en 7.2	Hoogheemraadschap Schieland Krimpenerwaard t.b.v. Ringvaart Zuidplas-automatiseren Zevenhuizer Verlaat incl. vispassage	300.000					
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	100.000		100.000			100.000
5.3	stichting Nieuw-Holland t.b.v. Zuid-Hollands kust initiatief verkenningfase			100.000			100.000
5.3	Coöperatie Nature Water U.A. t.b.v. Project Coastar Waterbank Westland locatie Hooghe Beer				300.000		300.000
5.3	Stichting Wageningen Research (WUR) t.b.v. realisatie van de KRW-doelen					25.000	25.000
Totaal		12.920.775	4.420.000	321.000	1.204.044	876.519	6.821.563

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Agrarische Natuurvereniging Vockestaert t.b.v. Weidevogelcompensatie N223 Duurzaam Veilig Fase 3B voor een bedrag van € 51.519 (beleidsdoel 5-1)

Dit draagt bij aan het compenseren van 13.356 m2 aan verloren weidevogelleefgebied in de vorm van het creëren van een plasdras situatie. Dit is nodig als gevolg van de reconstructie van de N223 Duurzaam Veilig fase 3B. Er is aangetoond dat de reconstructie een groot openbaar belang dient en dat reële/aanvaardbare alternatieven ontbreken. Dit is onderbouwd en vastgesteld in het bestemmingplan N223 Duurzaam Veilig fase 3B. Met het

compensatiebudget van € 51.519,40 kan een extra 1,62 ha worden toegevoegd aan het gebied Duurzaam Agrarisch Weidevogelbeheer en kan een gebied van ca 25 ha worden gerealiseerd in de Klaas Engelbrechts polder. De hoogte van het subsidiebedrag is opgenomen binnen PZI in het projectbudget N223 Duurzaam Veilig fase 3.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-3 Duurzame inrichting landschappen

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Het is juridisch niet mogelijk gebleken het compensatiebudget een op een over te maken aan de Agrarische Natuurvereniging Vockestaert vanuit het infraproject.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 51.519 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Louis Bolk instituut t.b.v. Kieviten en bouwland voor een bedrag van € 800.000 (beleidsdoel 5-1)

De provincie Zuid-Holland constateert dat de achteruitgang in het aantal weidevogels, nog niet is gestopt. Dit ondanks dat meer praktische maatregelen ter beschikking zijn gekomen ten behoeve van agrariërs (zie onder meer het project Winst & Weidevogels en bijv. beginnend inzicht is ontstaan over kuikenoverleving van kieviten met braakstroken op grasland). Ook het aantal kieviten (*Vanellus vanellus*) blijft afnemen. Vooral de overleving van kuikens lijkt hierbij een probleem, waarbij voedselbeschikbaarheid (direct en indirect) als een van de belangrijkste oorzaken wordt aangegeven, naast predatie (Loonstra et al, 2021). Bovendien kiezen kieviten in graslandgebieden veel voor het broeden op bouw-/maisland. Daarvoor kunnen pakketten voor agrarisch natuurbeheer worden afgesloten. Afsluiten van deze ANLb-pakketten op bouw-/maisland wordt echter minder aantrekkelijk, indien vervolgens gebruik van herbiciden daarop niet meer wordt toegestaan. Dit dan conform het Zuid-Hollandse beleid voor overige ANLb/SNL-percelen. Niet meer toestaan heeft consequenties voor de onkruidbeheersing. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland wensen daarom alternatieven voor het gebruik van dergelijke middelen te verkennen met mogelijkheden en onmogelijkheden (GS, 2022). Deze subsidie wordt gedekt met bestaande exploitatiemiddelen in beleidsdoel 5-1 bedoeld voor dit onderwerp.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit. Het Actieplan Boerenlandvogels is opgesteld om gericht te kunnen werken aan afname van de biodiversiteit van het boerenland, met boerenlandvogels als vlaggenschip. Zuid-Holland heeft namelijk een belangrijke nationale verantwoordelijkheid voor boerenlandvogels, en dan met name weidevogels. Met uitvoering van het Actieplan Boerenlandvogels wordt geprobeerd de achteruitgang van deze soorten te stoppen. Het aantal kieviten blijft afnemen. Vooral de overleving van kievitskuikens op bouwland lijkt een belangrijk probleem. Daarvoor is meerjarig onderzoek nodig op bouwland om te achterhalen hoe kuikenoverleving omhoog te brengen is.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betrokken activiteiten.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 800.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Wageningen Research (WUR) t.b.v. realisatie van de KRW-doelen voor een bedrag van € 25.000 (beleidsdoel 5-3)

De Europese Kaderrichtlijn water heeft als doel het realiseren van een goede oppervlakte- en grondwaterkwaliteit te bereiken in 2027. De glastuinbouw heeft als ambitie om in 2027 nagenoeg zonder emissies te telen. De huidige emissie-eisen voor emissies van nutriënten in de glastuinbouw zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit Milieubeheer en bevatten emissie-eisen tot het jaar 2021. Overleg over verdere aanscherping van die emissie-eisen richting nagenoeg nul met het oog op realisatie van de KRW-doelen is gaande. Een consortium van de kennisinstellingen KWR water, WUR en verschillende marktpartijen heeft een onderzoeksvoorstel ingediend bij de topsectoren Agri en Food, Tuinbouw en Uitgangsmaterialen en Watertechnologie. Het voorstel is inmiddels goedgekeurd door de programmaraden van de verschillende topsectoren. Naast subsidie vanuit de topsectoren, ministerie EZK, is tevens een subsidie ontvangen van de provincie Gelderland. De subsidie wordt financieel

gedekt uit de bestaande exploitatiemiddelen welke in de begroting zijn opgenomen onder beleidsprestatie 5-3-2. Waterbeschikbaarheid en kwaliteit.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit. Dit draagt bij aan reductie emissies nutriënten glastuinbouw en reductie nadelen onttrekking brak grondwater (brijnproblematiek). Subsidie is het meest geëigende instrument aangezien er geen goed of dienst aan de provincie geleverd wordt. Het is een TKI-project met medefinanciering vanuit het ministerie van EZK en aansturing middels een samenwerkingsovereenkomst. De samenwerkingsovereenkomst is aangegaan op 4 mei 2023 hierbij is de afweging gemaakt om te kiezen voor subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 25.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	55.000.000		30.575.000	16.021.000		46.596.000
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	2.860.000		107.792.000			107.792.000
5.1	1.6.119	Subsidieregeling natuurmaatregelen Zuid-Holland 2023-2025			6.470.000	1.200.000		7.670.000
5.1, 5.2, 7.1 en 7.2	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	10.595.000		3.915.000	9.830.000		13.745.000
5.2	1.6.115	POP3 regeling	100.000					
5.2		Regeling Europese landbouw subsidies Zuid-Holland				21.000.000		21.000.000
Totaal			68.555.000		148.752.000	48.051.000		196.803.000

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
6.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. versnellingstafel samenwerkende regio's Alblasserwaard, Drechtsteden, Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee					35.000	35.000
6.1	Gemeente Nissewaard t.b.v. versnellingstafel Wonen regio Rotterdam					35.000	35.000
6.1	Gemeente Zoetermeer t.b.v. versnellingstafel wonen Haaglanden					35.000	35.000
6.1	Regio Midden Holland t.b.v. versnellingstafel Wonen					35.000	35.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
6.1	Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. versnellingstafel Wonen					35.000	35.000
6.3	gemeente Delft t.b.v. Gelatinebrug				500.000		500.000
6.3	Gemeente Rotterdam t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken					90.000	90.000
6.3	Gemeente Zoetermeer t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken					90.000	90.000
6.3	Gemeente Zwijndrecht t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken					90.000	90.000
6.3	Regio Holland Rijnland t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken					45.000	45.000
6.3	Regio Midden-Holland t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken					45.000	45.000
Totaal					500.000	535.000	1.035.000

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Gemeente Dordrecht t.b.v. versnellingstafel samenwerkende regio's Alblasserwaard, Drechtsteden, Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee voor een bedrag van € 35.000 (beleidsdoel 6-1)

Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's (RRA) binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld versnellingstafels worden opgezet. De versnellingstafels worden door regio's/gemeenten getrokken, waarbij het doel is om woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Partners aan deze tafels prioriteren met elkaar de te bespreken gebied specifieke thema's en kritische succesfactoren. Vanuit de provincie wordt per regionale realisatieagenda een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de organisatie van de versnellingstafels.

Deze subsidie is bedoeld voor de gemeente Dordrecht ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van de versnellingstafel(s) Wonen binnen de samenwerkende regio's Alblasserwaard, Drechtsteden, Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee. De dekking voor de begrotingssubsidie aan de gemeente Dordrecht staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals, verkregen van het ministerie voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, van in totaal € 623.000.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan het versnellen van de woningbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Via subsidie ligt de regie meer bij de uitvoerende partij ten aanzien van hoe zij de versnellingstafel gaan organiseren. Opdrachtverstrekking leent zich hier niet voor.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 35.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Nissewaard t.b.v. versnellingstafel Wonen regio Rotterdam voor een bedrag van € 35.000 (beleidsdoel 6-1)

Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De specifieke

uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld versnellingstafels worden opgezet. De versnellingstafels worden door regio's/gemeenten getrokken, waarbij het doel is om woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Partners aan deze tafels prioriteren met elkaar de te bespreken gebied specifieke thema's en kritische succesfactoren. Vanuit de provincie wordt per regionale realisatieagenda een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de organisatie van de versnellingstafels. Deze subsidie is bedoeld voor de gemeente Nissewaard ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van de versnellingstafel(s) Wonen binnen de regio Rotterdam. De dekking voor de begrotingssubsidie aan de gemeente Nissewaard staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals, verkregen van het ministerie voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, van in totaal € 623.000.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan het versnellen van de woningbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Via subsidie ligt de regie meer bij de uitvoerende partij ten aanzien van hoe zij de versnellingstafel gaan organiseren. Opdrachtverstrekking leent zich hier niet voor.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 35.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Zoetermeer t.b.v. versnellingstafel wonen Haaglanden voor een bedrag van € 35.000 (beleidsdoel 6-1)

Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld versnellingstafels worden opgezet. De versnellingstafels worden door regio's/gemeenten getrokken, waarbij het doel is om woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Partners aan deze tafels prioriteren met elkaar de te bespreken gebied specifieke thema's en kritische succesfactoren. Vanuit de provincie wordt per regionale realisatieagenda een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de organisatie van de versnellingstafels. Deze subsidie is bedoeld voor de gemeente Zoetermeer ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van de versnellingstafel(s) Wonen binnen de regio Haaglanden. De dekking voor de begrotingssubsidie aan de gemeente Zoetermeer staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals, verkregen van het ministerie voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, van in totaal € 623.000.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan het versnellen van de woningbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Via subsidie ligt de regie meer bij de uitvoerende partij ten aanzien van hoe zij de versnellingstafel gaan organiseren. Opdrachtverstrekking leent zich hier niet voor.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 35.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Regio Midden Holland t.b.v. versnellingstafel Wonen voor een bedrag van € 35.000 (beleidsdoel 6-1)

Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld versnellingstafels worden opgezet. De versnellingstafels worden door regio's/gemeenten getrokken, waarbij het doel is om woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Partners aan deze tafels prioriteren met elkaar de te

bespreken gebied specifieke thema's en kritische succesfactoren. Vanuit de provincie wordt per regionale realisatieagenda een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de organisatie van de versnellingstafels. Deze subsidie is bedoeld voor de Regio Midden-Holland ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van de versnellingstafel(s) Wonen binnen de regio Midden-Holland. De dekking voor de begrotingssubsidie aan Regio Midden Holland staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals, verkregen van het ministerie voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, van in totaal € 623.000. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan het versnellen van de woningbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Via subsidie ligt de regie meer bij de uitvoerende partij ten aanzien van hoe zij de versnellingstafel gaan organiseren. Opdrachtverstrekking leent zich hier niet voor.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 35.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. versnellingstafel Wonen voor een bedrag van € 35.000 (beleidsdoel 6-1)

Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld versnellingstafels worden opgezet. De versnellingstafels worden door regio's/gemeenten getrokken, waarbij het doel is om woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Partners aan deze tafels prioriteren met elkaar de te bespreken gebied specifieke thema's en kritische succesfactoren. Vanuit de provincie wordt per regionale realisatieagenda een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de organisatie van de versnellingstafels. Deze subsidie is bedoeld voor het Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland ten behoeve van het opzetten en uitvoeren van de versnellingstafel(s) Wonen binnen de regio Holland Rijnland. De dekking voor de begrotingssubsidie aan Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals, verkregen van het ministerie voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, van in totaal € 623.000.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan het versnellen van de woningbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Via subsidie ligt de regie meer bij de uitvoerende partij ten aanzien van hoe zij de versnellingstafel gaan organiseren. Opdrachtverstrekking leent zich hier niet voor.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 35.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Rotterdam t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken voor een bedrag van € 90.000 (beleidsdoel 6-3)

Op 14 maart jl. heeft het college van Gedeputeerde Staten een ondersteuningsaanbod gedaan aan de Zuid-Hollandse Regionale Regietafels Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en de op deze opgave samenwerkende regio's Holland Rijnland en Midden-Holland. Als provincie hebben wij met de deelnemers van de Provinciale Regietafel (PRT) toegewerkt naar een verkenning van het realiseren van 10.000 plekken als tussenstap richting de totaalopgave van 19.097 benodigde plekken. Om 10.000 opvangplekken te realiseren zijn ook in de regio's zelf middelen benodigd. Hierover worden gesprekken gevoerd met het Rijk door de provincie. Bekend was, ten tijde van 14 maart, dat het Rijk enkel regio's financieel zal ondersteunen als deze zich committeren aan concrete planvorming in realisatie van duurzame asiel opvangplekken. Dit zal naar verwachting in de vorm van pilots gebeuren die mogelijk voorfinanciering behoeven. De regietafels en samenwerkende regio's

zoals hierboven genoemd kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 100.000 per regietafel, of samenwerkende regio's (Holland Rijnland en Midden-Holland totaal € 100.000), mits zij zich committeren aan concrete planvorming, in de vorm van een regionaal plan dat optelt tot de regionale opgave, in de realisatie van duurzame asiel opvangplekken. De provincie beoogt om de benodigde capaciteit, voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's, voor te financieren voor 90% en vraagt aan de gemeenten 10% te financieren (onder de hiervoor genoemde voorwaarden). Deze constructie wordt gekozen om het financiële risico te verdelen en commitment te vragen op de opgave. De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder beleidsprestatie 1-1-2 en beleidsprestatie 6-3-1. Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. Dit draagt bij aan de realisatie van voldoende asiel opvangplekken in de Zuid-Hollandse regio's. Door het voorfinancieren van capaciteit voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Gezien de toelichting in deze casus is subsidie de rechtmatige manier. Het is namelijk geen inkoop. Dat betekent dat het verstrekken van de voorfinanciering kan via een begrotingssubsidie (door middel van het opnemen in de begroting) of een incidentele subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 90.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Zoetermeer t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken voor een bedrag van € 90.000 (beleidsdoel 6-3)

Op 14 maart jl. heeft het college van Gedeputeerde Staten een ondersteuningsaanbod gedaan aan de Zuid-Hollandse Regionale Regietafels Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en de op deze opgave samenwerkende regio's Holland Rijnland en Midden-Holland. Als provincie hebben wij met de deelnemers van de Provinciale Regietafel (PRT) toegewerkt naar een verkenning van het realiseren van 10.000 plekken als tussenstap richting de totaalopgave van 19.097 benodigde plekken. Om 10.000 opvangplekken te realiseren zijn ook in de regio's zelf middelen benodigd. Hierover worden gesprekken gevoerd met het Rijk door de provincie. Bekend was, ten tijde van 14 maart, dat het Rijk enkel regio's financieel zal ondersteunen als deze zich committeren aan concrete planvorming in realisatie van duurzame asiel opvangplekken. Dit zal naar verwachting in de vorm van pilots gebeuren die mogelijk voorfinanciering behoeven. De regietafels en samenwerkende regio's zoals hierboven genoemd kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 100.000 per regietafel, of samenwerkende regio's (Holland Rijnland en Midden-Holland totaal € 100.000), mits zij zich committeren aan concrete planvorming, in de vorm van een regionaal plan dat optelt tot de regionale opgave, in de realisatie van duurzame asiel opvangplekken. De provincie beoogt om de benodigde capaciteit, voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's, voor te financieren voor 90% en vraagt aan de gemeenten 10% te financieren (onder de hiervoor genoemde voorwaarden). Deze constructie wordt gekozen om het financiële risico te verdelen en commitment te vragen op de opgave. De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder beleidsprestatie 1-1-2 en beleidsprestatie 6-3-1. Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. Dit draagt bij aan de realisatie van voldoende asiel opvangplekken in de Zuid-Hollandse regio's. Door het voorfinancieren van capaciteit voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Gezien de toelichting in deze casus is subsidie de rechtmatige manier. Het is namelijk geen inkoop. Dat betekent dat het verstrekken van de voorfinanciering kan via een begrotingssubsidie (door middel van het opnemen in de begroting) of een incidentele subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 90.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Zwijndrecht t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken voor een bedrag van € 90.000 (beleidsdoel 6-3)

Op 14 maart jl. heeft het college van Gedeputeerde Staten een ondersteuningsaanbod gedaan aan de Zuid-Hollandse Regionale Regietafels Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en de op deze opgave samenwerkende regio's Holland Rijnland en Midden-Holland. Als provincie hebben wij met de deelnemers van de Provinciale Regietafel (PRT) toegewerkt naar een verkenning van het realiseren van 10.000 plekken als tussenstap richting de totaalopgave van 19.097 benodigde plekken. Om 10.000 opvangplekken te realiseren zijn ook in de regio's zelf middelen benodigd. Hierover worden gesprekken gevoerd met het Rijk door de provincie. Bekend was, ten tijde van 14 maart, dat het Rijk enkel regio's financieel zal ondersteunen als deze zich committeren aan concrete planvorming in realisatie van duurzame asiel opvangplekken. Dit zal naar verwachting in de vorm van pilots gebeuren die mogelijk voorfinanciering behoeven. De regietafels en samenwerkende regio's zoals hierboven genoemd kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 100.000 per regietafel, of samenwerkende regio's (Holland Rijnland en Midden-Holland totaal € 100.000), mits zij zich committeren aan concrete planvorming, in de vorm van een regionaal plan dat optelt tot de regionale opgave, in de realisatie van duurzame asiel opvangplekken. De provincie beoogt om de benodigde capaciteit, voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's, voor te financieren voor 90% en vraagt aan de gemeenten 10% te financieren (onder de hiervoor genoemde voorwaarden). Deze constructie wordt gekozen om het financiële risico te verdelen en commitment te vragen op de opgave. De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder beleidsprestatie 1-1-2 en beleidsprestatie 6-3-1. Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. Dit draagt bij aan de realisatie van voldoende asiel opvangplekken in de Zuid-Hollandse regio's. Door het voorfinancieren van capaciteit voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Gezien de toelichting in deze casus is subsidie de rechtmatige manier. Het is namelijk geen inkoop. Dat betekent dat het verstrekken van de voorfinanciering kan via een begrotingssubsidie (door middel van het opnemen in de begroting) of een incidentele subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 90.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Regio Holland Rijnland t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken voor een bedrag van € 45.000 (beleidsdoel 6-3)

Op 14 maart jl. heeft het college van Gedeputeerde Staten een ondersteuningsaanbod gedaan aan de Zuid-Hollandse Regionale Regietafels Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en de op deze opgave samenwerkende regio's Holland Rijnland en Midden-Holland. Als provincie hebben wij met de deelnemers van de Provinciale Regietafel (PRT) toegewerkt naar een verkenning van het realiseren van 10.000 plekken als tussenstap richting de totaalopgave van 19.097 benodigde plekken. Om 10.000 opvangplekken te realiseren zijn ook in de regio's zelf middelen benodigd. Hierover worden gesprekken gevoerd met het Rijk door de provincie. Bekend was, ten tijde van 14 maart, dat het Rijk enkel regio's financieel zal ondersteunen als deze zich committeren aan concrete planvorming in realisatie van duurzame asiel opvangplekken. Dit zal naar verwachting in de vorm van pilots gebeuren die mogelijk voorfinanciering behoeven. De regietafels en samenwerkende regio's zoals hierboven genoemd kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 100.000 per regietafel, of samenwerkende regio's (Holland Rijnland en Midden-Holland totaal € 100.000), mits zij zich committeren aan concrete planvorming, in de vorm van een regionaal plan dat optelt tot de regionale opgave, in de realisatie van duurzame asiel opvangplekken. De provincie beoogt om de benodigde capaciteit, voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's, voor te financieren voor 90% en vraagt aan de gemeenten 10% te financieren (onder de hiervoor genoemde voorwaarden). Deze constructie wordt gekozen om het financiële risico te verdelen en commitment te vragen op de opgave. De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder

beleidsprestatie 1-1-2 en beleidsprestatie 6-3-1. Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. Dit draagt bij aan de realisatie van voldoende asiel opvangplekken in de Zuid-Hollandse regio's. Door het voorfinancieren van capaciteit voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Gezien de toelichting in deze casus is subsidie de rechtmatige manier. Het is namelijk geen inkoop. Dat betekent dat het verstrekken van de voorfinanciering kan via een begrotingssubsidie (door middel van het opnemen in de begroting) of een incidentele subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 45.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Regio Midden-Holland t.b.v. realisatie van duurzame asiel opvangplekken voor een bedrag van € 45.000 (beleidsdoel 6-3)

Op 14 maart jl. heeft het college van Gedeputeerde Staten een ondersteuningsaanbod gedaan aan de Zuid-Hollandse Regionale Regietafels Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en de op deze opgave samenwerkende regio's Holland Rijnland en Midden-Holland. Als provincie hebben wij met de deelnemers van de Provinciale Regietafel (PRT) toegewerkt naar een verkenning van het realiseren van 10.000 plekken als tussenstap richting de totaalopgave van 19.097 benodigde plekken. Om 10.000 opvangplekken te realiseren zijn ook in de regio's zelf middelen benodigd. Hierover worden gesprekken gevoerd met het Rijk door de provincie. Bekend was, ten tijde van 14 maart, dat het Rijk enkel regio's financieel zal ondersteunen als deze zich committeren aan concrete planvorming in realisatie van duurzame asiel opvangplekken. Dit zal naar verwachting in de vorm van pilots gebeuren die mogelijk voorfinanciering behoeven. De regietafels en samenwerkende regio's zoals hierboven genoemd kunnen aanspraak maken op een bedrag van € 100.000 per regietafel, of samenwerkende regio's (Holland Rijnland en Midden-Holland totaal € 100.000), mits zij zich committeren aan concrete planvorming, in de vorm van een regionaal plan dat optelt tot de regionale opgave, in de realisatie van duurzame asiel opvangplekken. De provincie beoogt om de benodigde capaciteit, voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's, voor te financieren voor 90% en vraagt aan de gemeenten 10% te financieren (onder de hiervoor genoemde voorwaarden). Deze constructie wordt gekozen om het financiële risico te verdelen en commitment te vragen op de opgave. De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder beleidsprestatie 1-1-2 en beleidsprestatie 6-3-1. Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen. Dit draagt bij aan de realisatie van voldoende asiel opvangplekken in de Zuid-Hollandse regio's. Door het voorfinancieren van capaciteit voor de regionale coördinatie en ruimtelijke ordening in de regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Gezien de toelichting in deze casus is subsidie de rechtmatige manier. Het is namelijk geen inkoop. Dat betekent dat het verstrekken van de voorfinanciering kan via een begrotingssubsidie (door middel van het opnemen in de begroting) of een incidentele subsidie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 45.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
6.1	1.6.88	Subsidieregeling Spreiding Sociale Woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland	1.417.500		0	1.162.500		1.162.500
6.1	1.6.104	Subsidieregeling sociale woningbouw Holland Rijnland Zuid-Holland	1.805.000		0			0
6.1	1.6.105	Subsidieregeling sociale woningbouw Haaglanden Zuid-Holland	1.472.500		0			0
6.1	1.6.106	Subsidieregeling knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland	3.500.000		2.500.000	1.500.000		4.000.000
6.1	1.6.107	Subsidieregeling Vliegende Brigade Zuid-Holland	2.853.960		3.500.000	4.000.000		7.500.000
6.1	1.6.108	Subsidieregeling Woonvormen senioren Zuid-Holland	2.250.000		800.000	850.000		1.650.000
6.2	1.6.110	Subsidieregeling plankosten collectieve wooninitiatieven Zuid-Holland	225.000		0	75.000		75.000
6.2	1.6.114	Subsidieregeling Challenge Toekomstbestendige Woningbouw Zuid-Holland	375.000					
6.2	1.6.116	Subsidieregeling flexwonen voor starters Zuid-Holland	500.000					
Totaal			14.398.960		6.800.000	7.587.500		14.387.500

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.1	Stepforward projecten BV t.b.v. Oude Tongen	500.000					
7.1	Gemeente Ridderkerk t.b.v. sanering Amaliastraat	200.000					
7.1	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) t.b.v. Jong Leren Eten	100.000					
7.1	Gemeente Vlaardingen t.b.v. herinrichting en sanering Broekpolder			4.600.000			4.600.000
7.2	Stichting Wandelnet	40.000		40.000			40.000
7.2	Stichting Landelijk Fietsplatform	40.000		40.000			40.000
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. recreatiebeheer Nieuwe Dordtse Biesbosch	66.959	66.959				66.959
7.2	Gemeente Dordrecht als rechtsopvolger van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	340.570	340.570		41.641		382.211

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass en Groene Keijzer	250.200	250.200		45.668		295.868
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	335.394	334.394		40.886		375.280
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	111.525	111.525		13.636		125.161
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.682.347	1.682.347		205.697		1.888.044
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	900.038	900.038		110.046		1.010.084
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	69.000	69.000				69.000
7.2	gemeente Dordrecht t.b.v. kwaliteitsimpuls Nieuwe Dordtse Biesbosch	300.000					
7.2	Jeugdfonds Sport en Cultuur t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst tussen PZH en Jeugdfonds in het kader van sport en Bewegen	50.000				100.000	100.000
7.2	Staatsbosbeheer t.b.v. beheer recreatiegebieden in eigendom van Staatsbosbeheer	1.400.000					
7.2	Staatsbosbeheer namens de Recreatieschappen t.b.v. flexibele deel recreatieschappen	0					
7.2	Gemeente Rotterdam t.b.v. fiets- en voetveer Hoek van Holland- 2e Maasvlakte	20.000					
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het flexibele deel	78.360					
7.2	Gemeente Dordrecht rechtsopvolger Parkschap De Biesbosch t.b.v. het flexibele deel	120.200					
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass flexibele deel	55.600					
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het flexibele deel	473.090					
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het flexibele deel	193.988					
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg t.b.v. het flexibele deel	258.762					
7.2	Vereniging IVN Zuid-Holland t.b.v. Programma Mens en Natuur		660.000		67.559	32.013	759.572
7.2	Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Programma De Groene Motor		790.000		80.866	38.318	909.184
Totaal		7.586.033	5.205.033	4.680.000	605.999	170.331	10.661.363

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Jeugdfonds Sport en Cultuur t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst voor 2023 en 2024 voor een bedrag van € 100.000 (beleidsdoel 7-2)

In de uitwerking van de Startnotitie Sport en Recreatie legt de provincie een groot belang om meer jeugd, met een focus op jeugd uit gezinnen met een laag inkomen, te laten voldoen aan de beweegnorm. Deze subsidie geldt voor de jaren 2023 en 2024 en is bedoeld voor activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van jeugd tot 18 jaar om te starten met sporten/bewegen, specifiek voor de jeugd met ouders met een kleine beurs. De dekking vindt plaats vanuit bestaande exploitatiemiddelen in beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, Kennisontwikkeling en Innovatie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan stimulering van beweging door jeugd.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. De provincie levert een bijdrage aan het stimuleren van beweging door de jeugd.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Vereniging IVN Zuid-Holland t.b.v. Programma Mens en Natuur van € 727.559 te verhogen met € 32.013 naar een bedrag van € 759.572 (beleidsdoel 7-2)

Het programma Mens en Natuur zorgt voor het verbinden van natuurbeleving met maatschappelijke relevante onderwerpen zoals natuur, gezondheid, sociale cohesie, duurzame natuurgerichte recreatie en biodiversiteit. De uitvoering van het programma is belegd bij IVN. Zij voert de activiteiten van dit programma uit samen met de vrijwilligers van de IVN-afdelingen en diverse partners. Voor de jaren 2023 en 2024 is inmiddels een subsidie verstrekt. Hierin is nog geen rekening gehouden met indexatie voor 2024. Daartoe dient de verhoging van deze subsidie. Deze subsidie past binnen bestaande exploitatiemiddelen in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan vergroten van natuurkennis, natuurbeleving en stimuleren en ondersteunen van inzet van burgers voor en in het groen. (Groenparticipatie)

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Het gaat hier om ondersteunende activiteiten die IVN uitvoert en waarmee in ZH groenbeleving en vrijwilligers op velerlei worden ondersteund. Naar huidige inzicht lijkt de begrotingssubsidie hiervoor het meest geëigende instrument

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 759.572 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Programma De Groene Motor van € 870.866 te verhogen met € 38.318 naar een bedrag van € 909.184 (beleidsdoel 7-2)

Het programma De Groene Motor zorgt voor een ondersteunende infrastructuur voor alle groene vrijwilligers in Zuid-Holland. Hierbij is veilig en professioneel werken van belang. De uitvoering van het programma is belegd bij het Zuid-Hollands Landschap, waarbij De Groene Motor een zelfstandige positie binnen deze organisatie heeft. Voor de jaren 2023 en 2024 is inmiddels een subsidie verstrekt. Hierin is nog geen rekening gehouden met indexatie voor 2024. Daartoe dient de verhoging van dit subsidie. Dit subsidie past binnen bestaande exploitatiemiddelen in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan het vergroten van de groenbeleving en betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger door het stimuleren en ondersteunen van inzet van burgers voor en in het groen. (Groenparticipatie)

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Het gaat hier om ondersteunende activiteiten die ZHL uitvoert en waarmee in ZH groenbeleving en vrijwilligers op velerlei worden ondersteund. Naar huidige inzicht lijkt de begrotingssubsidie hiervoor het meest geëigende instrument

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 909.184 en deze op te nemen in de begroting.

Voor Subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland het plafond van € 5.700.000 te verhogen met € 830.000 naar een bedrag van € 6.530.000 voor de jaren 2023 t/m 2025 (beleidsdoel 7-2)

In 2022 is de subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland vastgesteld. De subsidieregeling gaat ervan uit dat de gemeente(n) en de eigenaar minstens 60% van de kosten voor het beheer voor hun rekening nemen. De bijdrage van de provincie is maximaal 40% of zoveel lager als dat het budget beschikbaar is. In de begroting 2023 is het plafond voor deze subsidieregeling vastgesteld op € 5.700.000. Dit is inclusief € 900.000 van amendement 733 voor de subsidies in 2023. Op basis hiervan zijn 2 openstellingsbesluiten vastgesteld te weten voor 2023 van € 2.500.000 en voor 2024 en 2025 van € 3.200.000. In dit plafond was het indexatiebudget 2023 van € 180.000 nog niet opgenomen. Deze indexatie werkt ook door in de budgetten voor 2024 en 2025. Daarnaast is er voor 2024 sprake van een indexatie van 8,2%. Toepassen van deze indexaties leidt tot een plafond van € 6.530.000. Met de toevoeging van de indexatie aan het plafond kunnen door GS de bedragen van de openstellingsbesluiten 2023 en 2024/2025 met de indexatie worden verhoogd en kan daarna de verhoging van de reeds toegekende subsidies plaatsvinden.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt eraan bij dat de voor de inwoners van Zuid-Holland belangrijke recreatiegebieden schoon, heel en veilig zijn en blijven.

De afweging van alternatieven voor het instrument subsidie heeft plaatsgevonden voor de vaststelling van de Subsidieregeling beheer recreatiegebieden. Subsidie is het meest geëigende instrument, aangezien het om terreinen van derden gaat waarvoor de provincie een bijdrage levert aan de beheerkosten.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 6.530.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaar snota 2023	Najaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.1	1.6.96	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2021	104.899		104.899			104.899
7.1 en 7.2	1.6.118	Subsidieregeling recreatie, sport en gezondheid Zuid-Holland			5.140.000			5.140.000
7.2	1.6.109	Subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland	2.364.000		5.700.000		830.000	6.530.000
Totaal			2.468.899		10.944.899		830.000	11.774.899

Toelichting

Voor Subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland het plafond van € 5.700.000 te verhogen met € 830.000 naar een bedrag van € 6.530.000 voor de jaren 2023 t/m 2025 (beleidsdoel 7-2)

In 2022 is de subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland vastgesteld. De subsidieregeling gaat ervan uit dat de gemeente(n) en de eigenaar minstens 60% van de kosten voor het beheer voor hun rekening nemen. De bijdrage van de provincie is maximaal 40% of zoveel lager als dat het budget beschikbaar is. In de Begroting 2023 is het plafond voor deze subsidieregeling vastgesteld op € 5.700.000. Dit is inclusief € 900.000 van amendement 733 voor de subsidies in 2023. Op basis hiervan zijn 2 openstellingsbesluiten vastgesteld te weten voor 2023 van € 2.500.000 en voor 2024 en 2025 van € 3.200.000. In dit plafond was het indexatiebudget 2023 van € 180.000 nog niet opgenomen. Deze indexatie werkt ook door in de budgetten voor 2024 en 2025. Daarnaast is er voor 2024 sprake van een indexatie van 8,2%. Toepassen van deze indexaties leidt tot een plafond van € 6.530.000. Met de toevoeging van de indexatie aan het plafond kunnen door GS de bedragen van de openstellingsbesluiten 2023 en 2024/2025 met de indexatie worden verhoogd en kan daarna de verhoging van de reeds toegekende subsidies plaatsvinden. De dekking wordt gevonden in de bestaande budgetten onder beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt eraan bij dat de voor de inwoners van Zuid-Holland belangrijke recreatiegebieden schoon, heel en veilig zijn en blijven.

De afweging van alternatieven voor het instrument subsidie heeft plaatsgevonden voor de vaststelling van de Subsidieregeling beheer recreatiegebieden. Subsidie is het meest geëigende instrument, aangezien het om terreinen van derden gaat waarvoor de provincie een bijdrage levert aan de beheerkosten.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 6.530.000 en deze op te nemen in de begroting.